

Faculteit Wijsbegeerte

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit Wijsbegeerte
Oude Boteringestraat 52
9712 GL Groningen
telefoon 31 (0)50 363 6161
fax 31 (0)50 363 6160
www.rug.nl/filosofie/

Openingstijden voor *studenten*

maandag t/m vrijdag van 08.30 tot 17.30 u.

Openingstijden voor *medewerkers*

maandag t/m vrijdag van 08.00 tot 22.30 u.

Zaterdag en zondag van 09.00 tot 17.00 u.

Collegerooster

De roosters zijn te raadplegen via de rooster generator (roosters.rug.nl).

Het collegerooster staat tevens op de website van de Faculteit Wijsbegeerte (zie <http://www.rug.nl/filosofie/education/roosters/>). Het rooster wordt enkele keren per jaar geactualiseerd.

Errata en aanvullingen op de studiegids:

<http://www.rug.nl/filosofie/education/prospectus>

Studiegids 2016-2017

Inhoudsopgave

Faculteit Wijsbegeerte.....	1
Studiegids 2016-2017.....	2
Inhoudsopgave	3
1 Profiel van de Faculteit.....	6
1.1 De Faculteit Wijsbegeerte.....	6
1.2 Algemene opzet van de studieprogramma's	7
1.3 Het University of Groningen Honours College.....	8
1.4 Graduate School of Philosophy.....	8
1.5 Research Master Philosophy.....	9
1.6 Promotieopleiding Philosophy	9
1.7 Kansen en mogelijkheden na je Bachelor.....	9
1.8 Onderzoek bij de faculteit	10
1.9 Studievereniging Faculteit Filosofie (STUFF)	10
1.10 Medezeggenschap aan de faculteit.....	11
1.11 Het Kenniscentrum Filosofie (KCF)	12
2 Studeren bij de faculteit.....	13
2.1 Inleiding.....	13
2.2 Jaarindeling	13
2.3 Student Portal en ICT-voorzieningen voor studenten.....	14
2.4 Verkoop van readers.....	15
2.5 Intekenen voor Colleges.....	15
2.6 Studieresultaten.....	16
2.7 Studiemateriaal en studiekosten	16
2.8 Bibliotheek.....	16
2.9 Studiebegeleiding.....	17
2.10 Ziekte of bijzondere omstandigheid.....	18
2.11 Studeren met een functiebeperking.....	18
3 Onderwijs en examens.....	20
3.1 Inleiding.....	20
3.2 Doelstellingen en eindkwalificaties	20
3.3 Toelatingseisen en toegangseisen	20
3.4 Toelatingscommissie.....	21
3.5 Open Colleges.....	21
3.6 Onderwijs en Examenregelingen	21
3.7 Examencommissie	22
3.8 Bindend studieadvies (BSA)	23
3.9 Toetsing en beoordeling	24
3.10 Regeling inzake het schrijven van papers	25
3.11 Fraude	26
3.12 Judicium regeling	27

3.13 Regeling Voertaal Colleges	28
3.14 Overgangsregeling	29
3.15 Studielastmodel	29
3.16 Evaluatie van het onderwijs door studenten	29
3.17 Klachten, bezwaar en beroep.....	30
3.18 Facultaire computerfaciliteiten.....	31
3.19 Studeren in het buitenland.....	31
4 Programma's	36
5 Minor	37
6 Bacheloropleiding Filosofie.....	39
6.1 Inleiding.....	39
6.2 Doelstelling en eindkwalificaties Bachelor Filosofie	39
6.3 Bindend studieadvies	40
6.4 De opbouw van het onderwijsprogramma	40
6.5 Propedeuse	42
6.6 Tweede jaar	42
6.7 Derde jaar	43
6.8 Bachelorscriptie	44
7 Bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied	51
7.1 Algemene inleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied.....	51
7.2 Doelstelling en Eindkwalificatie van de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied	51
7.3 Toelatingsvoorwaarde	52
7.4 Het programma van de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied.....	52
8 Deeltijdstudie	59
8.1 Aanmelding en inschrijving	59
8.2 Deeltijdstudie Bacheloropleiding Filosofie.....	59
8.3 Deeltijd Bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied	60
9 Opleidingen na de Bachelor.....	62
10 Masteropleiding Filosofie en Maatschappij.....	64
10.1 Inleiding.....	64
10.2 Doelstellingen en eindkwalificaties Master Filosofie en Maatschappij.....	64
10.3 Toelatingsvoorwaarden.....	65
10.4 Opbouw onderwijsprogramma.....	65
10.5 Overzicht mastercolleges	67
11 Masteropleiding Filosofie.....	70
11.1 Inleiding.....	70
11.2 Doelstellingen master Filosofie	70
11.3 Toelatingsvoorwaarden.....	71
11.4 Opbouw onderwijsprogramma.....	71
11.5 Overzicht mastercolleges	72
11.6 Masterscriptie en examens.....	73

12 Masteropleiding Filosofie: Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied .	80
12.1 Inleiding.....	80
12.2 Doelstelling en eindkwalificaties Master Filosofie: Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied	80
12.3 Toelatingsvoorwaarden.....	81
12.4 Opbouw van het onderwijsprogramma	81
12.5 Overzicht mastercolleges	83
12.6 Scriptie Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied	85
13 Masteropleiding Filosofie en Educatie	87
13.1 Inleiding.....	87
13.2 Doelstellingen en eindtermen Master Filosofie en Educatie.....	87
13.3 Toelating	89
13.4 Opbouw van het onderwijsprogramma	89
13.5 Overzicht van het programma	90
13.6 Begeleiding en contactpersonen.....	92
14 Graduate School Philosophy	93
15 Research Master Philosophy.....	94
15.1 Introduction	94
15.2 Aims and objectives of the programme	94
15.3 Admission.....	95
15.4 Programme overview	97
14.5 Programme details	97
14.6 Overview master courses	100
16 PhD Programme Philosophy	104
17 Deeltijdstudie	106
17.1 Aanmelding, inschrijving.....	106
17.2 Collegegeld, studiefinanciering	106
17.3 Deeltijdstudie Masteropleiding Filosofie, Filosofie en Maatschappij.....	106
17.4 Deeltijd Masteropleiding Filosofie Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied	106
17.5 Deeltijdstudie Researchmaster Philosophy.....	107
18 Onderwijs- en Examenregeling en de Regels en Richtlijnen van de Examencommissie en Studentenstatuut	108
18.1 OER's.....	108
18.2 Regels en richtlijnen van de examencommissie.....	108
18.3 Studentenstatuut	108
19 Studieonderdelen	112
19.1 Studieonderdelen Faculteit Wijsbegeerte	112
19.2 Studieonderdelen verzorgd door andere faculteiten.....	175

1 Profiel van de Faculteit

1.1 De Faculteit Wijsbegeerte

De Faculteit Wijsbegeerte is een zelfstandige faculteit met een uitstekende reputatie op gebied van onderwijs en onderzoek. Filosofie wordt hier in samenhang met ontwikkelingen in wetenschap, maatschappij en cultuur beoefend. Daarnaast wordt de hele geschiedenis – van de Klassieke Oudheid tot het heden – bestudeerd en onderwezen. Er zijn drie vakgroepen: Geschiedenis van de Filosofie, Ethiek, Sociale en Politieke Filosofie en Theoretische Filosofie die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor twee bachelor- en vier masteropleidingen. De faculteit biedt een gedegen filosofische vorming op elk niveau waarbij kritisch denken en analyseren centraal staan.

Behalve het onderwijs aan studenten van haar ‘eigen’ opleidingen verzorgt de faculteit ook nog onderwijs voor studenten van andere faculteiten (de minor Philosophy, het Honoursprogramme in Philosophy en onderwijsdienstverlening) en aan andere belangstellenden (‘Open Colleges’).

De faculteit verzorgt de volgende opleidingen:

Bacheloropleiding Filosofie

In voltijdse vorm is dit een driejarige opleiding. Het eerste jaar is de propedeuse, die een overzicht biedt van het geheel van de filosofie. In het tweede jaar vindt een verdieping plaats en in het derde jaar is er enige mogelijkheid tot specialisatie. De bachelorgraad van deze opleiding geeft toegang tot de masteropleidingen van de Faculteit Filosofie.

Bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

Deze opleiding is bedoeld voor studenten die een andere studie filosofisch willen verdiepen. In feite gaat het om één jaar filosofie naast twee jaar in een andere bacheloropleiding. De bachelorgraad van deze opleiding geeft, onder bepaalde voorwaarden, toegang tot de masteropleidingen van de Faculteit Wijsbegeerte.

Masteropleiding Filosofie en Maatschappij

In voltijdse vorm is dit een eenjarige opleiding. De stelt zich ten doel om studenten zelfstandig en kritisch te leren nadenken over de rol die de filosofie kan spelen in publieke debatten over maatschappelijke vraagstukken, alsmede de rol die filosofie kan spelen op het terrein van overheidsbeleid en in de diverse beroepspraktijken.

Masteropleiding Filosofie

In voltijdse vorm is dit een eenjarige opleiding. De in het derde jaar van de bacheloropleiding begonnen specialisatie (Geschiedenis van de filosofie, Ethiek, Sociale en Politieke filosofie, Theoretische filosofie) kan hier worden voortgezet.

Masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

Dit is het vervolg op de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied. En ook hier betreft het in feite één jaar filosofie naast de studie in een andere masteropleiding.

Researchmaster opleiding Philosophy (120 ECTS)

Deze opleiding is speciaal bedoeld voor studenten met onderzoek-aspiraties. De opleiding duurt twee jaar en kent een selectieprocedure.

Masteropleiding Filosofie en Educatie

De masteropleiding Filosofie en Educatie is een tweejarige opleiding (120 EC), inclusief een lerarenopleiding waarin een eerstegraads onderwijsbevoegdheid voor het vak Filosofie (havo, vwo) kan worden behaald.

Alle opleidingen kunnen in deeltijd worden gevolgd.

1.2 Algemene opzet van de studieprogramma's

Alle bacheloropleidingen hebben een lengte van drie jaar. De masteropleidingen Filosofie en Filosofie & Maatschappij zijn eenjarig. De Research Master, de Master Filosofie en Educatie en de Master Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied duren twee jaar. Je hebt toegang tot de bacheloropleiding Filosofie wanneer je een vwo-diploma hebt, een hbo-diploma of een hbo propedeuse. Ben je al 21 jaar en beschik je niet over een getuigschrift vwo, hbo of propedeutisch examen hbo, dan kun je een colloquium doctum afleggen. Dit is een toelatingsexamen, waarvoor je deelcertificaten vwo of het staatsexamen vwo voor de vakken Nederlands, Engels en naar keuze Wiskunde of Geschiedenis nodig hebt. Meer informatie over deze regeling kun je opvragen bij de studieadviseur.

Voor toelating tot de masteropleiding is een bachelordiploma vereist. Voor de tweejarige researchmaster geldt een aparte toelatingsprocedure. Deze is te vinden op de website van de Graduate School Philosophy: <http://www.rug.nl/masters/philosophy-research/>. Meer informatie kun je ook krijgen via de studieadviseur.

Behalve in tijd wordt de lengte van de opleidingen ook uitgedrukt in ECTS. ECTS is de afkorting van European Credit Transfer and Accumulation System, een Europees systeem voor de berekening van de studielast. Studielast is de tijd die wordt besteed aan het bijwonen van colleges, het uitvoeren van de practica en zelfstudie. Ook de

voorbereiding van de colleges en de tentamens vallen onder studielast. Studiepunten worden pas uitgekeerd als een studieonderdeel met voldoende resultaat is afgerond. Eén ECTS staat voor een studielast van 28 uur. De studielast van één jaar bedraagt 60 ECTS. Een bacheloropleiding omvat dus 180 ECTS, een masteropleiding 60 of 120 ECTS.

1.3 Het University of Groningen Honours College

Aan de universiteit bestaat de mogelijkheid voor talentvolle en ambitieuze bachelorstudenten om deel te nemen aan het University of Groningen Honours College. Het College biedt deze studenten, binnen de muren van de RUG, een omgeving waar ze kennis kritisch tegen het licht houden en worden uitgedaagd tot nieuwe inzichten en innovatieve manieren van denken.

Het honoursprogramma omvat 45 extracurriculaire studiepunten, waarvan 25 ECTS zijn bedoeld voor verdieping en 20 ECTS voor verbreding en persoonlijke ontwikkeling. De verdiepende studieonderdelen volgt een student aan de eigen faculteit. Het verbredende deel bestaat uit twee studieonderdelen van elk 5 ECTS, te volgen bij een andere dan de eigen faculteit, en De Petrus Camper leergang. Hierin werken studenten een actueel thema uit, gerelateerd aan één van de honours modules die gevolgd is. Doordat het thema vanuit meerdere perspectieven wordt benaderd en in een interdisciplinair verband wordt uitgewerkt, komt zowel een kennis-, vaardigheden- als persoonlijke ontwikkelingscomponent aan bod. Het programma start in de tweede helft van het eerste studiejaar. De duur van het programma is zodoende vijf semesters. De extra studiebelasting is 25 procent en komt neer op ongeveer 10-12 uur extra studielast per week.

Studenten die tot de beste 10% van hun cohort horen, ontvangen een uitnodiging om te solliciteren naar een plaats aan het University of Groningen Honours College. Studenten die zeer gemotiveerd zijn, maar geen uitnodiging ontvangen, kunnen mits zij goede studieresultaten hebben, ook solliciteren. Selectie vindt plaats op basis van studieresultaten, CV, schriftelijke motivatie en referenties alsmede op basis van een gesprek van de kandidaat met een lid van de toelatingscommissie van het Honours College.

Zie voor uitgebreidere informatie en de precieze selectievoorwaarden, zie de RUG website (www.rug.nl/honours). Het emailadres is honours@rug.nl

1.4 Graduate School of Philosophy

De Graduate School van de faculteit is opgericht om het toponderzoek en het toponderwijs van de faculteit met elkaar te verbinden. De Graduate School of Philosophy bestaat uit een Research Master Programme en een promotieopleiding. De Research

Master Philosophy is internationaal georiënteerd en is bedoeld voor studenten die een wetenschappelijke carrière ambiëren. Als researchmasterstudent kun je je specialiseren in de afstudeerrichtingen Ethiek, Sociale en Politieke Filosofie, de Theoretische Filosofie en de Geschiedenis van de Filosofie. De promovendi in de promotieopleiding worden internationaal geworven. De onderzoekers van het Groningen Institute of Philosophy (GRIPh) begeleiden de promovendi, zodat een nauwe relatie met het lopend onderzoek ontstaat. Voor gedetailleerde informatie zie de website: <http://www.rug.nl/research/gradschool-philosophy/>.

1.5 Research Master Philosophy

Het tweejarig programma van de researchmaster bestaat uit een 'core curriculum' van vier *Core Issues* cursussen en twee *Research in Practice* cursussen, een aantal keuzemodules, seminars, een buitenlandse stage en het schrijven van een scriptie. Wil je toegelaten worden tot de research master, dan moet je vóór 1 mei een sollicitatiedossier indienen bij de Graduate School. Een speciale toelatingscommissie bekijkt of je voldoet aan de toegangseisen. Meer informatie over de toelatingseisen en het programma kun je vinden op de opleidingspagina:

<http://www.rug.nl/masters/philosophy-research/>

Wanneer je de researchmaster met goed gevolg afrondt, heb je voldoende kwaliteit om te starten met een promotieopleiding. De faculteit beschikt echter maar over een beperkt aantal promotieplaatsen. Daarom heb je niet automatisch toegang tot de promotieopleiding.

1.6 Promotieopleiding Philosophy

Het belangrijkste deel van de promotieopleiding bestaat uit het onder begeleiding doen van wetenschappelijk onderzoek en het binnen een termijn van drie jaar (in sommige gevallen vier jaar) of minder schrijven van een dissertatie. Dit driejarige traject bestaat uit het doen van onderzoek en het volgen van onderwijs. Dit bestaat uit cursussen die je in overleg met je begeleider/promotor kiest uit het aanbod van de faculteit, andere graduate schools of onderzoekscholen (b.v. Onderzoeksschool Ethiek) in Nederland of elders. Je opleidingsprogramma is grotendeels toegespitst op je eigen onderzoek. Het faculteitsbestuur stelt elk academisch jaar het aantal beschikbare opleidingsplaatsen voor PhD studenten vast.

1.7 Kansen en mogelijkheden na je Bachelor

Na het behalen van de bachelor heb je twee mogelijkheden. De eerste is zoeken naar een passende baan waarvoor een academische opleiding op bachelorniveau nodig is, de tweede is de studie vervolgen met een masteropleiding. Met je bacheloropleiding Filosofie heb je altijd toegang tot de masteropleidingen Filosofie, Filosofie & Maatschappij en de tweejarige opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de

eerste graad in Filosofie. Voor de toelating tot de Research Master Philosophy gelden aanvullende eisen.

Om je de mogelijkheid te bieden je tijdig te oriënteren op de arbeidsmarkt, organiseert de faculteit, in samenwerking met de studievereniging STUFF ieder jaar een voorlichtingsbijeenkomst, gericht op loopbaan- en studieoriëntatie.

NEXT is het centrale loket van de RUG op het gebied van loopbaanondersteuning. NEXT biedt diverse workshops aan die je helpen met het betreden van de arbeidsmarkt. (<http://www.rug.nl/next>)

Het Talent and Career Center, dat aan de RUG is gelieerd, biedt ook verschillende workshops aan en helpt je ook bij loopbaanbegeleiding na het afstuderen (www.talentcareercenter.nl).

1.8 Onderzoek bij de faculteit

Het onderwijs aan de Faculteit Wijsbegeerte komt voort uit wetenschappelijk onderzoek. Alle docenten binnen de faculteit geven onderwijs en verrichten onderzoek. De faculteit heeft alle onderzoek ondergebracht in het Groningen Institute of Philosophy (GRIPh). Het onderzoek binnen het GRIPh bestaat uit drie programma's, die overeenkomen met de drie vakgroepen: Geschiedenis van de filosofie, Theoretische filosofie, Ethiek, Sociale en Politieke filosofie.

Het onderzoek en onderwijs in de vakgroep Geschiedenis van de filosofie richt zich op de hele geschiedenis van de filosofie, maar met name middeleeuwse en (vroeg-) moderne Filosofie. Leden van de vakgroep Theoretische filosofie houden zich bezig met wetenschapsfilosofie, (formele) epistemologie, formele en informele logica, en de *philosophy of mind*. Binnen de vakgroep Ethiek, Sociale en Politieke filosofie wordt onderzoek gedaan op het terrein van de ethiek (normatieve ethiek, meta-ethiek en morele psychologie), sociale en politieke filosofie, en de filosofie van wetenschap, technologie en samenleving.

Binnen dit instituut wordt individueel of in samenwerking met anderen binnen en buiten de faculteit onderzoek gedaan.

Onderzoekslijn in het onderwijs

Als student krijg je door je hele studie te maken met het onderzoek dat aan de faculteit gedaan wordt. In het derde bachelorjaar en tijdens de masteropleiding word je uitgedaagd zelf onderzoek te doen. Tijdens werk- en onderzoekscolleges neem je kennis van de verschillende filosofische onderzoeksmethoden en van de nieuwste onderzoeksresultaten. Daarnaast worden je eigen onderzoeksvaardigheden geoefend. Ook het schrijven van een scriptie is een belangrijk instrument voor het verwerven van kennis en vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek.

1.9 Studievereniging Faculteit Filosofie (STUFF)

Studievereniging Faculteit Filosofie, STUFF, is de studievereniging van filosofie en is bedoeld voor iedereen die Filosofie of Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsge-

bied studeert. STUFF is opgericht om het onderlinge contact tussen studenten, en tussen studenten en facultaire staf te bevorderen.

Hiertoe organiseert STUFF allerlei activiteiten. Zo is er elk jaar een introductiekamp, een kerstdiner, een studiereis, een pubquiz en een liftwedstrijd. Daarnaast organiseert STUFF carrièredagen om je kennis te laten maken met de mogelijkheden die je met een studie filosofie hebt in het werkende leven. Ze organiseert scriptielecturen, filmavonden en een bandjesfeest (met eigen STUFF-band). Op de maandelijkse borrel kunnen studenten (en stafleden) in een ontspannen setting, onder het genot van een drankje, met hun mede-filosofen de belangrijke en minder belangrijke zaken van het leven met elkaar bespreken. Kortom, STUFF is een studievereniging waar alle studenten zich thuis kunnen voelen.

Het lidmaatschap kost 15 euro per jaar, een kleine investering gezien de mooie tijd die mensen bij STUFF beleven. In ruil daarvoor ontvang je als STUFF-lid drie keer per jaar het faculteitsblad de 'Qualia' dat volledig onder redactie staat van studenten. In de Qualia schrijven studenten over sterk uiteenlopende onderwerpen, maar altijd met een filosofische insteek. Ook kun je als STUFF-lid je met korting studieboeken bestellen op de website van STUFF. Alleen al vanwege deze korting kan het lidmaatschap van STUFF uit!

Voor verdere informatie kun je terecht op de website van STUFF www.stuffgroningen.nl. Voor vragen kun je terecht bij het bestuur door een mail te sturen naar fil-stuff@rug.nl.

1.10 Medezeggenschap aan de faculteit

Studenten kunnen in diverse organen van de faculteit hun invloed doen gelden. Ze zijn vertegenwoordigd in het faculteitsbestuur, de opleidingscommissie, en de faculteitsraad.

Het faculteitsbestuur is verantwoordelijk voor het onderwijs en onderzoek van de faculteit. Het bestuur laat zich bijstaan door een student met een adviserende stem. Daarnaast kent de Faculteit een Opleidingscommissie (OC). De opleidingscommissie voorziet het bestuur gevraagd en ongevraagd van advies over onderwijszaken. Deze commissie bestaat uit een evenredige vertegenwoordiging van studenten en docenten.

Inspraak door student en staf is verder mogelijk via de Faculteitsraad (FR). De faculteitsraad heeft instemmings- dan wel adviesrecht met betrekking tot het door het bestuur gevoerde beleid. De raad heeft tien leden: vijf studenten en vijf personeelsleden.

De studenten die in deze organen zitting hebben, vormen samen het Studenten Platform voor Actief Meedenken (SPAM), dat ongeveer acht keer per jaar vergadert. Tij-

dens deze vergaderingen worden de lopende kwesties besproken en worden de doelen op elkaar afgestemd. Op deze manier kunnen de mogelijkheden voor studentinspraak optimaal worden benut.

Het SPAM zorgt tevens voor nieuwe kandidaten voor de genoemde gremia, die uiteindelijk door het faculteitsbestuur benoemd worden. Als je interesse hebt in een functie als studentvertegenwoordiger, neem dan vooral contact op met het SPAM: spam@rug.nl . De vergaderingen zijn openbaar, dus je bent van harte welkom om deze te bezoeken.

1.11 Het Kenniscentrum Filosofie (KCF)

De Faculteit Wijsbegeerte biedt niet alleen een plaats voor academisch filosofisch onderzoek en studieprogramma's. De faculteit streeft er ook naar om een maatschappelijke bijdrage te leveren door filosofisch onderzoek beschikbaar te stellen voor een breed publiek. Hiertoe is het Kenniscentrum Filosofie (KCF) opgericht.

Het KCF speelt de rol van kennisbank en wetenschapswinkel. Op de website tref je voorbeelden aan van maatschappelijk relevant filosofisch onderzoek. Het KCF biedt via kennisdossiers (geordend op thema) bronnen aan in verscheidene vormen: teksten, weblinks, audio- en videobestanden.

Medewerkers en studenten van de Faculteit Wijsbegeerte werken via het centrum aan onderzoeksopdrachten voor verschillende maatschappelijke organisaties en bedrijven. Dit gaat soms via stages, soms via betaald of onbetaald opdrachtonderzoek.

Zie voor meer informatie:

<http://www.rug.nl/filosofie/kcf/>

kcf@rug.nl

2 Studeren bij de faculteit

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is informatie opgenomen over een groot aantal praktische zaken waarmee je in je studie te maken krijgt, zoals o.a. de indeling van het academisch jaar, de intekening voor colleges en de registratie van studieresultaten. Verder vind je informatie over diverse regelingen en voorzieningen voor studenten als de regeling voor studiekosten, de ICT-voorzieningen (w.o. Nestor), studiebegeleiding en de bijzondere voorzieningen voor studenten met een ziekte of bijzondere omstandigheden.

2.2 Jaarindeling

Het academisch jaar is bij de Faculteit Wijsbegeerte is opgedeeld in twee semesters, die exclusief vakantieweken samen 40 weken omvatten. Het eerste semester begint in september en duurt tot eind januari. Het tweede semester start begin februari en loopt door tot midden juni. Elk semester omvat twee blokken van 10 weken.

1e semester (5 september – 3 februari)

	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	1	2	3	4	5		
	september					oktober					november					december					januari				
Maandag	29	5	12	19	26	3	10	17	24	31	7	14	21	28	5	12	19	26	2	9	16	23	30		
Dinsdag	30	6	13	20	27	4	11	18	25	1	8	15	22	29	6	13	20	27	3	10	17	24	31		
Woensdag	31	7	14	21	28	5	12	19	26	2	9	16	23	30	7	14	21	28	4	11	18	25	1		
Donderdag	1	8	15	22	29	6	13	20	27	3	10	17	24	1	8	15	22	29	5	12	19	26	2		
Vrijdag	2	9	16	23	30	7	14	21	28	4	11	18	25	2	9	16	23	30	6	13	20	27	3		

2^e semester (6 februari – 23 juni)

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
	februari				maart				april				mei				juni				juli		
Maandag	6	13	20	27	6	13	20	27	3	10	17	24	1	8	15	22	29	5	12	19	26	3	10
Dinsdag	7	14	21	28	7	14	21	28	4	11	18	25	2	9	16	23	30	6	13	20	27	4	11
Woensdag	8	15	22	1	8	15	22	29	5	12	19	26	3	10	17	24	31	7	14	21	28	5	12
Donderdag	9	16	23	2	9	16	23	30	6	13	20	27	4	11	18	25	1	8	15	22	29	6	13
Vrijdag	10	17	24	3	10	17	24	31	7	14	21	28	5	12	19	26	2	9	16	23	30	7	14

De vakken duren 10 weken, een half semester. Vakantie- en feestdagen zijn gemarkeerd. De woensdagen zijn overwegend collegevrij.

Op zaterdagen, zon- en feestdagen en op Goede Vrijdag is de faculteit gesloten.

Vakanties en andere collegevrije dagen:

Kerstvakantie:	maandag 26 december 2016 t/m vrijdag 30 januari 2017
Goede Vrijdag:	14 april 2017
Paasdagen:	16 en 17 april 2017
Koningsdag:	27 april 2017
Bevrijdingsdag	5 mei 2017
Hemelvaartsdag	25 mei 2017
Pinksteren:	4 en 5 juni 2016

2.3 Student Portal en ICT-voorzieningen voor studenten

Alle RUG-studenten maken gebruik van een centraal account, dat bestaat uit het studentnummer en een wachtwoord. Met dit account kun je inloggen op de *Student Portal*. Dit is een startpagina met (links naar) alle informatie en voorzieningen die RUG-studenten nodig hebben, verdeeld over drie tabbladen: *Today*, *Study Info* en *Career*.

Je vindt de Studentenportal op de volgende URL: student.rug.nl

Ook studentportal.rug.nl leidt tot deze pagina.

Today

Onder het tabblad *Today* vind je nieuwsberichten, je collegerooster ('Timetable'), vakinformatie (Courses) zoals mededelingen en updates/wijzigingen van de docent van het vak over de colleges, de verplichte literatuur en tentamens en de meest recente meldingen uit je agenda en mail. E-mail en agenda/calendar zijn beschikbaar via 'Google Apps for Education' op deze tab.

De nieuwsberichten zijn onderverdeeld in twee categorieën:

1. 'Need to Know' → belangrijk/noodzakelijk om te weten, zoals aankondigingen van zaalwijzigingen of aangepaste openingstijden.
2. 'Nice to Know' → leuk/handig om te weten, zoals mededelingen over lezingen.

De berichten kunnen afkomstig zijn van je eigen faculteit of van de RUG als geheel. Dat kun je zien aan de afkorting naast de datum van het bericht.

Study Info

Onder het tabblad *Study Info* vind je alle informatie van je eigen faculteit: informatie over de organisatie, wetgeving, regels en richtlijnen, onderwijs- en examenreglementen (OER's), studiegidsen, helpdesks en adressen waar je terecht kunt met je vragen, opmerkingen en klachten. Verder kun je hier studenteninformatie vinden van alle andere faculteiten en informatie die geldt voor alle studenten van de RUG.

Career

Onder het tabblad *Career* vind je stages en vacatures voor student-assistentschappen ('Latest Jobs') en carrièredagen/alumnidagen, die door onze studievereniging STUFF worden georganiseerd ('Upcoming Events'). Daarnaast vind je informatie en updates voor alle studenten over carrière, loopbaanoriëntatie, cursussen (bijv. solliciteren, CV opstellen, netwerken), en vacatures voor studenten en voor pas afgestudeerden.

Voor meer informatie over de ICT-voorzieningen, zie: <http://student.portal.rug.nl/infonet/studenten/ict/>

Voor vragen over de Student Portal of de website van de Faculteit kan men zich wenden tot Fré Moorrees, kamer 0106, tel. 363 7960, E-mail f.c.moorrees@rug.nl

2.4 Verkoop van readers

Voor een aantal cursussen geven de docenten tekstbundels op, zgn. 'klappers' ofwel 'readers'. De readers voor colleges van de Faculteit Wijsbegeerte zijn online te koop bij de 'U-order Printshop' van de RUG: www.rug.nl/uorder/printshop/ Je moet de eerste keer dat je deze dienst gebruikt een account aanmaken. Log in zoals je gewend bent, met je S-nummer en wachtwoord.

Je kunt in deze omgeving de reader selecteren, en selecteren waar deze vervolgens afgeleverd wordt. De betaling van de readers gaat in de webshop via een beveiligde pagina (hierop vul je de betaalgegevens in). Wacht na het voltooiën van de bestelling tot je automatisch terugkomt op de pagina van de webshop! Als je dat niet doet en de webpagina afsluit, zal de betaling mislukken!

Houd er verder rekening mee dat het minimaal een week duurt voordat de reader is afgeleverd. Mogelijk zijn er periodes met grotere vraag dan normaal, zoals de weken voor de start van de colleges. Bestel je klapper dus ruim op tijd.

2.5 Intekenen voor Colleges

Studenten zijn verplicht zich voor alle cursussen tijdig aan te melden in *ProgressWWW*. Aanmelding voor een cursus van het eerste semester is mogelijk vanaf 1 augustus, voor het tweede semester vanaf 1 december. Hoewel de faculteit doorgaans geen deadlines stelt aan intekening voor vakken, is het raadzaam je uiterlijk twee weken voor aanvang van de cursus ingetekend te staan. Wie zich namelijk niet op tijd heeft aangemeld, kan niet rekenen op tijdige beschikbaarheid van de praktische informatie die bij die cursus hoort, zoals de studiehandleiding of mededelingen over de cursusopzet.

Aanmelding geschiedt op het internet via *ProgressWWW*: www.progresswww.nl/rug/

2.6 Studieresultaten

In de module 'resultaten' van ProgRESS-WWW kun je een persoonlijk overzicht krijgen van de studieresultaten die je hebt behaald. Deze lijst van resultaten is op verschillende manieren te rangschikken (door te klikken op een van de driehoekjes boven de gegevens) en het overzicht kan ook worden geprint. Mocht je je hebben ingeschreven voor meer opleidingen, dan moet je er rekening mee houden dat in verschillende overzichten waarin hetzelfde vak voorkomt, de bijbehorende studiepunten worden meegeteld. Bij het optellen van de punten over alle overzichten kan het dus zijn dat het totale aantal studiepunten te hoog is.

2.7 Studiemateriaal en studiekosten

De RUG kent een prijsbeleid studiekosten. Deze regeling beoogt beheersing van de studiekosten, zodat de component 'studiekosten' in het budget van de studiefinanciering niet te boven wordt gegaan. Men is dus niet meer geld aan studiemateriaal kwijt dan de Minister ter beschikking stelt. Voor 2016-2017 is het normbedrag vastgesteld op € 740, -. Per opleidingsfase geldt een plafondbedrag van het normbedrag x de cursusduur.

Soms is het onvermijdelijk dat de kosten hoger zijn dan het plafondbedrag. In dat geval kan de helft van het bedrag dat men meer kwijt is bij het faculteitsbestuur worden teruggevraagd d.m.v. het overleggen van aankoopbewijzen, of is een andere regeling getroffen.

Studenten kunnen informatie over het prijsbeleid studiekosten krijgen via het studentenportaal. Zij kunnen zich tevens wenden tot de University Student.

2.8 Bibliotheek

De bibliotheek van de Faculteit Wijsbegeerte is gevestigd op de vierde verdieping van de UB. De bibliotheek maakt deel uit van de Bibliotheek van de Rijksuniversiteit Groningen.

De bibliotheek heeft een collectie van ca. 15.000 banden. De collectie bestaat uit naslagwerken (encyclopedieën, woordenboeken, bibliografieën), monografieën en artikelenbundels. Uiteraard zijn er op de centrale Universiteitsbibliotheek en in de andere vakbibliotheken ook filosofieboeken aanwezig.

Werkcollegkast: de verplichte literatuur voor de colleges staat voor zover beschikbaar, ter inzage in de werkcollegkast. Deze boeken worden niet uitgeleend. De literatuur staat per semester per plank opgesteld. Ook deze boeken zijn alleen ter inzage. Zie ook: : <http://www.rug.nl/bibliotheek/services/ub/services-department/study-rooms/study-room-philosophy/>

Nadere informatie over de bibliotheek is te vinden op de homepage van de biblio-

theek: <http://www.rug.nl/bibliotheek/> en op de pagina voor het eigen vakgebied: <http://libguides.rug.nl/philosophy>

2.9 Studiebegeleiding

Tijdens je studie word je begeleid in het maken van verantwoorde studiekeuzes. De studiebegeleiding in de Faculteit is als volgt geregeld. Er is een studieadviseur, er zijn tutores en studentmentoren.

Studieadviseur

Bij de studieadviseur kun je terecht voor informatie en adviezen over toelating, inschrijving, studiemogelijkheden, studieplanning, BSA, de keuze van hoofd- en bijvak, studeren in het buitenland, hulpverlenende instanties e.d. Ook kun je voor persoonlijke zaken bij de studieadviseur terecht.

Contact: op afspraak via: fil-study-advisor@rug.nl, of via het onderwijssecretariaat. Je kunt ook bellen op 050 363 6157, maar vanwege spreekuren geldt er een beperkte bereikbaarheid. De studieadviseur houdt ook 'inloopspreekuur' waarop studenten langs kunnen komen voor vragen, handtekeningen, of korte besprekpunten. Zie voor de actuele tijden <http://www.rug.nl/filosofie/organization/student-advisor>.

In het eerste jaar worden alle eerstejaarsstudenten uitgenodigd voor een kort kennismakingsgesprek met de studieadviseur. De studieadviseur nodigt ook studenten met studievertraging op voor een voortgangsgesprek. Voor studenten Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied geldt dat zij alvorens te starten met de studie een afspraak met de studieadviseur moeten maken voor het maken van een studieplanning.

Studentmentoren

Alle eerstejaarsstudenten worden bij start van de opleiding verdeeld over mentorgroepen onder leiding van een studentmentor. Studentmentoren zijn ervaren studenten die eerstejaarsstudenten wegwijs maken binnen de opleiding en faculteit. De mentorgroepen komen regelmatig samen, met name aan het begin van het collegejaar.

Tutores

Voor studenten van de researchmaster geldt dat zij ieder een individuele tutor krijgen toegewezen. Deze tutor is in de regel een docent op het vakgebied van de afstudeerscriptie. Tutores zijn beschikbaar op afspraak en kunnen studenten ondersteunen met inhoudelijke vragen over de studie. Tutores adviseren studenten over keuzes binnen het curriculum (vakken, *tutorials*, afstudeerrichting), studie in het buitenland en de afstudeerscriptie.

Taakverdeling Studieadviseur, studentmentoren en tutoeren

1. de studieadviseur is er voor alle studenten en geeft informatie en adviezen over toelating, inschrijving, studiemogelijkheden en –planning, minoren, buitenlandverblijf, hulpverlenende instanties e.d.
2. de studentmentoren maken de eerstejaarsstudenten wegwijs in de studie en de faculteit.
3. de tutoeren in de Research Master adviseren de studenten over onder meer de inhoud van de specialisatie, vakkenpakket en afstudeeronderzoek.

2.10 Ziekte of bijzondere omstandigheid

Als je door ziekte of andere omstandigheden noodgedwongen voor kortere of langere tijd niet aan de colleges en/of tentamens kunt deelnemen, moet je de studieadviseur zo spoedig mogelijk hiervan op de hoogte stellen. Bovendien moet je de docenten bij wie je colleges met aanwezigheidsplicht volgt, persoonlijk over de absentie informeren.

Wanneer je verwacht dat je studievertraging zal oplopen, moet je dit onmiddellijk melden aan de studieadviseur, omdat je dan wellicht in aanmerking kunt komen voor financiële ondersteuning uit het Profileringsfonds. Wanneer de studievertraging groter is of dreigt te worden dan 15 ECTS moet je, om in aanmerking te blijven komen voor het fonds en speciale voorzieningen, zelf een afspraak maken met een studentendecaan van het Studenten Service Centrum voor een vervolgmelding. Zie <http://student.portal.rug.nl/infonet/studenten/profileringsfonds/>

2.11 Studeren met een functiebeperking

Studenten die te maken hebben met een lichamelijke functiebeperking, langdurige psychische klachten of dyslexie, kunnen aanspraak maken op bijzondere voorzieningen voor het volgen van onderwijs en het afleggen van tentamens. Hiervoor geldt de volgende procedure:

- Maak een afspraak met de studieadviseur en bespreek de mogelijkheden die er zijn bij de opleiding. Doe dit zo snel mogelijk, omdat er misschien maatregelen moeten worden getroffen die enige tijd vragen.
- Maak een afspraak met een studentendecaan van het Studenten Service Centrum. Een studentendecaan informeert je over de financiële en juridische regelingen. Daarnaast stelt de studentendecaan een aanbevelingsbrief op voor aanpassingen in het onderwijs van de faculteit.
- Neem een medische (of psychologische) verklaring mee naar beide gesprekken. Als je wilt, mag je een coach of een ouder meenemen.

Belangrijk

Houd je aan de gemaakte afspraken. Anders kom je mogelijk niet in aanmerking

voor financiële ondersteuning en/of aanpassingen aan het onderwijs.

Het adres van het Studenten Service Centrum is:

Uurwerkersgang 10

Postbus 72, 9700 AB Groningen

(050) 363 8066

ssc-secretariaat@rug.nl

www.rug.nl/ssc

3 Onderwijs en examens

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk vind je informatie over de uitgangspunten en achterliggende gedachten die een rol hebben gespeeld bij het opstellen van de onderwijsprogramma's van de faculteit: de doelstellingen en eindtermen. Ook wordt het een en ander gezegd over de juridische basis van de programma's, de zogenaamde onderwijs- en examenregelingen. Daarnaast is er aandacht voor belangrijke formele zaken als toelatingseisen en toegangseisen, toetsing en beoordeling alsmede examens.

3.2 Doelstellingen en eindkwalificaties

Bij het maken van de onderwijsprogramma's van de opleidingen die de faculteit aanbiedt, zijn twee niveaus onderscheiden: doelstellingen en eindkwalificaties. Doelstellingen worden geformuleerd om helder te maken waartoe de betrokken opleiding opleidt. Voor academische opleidingen wordt daarbij niet zozeer aan functies en beroepen gedacht maar aan gebieden waarover je kennis krijgt en met betrekking waartoe je theoretische en praktisch georiënteerde vaardigheden aanleert. De eindkwalificaties geven aan wat je uiteindelijk moet weten en kunnen in termen van inhoud en niveau. De doelstellingen en eindtermen van een opleiding worden vermeld bij de betreffende opleiding.

3.3 Toelatingseisen en toegangseisen

Toelatingseisen zijn de eisen waaraan je moet voldoen voordat je met een studie kunt beginnen. Hoewel elke opleiding zijn eigen toelatingseisen stelt, geldt in het algemeen dat je met een vwo-diploma aan de toelatingseisen voor een universitaire bacheloropleiding voldoet. Ook alleen een hbo-propedeuse kan in een aantal gevallen toegang geven tot een universitaire bacheloropleiding, maar vaak zijn daar aanvullende eisen aan verbonden, zoals een examen wiskunde op vwo-niveau. Dit is ter beoordeling van de toelatingscommissie van de betreffende opleiding.

Soms kun je met een hbo-diploma dat verwant is aan de gekozen universitaire studie vrijstellingen krijgen, zodat de universitaire studie verkort wordt. Het is echter aan de examencommissie om hierover een beslissing te nemen. Iemand die de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt en niet beschikt over een getuigschrift vwo of hbo kan een colloquium doctum afleggen. Zie hiervoor de website van de faculteit:

<http://www.rug.nl/filosofie/education/prospective/colloquium-doctum>

Toegangseisen zijn de eisen die gesteld worden aan toelating tot een bepaald studieonderdeel. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat je voor het volgen van een tweedejaars

module een eerstejaars module moet hebben gehaald. De specifieke toegangseisen voor de verschillende studieonderdelen staan vermeld in de vakomschrijvingen achter in deze gids.

3.4 Toelatingscommissie

De toelatingscommissie is verantwoordelijk voor de toelating van studenten tot de studieprogramma's van de faculteit. De commissie vergadert onder meer over:

- de geschiktheid van de student voor de toelating tot het studieprogramma,
- toelatingsverzoeken voor de Research Master Philosophy,
- bijzondere toelatingen, zoals colloquium doctum,
- toelatingsverzoeken van studenten met een niet-Nederlands diploma.

De leden van de commissie zijn dr. F.A. Keijzer (voorzitter), dr. M. Lenz and dr. H. T. Adriaenssen. De studieadviseur is adviserend lid van de commissie en treedt in die hoedanigheid ook op als secretaris. Hij is tevens het eerste aanspreekpunt voor vragen over alle zaken die betrekking hebben op toelating.

3.5 Open Colleges

Wie zich niet aan de universiteit als student wil inschrijven en als belangstellende een of meer cursussen wil volgen kan zich inschrijven als *contracttoehoorder*. De kosten hiervoor bedragen aan de Faculteit Wijsbegeerte € 50,- per EC (European Credit points). Een contracttoehoorder die ook een toets wil afleggen betaalt bij inschrijving voor een cursus € 100,-. Een college heeft doorgaans een omvang van 5 ECTS of 7,5 EC. Zie <http://www.rug.nl/filosofie/education/open-colleges> voor meer informatie. Hoewel aan de inschrijving als contracttoehoorder geen vooropleidingseisen worden gesteld, wordt er van uit gegaan dat contracttoehouders een vwo-niveau bezitten.

3.6 Onderwijs en Examenregelingen

De Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek bepaalt dat elke opleiding een Onderwijs- en Examenregeling, kortweg OER, dient te hebben. Deze OER legt het programma en de tentamens die je moet afleggen vast. Ook bevat de OER ook de regels die gelden met betrekking tot het afleggen van een tentamen. Je wordt geacht kennis te nemen van de OER van je eigen opleiding. De Onderwijs- en Examenregelingen van de opleidingen zijn te vinden op de website van de Faculteit Wijsbegeerte:

<http://student.portal.rug.nl/infonet/studenten/wijsbegeerte/regelingen/oer/>

3.7 Examencommissie

De examencommissie is verantwoordelijk voor het borgen van de kwaliteit van de tentamens en examens, en daarmee van de diploma's. De examencommissie moet van iedere student op onafhankelijke en deskundige wijze vaststellen of hij/zij voldoet aan de eisen die de opleiding stelt ter verkrijging van de graad. De examencommissie is ook de partij die toeziet op het naleven van de Onderwijs- en Examenregelingen, mede met behulp van haar Regels en Richtlijnen (zie p. 108). Deze regelingen zijn te raadplegen via het studentenportaal. Onderwerpen waar de examencommissie over vergadert zijn onder meer:

- de controle van de Onderwijs- en Examenregeling,
- advisering over het toetsbeleid van de opleiding,
- het vaststellen van (individuele) vakkenpakketten van studenten,
- toekenning van aanpassingen het van onderwijs op grond van functiebeperkingen,
- binnengekomen klachten en bezwaarschriften tegen tentamenuitslagen,
- toekennen of afwijzen van verzoeken tot vrijstelling van studieonderdelen,
- gevallen van - vermoede - fraude en/of plagiaat, en eventuele toekenning van sancties.

Studenten die om uiteenlopende redenen willen afwijken van de Onderwijs en regelingen behoren voorafgaand een gemotiveerd schriftelijk verzoek in te dienen bij de examencommissie. De studieadviseur kan desgevraagd studenten advies geven over het opstellen van dergelijke verzoeken. De commissie vergadert in de regel maandelijks in de perioden dat er onderwijs wordt aangeboden.

Samenstelling commissie

De commissie bestaat uit leden van de wetenschappelijke staf, en een lid dat niet verbonden is aan de faculteit. Deze externe deskundige kan een vakgenoot zijn van een andere instelling of van een andere discipline van de RUG. Het kan tevens iemand zijn die deskundig is op het gebied van toetsing. De studieadviseur is geen lid van de examencommissie, maar neemt deel aan de vergaderingen in een adviserende rol.

Zie voor de actuele samenstelling van de commissie

<http://www.rug.nl/filosofie/organization/board-council-and-committees>

Contact

De voorzitter van de examencommissie is Dr. Jan Albert van Laar. Email: j.a.van.laar@rug.nl

3.8 Bindend studieadvies (BSA)

Studenten die vanaf 1 september 2010 bij een opleiding in de propedeutische fase beginnen krijgen te maken met een bindend studieadvies (BSA). Dit betekent dat je je opleiding niet kunt voorzetten als je aan het eind van het eerste jaar onvoldoende resultaat hebt behaald.

De Faculteit Wijsbegeerte biedt één opleiding aan met een BSA-norm: de bachelor wijsbegeerte (zie p. 42). De minimale norm waaraan je moet voldoen is het halen van 45 studiepunten in je eerste jaar. En in het tweede jaar moet je de propedeuse hebben behaald. Als je de minimumnorm niet haalt en niet tijdig hebt aangegeven dat er bijzondere omstandigheden zijn die de studie hebben vertraagd, volgt er een negatief bindend studieadvies. Met een bindend studieadvies mag een student zich voor een periode van twee jaar vanaf 1 september van het aansluitende collegejaar niet inschrijven voor dezelfde studie.

De voor het bindend studieadvies geldende 45 ECTS dient nadrukkelijk niet de norm te zijn, maar als het absolute minimum te worden gezien. De norm is om in je eerste jaar 60 ECTS te halen. Onderwijs- en examenprogramma's zijn zo ontworpen dat je bij voldoende inspanning die 60 ECTS kunt realiseren. De studieonderdelen die je niet in het eerste jaar haalt, dien je het jaar erop alsnog te behalen. Dit levert in de praktijk doorgaans verdere studievertraging in de postpropedeutische fase op.

De universiteit zorgt voor een goede begeleiding van de eerstejaars en ziet er op toe dat de studenten exact weten hoe ze er voor staan. Daartoe wordt al na 13 weken een eerste, voorlopig studieadvies gegeven. Een tweede studieadvies volgt na het eerste semester. Het definitieve studieadvies, dat bindend is, wordt gegeven na het tweede semester, omstreeks week 30.

Meerdere opleidingen

Wanneer je voor twee of meer opleiding ingeschreven staat dien je voor minimaal één opleiding 45 ECTS te halen. Wanneer je binnen twee jaar ook de propedeuse gehaald hebt, geldt voor de andere opleiding geen BSA verplichting meer.

Deeltijd

Voor deeltijdstudenten geldt een norm van 22,5 ECTS in het eerste jaar en dien je de propedeuse binnen 3 jaar te halen.

Inschrijving na 1 februari

Bij een inschrijving na 1 februari geldt een norm van 22,5 ECTS, waarbij je vervolgens wel de propedeuse behaald dient te hebben aan het einde van het daaropvolgende collegejaar (na anderhalf jaar dus).

Persoonlijke omstandigheden

Wanneer je te maken hebt of krijgt met zwaarwegende bijzondere omstandigheden (ziekte, familieomstandigheden, functiebeperking etc.) geldt er een speciale regeling. Wanneer je vanwege zwaarwegende persoonlijke omstandigheden vertraging oploopt in je studie, dien je dit zo snel mogelijk te melden aan de studieadviseur. Het niet tijdig melden van deze omstandigheden kan er toe leiden dat je geen gebruik kan maken van bijzondere regelingen. De studieadviseur kan je informeren over de procedure in het geval van zwaarwegende bijzondere omstandigheden.

Voor de exacte omschrijving van de regels omtrent het bindend studieadvies, zie paragraaf 4 van het Onderwijs- en Examenreglement (OER) op de facultaire website.

3.9 Toetsing en beoordeling

Voor elk studieonderdeel dat je volgt krijg je een cijfer. Aan een universiteit is het gebruikelijk te eisen dat alle studieonderdelen met een voldoende zijn afgesloten. Een studieonderdeel is voldoende dan wel onvoldoende wanneer voor het onderdeel een 6 of hoger, respectievelijk 5 of lager behaald is. Voor cijfers onder de 6 worden geen decimalen berekend.

De toetsing en beoordeling kunnen op verschillende manieren plaatsvinden. In het eerste jaar leggen studenten in verhouding vrij veel schriftelijk tentamens en tussentoetsen af. In de hogere jaren ligt de nadruk op het schrijven van essays, en wordt de kwaliteit van de inzet beoordeeld.

Die inzet kan betrekking hebben op het houden van een voordracht en/of het schrijven en zo nodig presenteren van een werkstuk en de beoordeling van werkstukken van collega-studenten.

Voor tentamens en tussentoetsen geldt dat er twee kansen per jaar zijn: het reguliere tentamen en de herkansing. Voor de onderdelen van de propedeuse en het tweede jaar van de bachelor Filosofie en voor de minorcursussen wordt een herkansing geboden in de tentamentijd van de collegeperiode die volgt op de periode waarin de cursus werd gegeven. Voor de onderdelen die plaats vinden in de laatste periode van het studiejaar wordt een passende herkansingsdatum gezocht. Voor tweede- en derdejaars onderdelen die afgesloten worden met een paper geldt de regeling zoals die onder 3.10 omschreven is. Herkansingen voor derdejaarscursussen en masteronderdelen vinden altijd plaats na individueel overleg tussen student en docent.

Om je studielast goed te kunnen spreiden over het jaar is het belangrijk dat je tentamens in één keer haalt, omdat je anders in het volgende blok met zowel hertentamens als reguliere tentamens te maken krijgt.

Mede in verband met het bindend studieadvies geldt voor alle tentamens en werkstukken een nakijktermijn van 10 werkdagen. Dat betekent dus dat docenten vanaf

de dag waarop een tentamen is gemaakt of een werkstuk is ingeleverd maximaal tien werkdagen hebben om het tentamen of werkstuk na te kijken en de behaalde resultaten door te geven aan de onderwijsadministratie. Daarna duurt het nog maximaal drie dagen tot de resultaten in ProgRESS-WWW te zien zijn.

3.10 Regeling inzake het schrijven van papers

1. Eerste jaar

- In het eerste jaar van de bacheloropleiding Filosofie worden - behalve bij Argumentatietheorie- in principe geen papers geschreven ter afsluiting van een vak.
- Alle afrondingen bestaan uit schriftelijke tentamens. Onder schriftelijke tentamens worden mede verstaan take home tentamens met schriftelijke vragen.
- De docent toetst aan de cursus toegekende schrijfvaardigheden met twee of meer schrijfopdrachten van tezamen ongeveer 2000 woorden. De toetsing van de schrijfvaardigheid telt voor 20 procent mee in het eindcijfer.

2. Tweede jaar

- In het tweede jaar van bacheloropleidingen kunnen papers gevraagd worden ter afsluiting. De tussentoets, echter, betreft niet het schrijven van een paper.
- De docent verstrekt tijdens de cursus het onderwerp voor de paper, of een lijst met onderwerpen waaruit studenten kunnen kiezen. De docent kan bij elk onderwerp ook literatuur vermelden en richtlijnen voor het schrijven van de paper.
- De omvang is maximaal 2000 woorden.
Voor het schrijven van het afsluitende paper moeten twee weken worden bestemd, tellend vanaf het tijdstip van het laatste gegeven college van de lopende cursus. De inleverdatum valt binnen de periode waarin de cursus is geroosterd.
- De deadline is hard. Bij overschrijding mag de docent de paper niet meer accepteren.
- Een docent kan tussentijdse niet-vrijblijvende opdrachten verstrekken, ook als alternatief voor een afsluitende paper.
- Heeft een student een paper niet op tijd ingeleverd, of beoordeelt de docent deze als onvoldoende dan is de student aangewezen op de herkansing.

3. Derde jaar en master

- In het derde jaar van bacheloropleidingen en in de masteropleidingen kunnen papers gevraagd worden ter afsluiting.
- De docent verstrekt aan het begin van of tijdens de cursus een lijst met onderwerpen voor papers, waaruit studenten kunnen kiezen. De docent kan bij elk onderwerp ook literatuur vermelden en richtlijnen voor het schrijven van de paper. De docent verstrekt tevens een tijdschema voor het kiezen van het onderwerp en het schrijven van de paper.
- De omvang de afsluitende paper, of de gezamenlijke schriftelijke opdrachten, is maximaal 5000 woorden.
- Als de cursus wordt afgesloten met één afsluitende paper, moeten voor het schrijven vier weken worden bestemd, tellend vanaf het tijdstip van het laatste gegeven

college van de lopende cursus, dat bij een afsluitende paper in de master uiterlijk in de zesde collegeweek plaatsvindt. Deze deadline (vier weken na het laatste college) is hard. Bij overschrijding mag de docent de paper niet meer accepteren.

- Een docent kan tussentijdse niet vrijblijvende opdrachten verstrekken, ook als alternatief voor een afsluitende paper.
- Heeft een student een paper niet op tijd ingeleverd, dan wijst de docent de student erop dat hij of zij binnen twee weken om een nieuw onderwerp kan verzoeken voor de herkansing. De deadline voor de nieuwe paper ligt vier weken na het verstrekken van het nieuwe paperonderwerp. Heeft een student wel op tijd een paper ingeleverd, maar beoordeelt de docent deze als onvoldoende dan geldt bij een cijfer lager dan 5 de zojuist genoemde herkansingsregeling. Is het cijfer 5 dan kan de student zijn paper binnen vier weken verbeteren en deze nieuwe versie van het bestaande paper voor de herkansing inleveren.

Bij alle schriftelijke opdrachten en (eind)papers geldt dat de student na beoordeling feedback krijgt op de opdracht of paper.

De student geeft door het inleveren van niet-gesurveilleerd schriftelijk werk toestemming tot het uitvoeren van controle op eventuele fraude, bijv. met elektronische middelen.

3.11 Fraude

De Faculteit Wijsbegeerte vat iedere vorm van fraude op als een ernstig vergrijp. Onder fraude wordt verstaan: het handelen of nalaten van een student dat erop is gericht het vormen van een juist oordeel omtrent zijn of andermans kennis, inzicht en vaardigheden geheel of gedeeltelijk onmogelijk te maken. Fraude bij tentamens kan bestaan uit het gebruik maken van hulpmiddelen als spiekbriefjes, collegeaantekeningen en ander studiemateriaal, gebruik van smartphones etc.

Onder fraude wordt tevens het plegen van plagiaat verstaan. Dit is het overnemen van ideeën, formuleringen of passages uit het werk van anderen zonder correcte bronvermelding. Enkele concrete voorbeelden hiervan zijn:

- Teksten uit digitale bronnen middels knippen en plakken letterlijk overnemen in het werkstuk zonder duidelijk te maken waar je deze teksten vandaan hebt.
- Teksten (al dan niet vertaald) overnemen zonder duidelijk te maken dat het om een citaat gaat (door gebruik te maken van aanhalingstekens dan wel aparte tekstblokken en een bijbehorende verwijzing naar de bron-tekst).
- Het parafraseren van een auteur zonder een deugdelijke verwijzing naar de betreffende passage in het werk van de auteur.
- Samenwerken met andere studenten aan opdrachten die je individueel behoort te maken.

- Het werk van een andere student onder eigen naam inleveren. Indien dit gebeurt met toestemming van de andere student, dan is ook deze student medeschuldig aan plagiaat.
- Een werkstuk meer dan eenmaal indienen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de docent, of een werkstuk meermaals voor verschillende studieonderdelen indienen.
- Het indienen van werk geschreven door een derde partij die (tegen betaling) de tekst voor de student geschreven heeft.

Deze opsomming is echter niet uitputtend. Alle manieren waarop je andermans ideeën presenteert als je eigen ideeën gelden als plagiaat en zijn strafbaar. Het gaat namelijk in tegen de kerngedachte achter een wetenschappelijke opleiding: om studenten te vormen tot kritische en onafhankelijk nadenkende personen.

De faculteit gebruikt een zogenaamde plagiaatscanner voor de detectie van fraude. In verband hiermee dienen schriftelijke werkstukken, essays, papers en scripties door de student altijd óók elektronisch ingeleverd te worden. Als een docent vermoedens van fraude heeft, zal hij of zij dit bij de examencommissie melden. Deze doet vervolgens nader onderzoek. In 'Regels en Richtlijnen van de Examencommissie', dat in het Student Portal van de faculteit te vinden is, staat o.a. beschreven hoe de universiteit omgaat met fraude en plagiaat en welke sancties daar op staan. Wanneer fraude bewezen wordt geacht, kan het in het uiterste geval leiden tot beëindiging van inschrijving en uitsluiting van verdere deelname aan de opleiding.

Om te voorkomen dat je per ongeluk plagiaat pleegt, moet je weten hoe je een adequate bronvermelding in je werk opneemt. In het Student Portal staat het document 'Richtlijnen voor het schrijven van een filosofisch werkstuk' dat beschrijft hoe je correct naar andermans werk moet verwijzen. De webpagina van het Talencentrum van de RUG biedt ook een apart 'Handboek Academische Communicatieve Vaardigheden' waarin het correcte gebruik van bronnen wordt beschreven. Zie <http://www.rug.nl/society-business/language-centre/academische-communicatievaardigheden/hacv/>

3.12 Judicium regeling

De examencommissie beoordeelt of aan het bachelorgetuigschrift een onderscheiding wordt toegekend. Zie voor de precieze regeling de OER van de betreffende opleiding. Voor het behalen van een cum-laude-aantekening dient in ieder geval aan de volgende voorwaarden te zijn voldaan:

1. Het onafgeronde gewogen gemiddelde van alle onderwijseenheden, exclusief de scriptie, van het door de examencommissie goedgekeurde examenpro-

- gramma is groter dan of gelijk aan
- a. 8,0 voor 'Cum laude';
 - b. groter dan of gelijk aan 9,0 voor 'Summa cum laude'.
2. Het cijfer voor de scriptie moet voldoen aan de volgende minima:
 - a. 'Cum laude': het cijfer voor de scriptie of thesis is tenminste 8,0;
 - b. 'Summa cum laude': het cijfer voor de scriptie of thesis is tenminste 9,0.
 3. Geen judicium wordt toegekend indien de omvang van de vrijstellingen in ECTS meer dan de helft van het totaal aantal ECTS van de opleiding bedraagt.
 4. Voor het behalen van enig judicium geldt dat het tentamen van een onderwijseenheid slechts eenmaal afgelegd mag zijn.
 5. Voor het behalen van een judicium geldt dat voor geen enkel vak een cijfer lager dan 7,0 is behaald.
 6. Voor het behalen van een judicium geldt als voorwaarde dat er geen beslissing is van de Examencommissie inhoudende dat de student, vanwege vastgestelde fraude/plagiaat, niet meer in aanmerking komt voor een judicium.
 7. Voor studenten die vóór 1 september 2010 de opleiding hebben aangevangen blijft de judiciumregeling van kracht die voor hen gold op 31 augustus 2010.

In bijzondere gevallen kan de examencommissie afwijken van hierboven beschreven regeling.

3.13 Regeling Voertaal Colleges

Aan de faculteit wordt de volgende Regeling Voertaal Colleges gehanteerd:

De eerste- en tweedejaars colleges worden in het Nederlands gegeven, tenzij de docent anders heeft aangegeven.

De cursussen van de minor zijn geheel Engelstalig en de derdejaarscursussen worden in het Engels aangeboden als de docent te kennen heeft gegeven dat te willen doen. Als vervolgens blijkt dat er geen behoefte is aan een andere voertaal, kan het college alsnog in het Nederlands worden gegeven. De afronding van het college (bv wel of geen Engelstalige paper) wordt in overleg met de studenten vastgesteld. Mocht voor een buitenlandse student het aanbod aan Engelstalige derdejaars vakken te gering blijken te zijn, dan wordt de mogelijkheid gecreëerd van een aangepast programma (bijv. middels een literatuurlijst).

Alle mastercolleges aan de Faculteit Wijsbegeerte worden in het Engels worden aangeboden, tenzij er moverende redenen van inhoudelijke aard zijn om dit niet te doen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de mastercolleges Filosofische Interventies en Publieksgericht Schrijven.

3.14 Overgangsregeling

Het bestuur ziet erop toe dat voor studenten die door de invoering van onderwijsvernieuwingen in problemen raken, desgewenst maatregelen worden getroffen die tot doel hebben hen een aangepast studieprogramma aan te bieden dat zo veel mogelijk overeenkomt met het studieprogramma waarmee ze hun studie zijn begonnen. Men wende zich hiervoor tot de studieadviseur.

3.15 Studielastmodel

De studielast of studieomvang van een onderdeel is de tijd die een 'voltijdstudent' nodig heeft om dat onderdeel met goed gevolg af te sluiten. 'Voltijd' betekent: 8 uur per dag, 5 dagen in de week. De studielast wordt uitgedrukt in European Credit points (EC). Eén (studie)jaar = 1680 (studie)uren = 60 EC. 1 ECTS = 28 uren studie. Een onderdeel met een studielast van 5 ECTS veronderstelt dan $5 \times 28 = 140$ uren studie.

In de studielast van een cursus wordt begrepen:

1. colleges: het aantal uren dat deze in beslag nemen gedurende de cursusperiode;
2. literatuur:
 - 1 à 2 blz. p.u. voor sterk formele/logische literatuur
 - 3 blz. p.u. voor literatuur van hoger dan gemiddelde moeilijkheidsgraad
 - 5 blz. p.u. voor literatuur van gemiddelde moeilijkheidsgraad
 - 7 blz. p.u. voor vlotter leesbare/populairder literatuur
3. tentamen: bij invoering van een traditioneel tentamen worden daarop betrekking hebbende extra activiteiten verzameld (bestudering collegedictaten, maken van uittreksels/overzichten, leeswerk e.d.). Dit sluit aan bij het studeergedrag in traditionele programma's waarbij studenten vrijwel onvermijdelijk 2-5 dagen 'een tentamen leren'. De norm is daaraan gerelateerd: 20-40 uur, afhankelijk van moeilijkheidsgraad, hoeveelheid stof, activiteiten en eisen.
4. opdrachten: per opdracht wordt vastgesteld de hoeveelheid tijd die men daaraan maximaal dient te besteden. Dit varieert van eenvoudige huiswerkopdrachten van 1 à 2 uur tot korte referaten of essays van enkele bladzijden (max. 8 uur).
5. tentamenvervangende opdrachten of eindwerkstuk: een complex van tentamenvervangende opdrachten of (een) tentamenvervangend(e) werkstuk(ken) kent dezelfde studielast als een tentamen. In de regel 20-40 uur, afhankelijk van hierboven genoemde factoren.

3.16 Evaluatie van het onderwijs door studenten

De faculteit vindt het belangrijk dat het onderwijs mede door studenten geëvalueerd wordt. Alle colleges worden geëvalueerd door de opleidingscommissie en de betrokken docent(en). Op grond van de evaluaties van studenten gaat de opleidingscommissie na of verdere stappen dienen te worden genomen. Een verslag van de evalua-

tie wordt doorgezonden aan de docent. De docent vult een docentevaluatie in. Desgevraagd dient de docent op door de commissie aangegeven punten schriftelijk te reageren. De commissie kan aan de docent vragen om een college op een aantal punten te herzien (bijvoorbeeld met betrekking tot de wijze waarop het college is georganiseerd, de hoeveelheid literatuur, de wijze van tentamineren e.d.). De onderwijsdirecteur kan op grond van adviezen van de commissie of van de raad wijzigingen aanbrengen in het onderwijsprogramma.

3.17 Klachten, bezwaar en beroep

Wanneer een student niet tevreden is over bijvoorbeeld het gedrag van een medewerker of over de kwaliteit van het onderwijs of een onderwijsvoorziening, dan kan hij of zij een klacht indienen.

Het verdient de voorkeur eerst de informele weg te bewandelen: praten met degene die het probleem veroorzaakt om samen tot een bevredigende oplossing te komen.

Als de verhoudingen of de sfeer er echter niet naar zijn om het probleem informeel op te lossen, of de informele weg leidt niet tot een bevredigend resultaat, dan bestaat er de mogelijkheid een officiële klacht in te dienen.

Met klachten betreffende de verzorging of de organisatie van het onderwijs kunnen studenten in eerste instantie terecht bij de studieadviseur of bij de Examencommissie (zie pagina 22). Met klachten over de veiligheid van het gebouw, over ongezonde werksituaties of studieomstandigheden kunnen personeel en studenten terecht bij de portefeuillehouder bedrijfsvoering in het bestuur, die de eindverantwoordelijkheid draagt voor de uitvoering van de arbeidsomstandighedenwet (Arbo-wet) en voor de milieuzorg in de Faculteit Wijsbegeerte.

Daarnaast kan je als student een bezwaar- of een beroepschrift indienen als je het niet eens bent met een schriftelijke beslissing die genomen is door een orgaan van de universiteit (zoals College van Bestuur, Faculteitsbestuur, Examencommissie, examinatoren). Het gaat hier vooral om beslissingen die genomen zijn in het kader van toelating, inschrijving, betaling collegegeld, financiële ondersteuning, tentamenuitslagen e.d.

Dit bezwaar of beroep kun je uiterlijk binnen zes weken na dagtekening van het besluit online bij het Centraal Loket Rechtsbescherming Studenten indienen of schriftelijk richten aan:

Rijksuniversiteit Groningen
Centraal Loket Rechtsbescherming Studenten (CLRS)
Postbus 72
9700 AB Groningen

Zie hierover hoofdstuk 10 van het instellingsdeel van het Studentenstatuut en <http://www.rug.nl/education/laws-regulations-complaints/>

3.18 Facultaire computerfaciliteiten

De Faculteit Wijsbegeerte beschikt over een netwerk van computers. Frontoffice-medewerker is Hauke de Vries, kamer 0005, tel. 363 6146 ('s middags aanwezig). Filosofiestudenten kunnen gebruik maken van de PC's en de printer die in de speciaal voor hen bestemde computerzaal staan opgesteld.

Hulp bij het inloggen kan gegeven worden door de Frontoffice-medewerker. Ga bij zijn afwezigheid in dringende gevallen naar de Servicedesk van de Faculteit der Letteren (Harmonie gebouw), waar je op vertoon van je studentenkaart een nieuw wachtwoord kunt aanvragen. Zelf je wachtwoord wijzigen kan via <https://diy.rug.nl/pwm/>.

De Frontoffice-medewerker kan ook behulpzaam zijn bij incidentele vragen over faciliteiten en toepassingen. Dit laatste echter slechts nadat je eerst zelf de hulp-functies van de betreffende toepassing hebt geraadpleegd.

Voor uitgebreide instructies over het gebruik van de PC en verschillende toepassingen kun je terecht bij het Centrum voor Informatietechnologie (CIT) van de universiteit, waar diverse cursussen voor studenten verzorgd worden.

3.19 Studeren in het buitenland

Studeren in het buitenland is bijna altijd een verrijking van de opleiding en bevordert je academische en persoonlijke ontwikkeling. Dankzij afspraken met universiteiten binnen en buiten Europa en het gebruik van het internationale ECTS-puntensysteem, is studeren in het buitenland een aantrekkelijke en steeds gemakkelijker te realiseren optie geworden. Wel is het noodzakelijk dat je een eventueel verblijf in het buitenland goed voorbereidt. Meestal vergt dat behoorlijk wat tijd, dus begin daar vroeg mee! Als je bijvoorbeeld in het derde jaar van je studie een semester naar het buitenland wilt, kun je het best aan het begin van het tweede jaar al informatie gaan zoeken over de belangrijkste punten:

- Waar wil ik heen, naar welk land en naar welke universiteit?
- Welke periode is het meest geschikt? Hoe is het studiejaar ingedeeld?
- Welke vakken kan en wil ik daar volgen?
- Geeft de examencommissie toestemming om die vakken in mijn programma te laten meetellen?
- Kan ik een beurs krijgen?

Het is mogelijk om specialisatievakken uit de bachelor of de master in het buitenland te volgen, maar deze moeten qua niveau en studierichting in het studieprogramma passen. *Alle vakken moeten van tevoren worden voorgelegd aan de examencommissie, alleen*

dan is er de garantie dat de vakken mee kunnen tellen in het studieprogramma! De examencommissie heeft voor deze beoordeling gegevens nodig over het niveau, de literatuur en de studielast van het vak.

Er zijn verschillende manieren om je verblijf in het buitenland te regelen en te financieren. Om je studieverblijf in het buitenland te bekostigen kun je een beroep doen op verschillende beurzenprogramma's. De belangrijkste zijn:

- Erasmus+, het belangrijkste EU-beurzenprogramma voor uitwisseling binnen Europa;
- Erasmus+ International Credit Mobility, voor uitwisseling met een beperkt aantal instellingen buiten de EU;
- Marco Polo Fonds, het beurzenprogramma van de RUG voor een studieverblijf buiten Europa dat niet in aanmerking komt voor Erasmus+.

Daarnaast zijn er ook particuliere fondsen die een financiële bijdrage kunnen leveren.

Bestaande uitwisselingsprogramma's binnen de RUG

Uitwisselingsprogramma's komen voort uit de officiële (bilaterale of multilaterale) samenwerkingsovereenkomsten tussen de RUG en buitenlandse universiteiten. De uitwisselingen worden mogelijk gemaakt door een stelsel van aanvullende studiebeurzen, gefinancierd door de Europese Commissie of door de RUG zelf.

Het voordeel van een uitwisselingsprogramma is dat er al studieplaatsen en studentenbeurzen beschikbaar zijn. Ook is het niveau van de ontvangende universiteit gewaarborgd. Vaak zijn er afspraken gemaakt over het collegegeld. Een uitwisselingsprogramma gaat er in de meeste gevallen vanuit dat een instelling evenveel studenten ontvangt als uitzendt zodat de uitwisselingsstudent geen collegegeld hoeft te betalen (uitwisseling met gesloten beurzen). Ga je in het kader van Erasmus+ , dan mag de ontvangende instelling *nooit* collegegeld vragen.

Bilaterale overeenkomsten van de faculteit met zusterfaculteiten

De faculteit Wijsbegeerte heeft met een aantal partneruniversiteiten afspraken gemaakt inzake de uitwisseling van studenten en staf via het Erasmus+ programma. Deze universiteiten zijn:

- Humboldt Universität Berlin (Duitsland),
- Central European University Budapest (Hongarije),
- Universiteit van Gent, (België),
- KU Leuven (België).
- University of St Andrews (Schotland)
- Universität Stuttgart (Duitsland)
- Universität Würzburg (Duitsland)
- Ludwig-Maximilians-Universität München (Duitsland)
- Universität Salzburg (Oostenrijk)

- Palacky Universiteit Olomouc (Tsjechië)

De academische staf van Wijsbegeerte garandeert dat het niveau van de vakken die je kunt volgen voldoende is. Eveneens zijn er studieplaatsen gegarandeerd, maar het aantal studieplaatsen is beperkt. De faculteit houdt zich het recht voor om studenten voor uitwisselingsprogramma's te selecteren. De lijst van partners wordt voortdurend bijgewerkt. Vraag de international officer om de laatste stand van zaken en naar de mogelijkheden die er zijn.

Marco Polo

Wanneer je niet in aanmerking komt voor een Erasmus+ beurs, kan een Marco Polo-beurs uitkomst bieden. Marco Polo is het beurzenprogramma van de RUG en is bedoeld om mobiliteit van studenten en docenten te stimuleren. Net als Erasmus+ is het alleen beschikbaar voor studenten die fulltime aan de RUG geregistreerd staan.

Voor het precieze onderscheid in de Erasmus+ en Marco Polo beurzenprogramma's, zie <http://student.portal.rug.nl/infonet/studenten/wijsbegeerte/study-abroad/>

Marco Polo beurzen kunnen alleen worden aangevraagd wanneer de studieperiode zorgvuldig is voorbereid en de student aan bepaalde eisen voldoet.

- De student dient ingeschreven te staan als degree student voor een bachelor of masteropleiding. Bachelor studenten dienen tenminste de eerste twee studiejaar te hebben afgerond alvorens zij voor een Marco Polo beurs in aanmerking komen.
- Goedkeuring van het studieverblijf wordt vóóraf door de studieadviseur gegeven. Deze goedkeuring is tevens gebaseerd op de studieprestaties van de student, blijkend uit de studieresultaten en studieduur.
- Toezegging van begeleiding/monitoring moet aanwezig zijn, zowel vanuit de eigen opleiding als vanuit de gastinstelling (bv. uitnodigingsbrief of "learning agreement").
- De faculteit toetst of de student een gedegen kennis van de taal (voertaal bij de gastinstelling) en cultuur van het te bezoeken land heeft en zich op het verblijf heeft voorbereid.
- De student dient binnen een maand na terugkomst een kopie van het reisbiljet (of instapkaart) en een kort verslag in te leveren, almede een bewijs waaruit blijkt dat de student in het buitenland een bepaald aantal studiepunten heeft behaald.
- De RUG behoudt zich het recht voor om de beurs niet uit te betalen indien de student veel korter in het buitenland blijft dan was voorzien of naar het oordeel van de examencommissie in gebreke is gebleven ten aanzien van de studieprestaties.

Voor de procedure en extra informatie over de Marco Polo-beurs zie

<http://student.portal.rug.nl/infonet/studenten/wijsbegeerte/study-abroad/finance-scholarships/outside-eu>

Beursprogramma's

Waar je rekening mee moet houden is dat een verblijf in het buitenland duur kan zijn. Zo betaal je bijvoorbeeld in New York al gauw zo'n \$ 1000,- per maand voor woonruimte of je betaalt in Engeland £ 8000,- collegegeld voor een jaar studie. Begin dus tijdig met het verwerven van fondsen om het verblijf mogelijk te kunnen maken.

Naast instanties als de Europese Unie en de Nederlandse overheid zijn er ook bedrijven, stichtingen en particulieren die via diverse programma's beurzen beschikbaar stellen voor studenten die een stage of een deel van hun studie in het buitenland willen volgen.

Voor beurzen die onder de NUFFIC vallen zie: www.wilweg.nl en kijk onder financiering, beursprogramma's.

In Groningen kun je terecht bij de Mobility and Scholarship Desk voor informatie over een groot aantal beurzenprogramma's. Uiteraard kun je deze informatie ook verkrijgen via de international officer van de faculteit.

Ook vind je op www.beursopener.nl nog een grote diversiteit aan mogelijke beurzen, evenals op de RUG website: <http://student.portal.rug.nl/infonet/studenten/studeren-buitenland/>

Universiteiten zonder een contract met de RUG

Het is ook mogelijk om te studeren aan een universiteit waarmee de RUG geen contract heeft afgesloten. Er dient dan op een andere manier, bv. via een docent, contact te worden gelegd met de uitgekozen universiteit. Vervolgens moet een aantal zaken geregeld worden, waaronder:

- toestemming om als buitenlandse student vakken te volgen, en inschrijving;
- betaling van (een gedeelte van) het collegegeld;
- vaststellen dat het te volgen onderwijs van voldoende niveau is (via de examencommissie);
- erkenning van de studieresultaten voor het programma van de student (via de examencommissie).

Waarschuwing: als er geen contract met de ontvangende universiteit is afgesloten, is het niveau niet gewaarborgd. Dit kan grote teleurstellingen opleveren. Zorg dus dat je van tevoren je studieprogramma goedgekeurd krijgt en dat je zeker weet dat de vakken die je wilt gaan volgen ook echt aangeboden zullen worden. Onzekerheid hierover resulteert vaak in studievertraging.

Indien je deze weg (als zgn. "free mover") bewandelt, kan het bovendien zijn dat je collegegeld, of een bench fee, moet betalen, dat je niet in aanmerking komt voor een Marco Polo beurs, en bijvoorbeeld geen aanspraak kunt maken op huisvesting via de ontvangende universiteit.

Studiefinanciering

Je krijgt studiefinanciering als je voor een tijdelijke studie of stage naar het buitenland gaat. Die studie of stage moet dan wel onderdeel zijn van de opleiding. Als je in het buitenland studeert, heb je niets aan je studentenreisproduct. Daarom is het mogelijk voor de periode dat je in het buitenland studeert een vergoeding aan te vragen van € 99,66 per maand. Deze vergoeding wordt een gift als je binnen 10 jaar je diploma haalt. Let op: als je een ov-vergoeding aanvraagt, dan moet je wel het studentenreisproduct stopzetten voor de eerste van de maand waarin je vergoeding ingaat. Je hebt dan immers geen recht op reizen met het studententreisproduct. *Als je te laat stopzet, krijg je een boete van € 97,- per halve maand.*

Bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) kun je meer informatie krijgen over het meenemen van je studiebeurs tijdens je verblijf in het buitenland.

Verdere informatie en begeleiding

Voor informatie over uitwisselingsprogramma's, beurzen, contracten, aanvraagprocedures enz. kun je terecht bij de international officer van de faculteit (phil.international@rug.nl); voor vragen over de invulling van het studieprogramma (en voor indiening van een verzoek tot goedkeuring door de examencommissie) kun je terecht bij de studieadviseur. Let op: als je bij studie in het buitenland buiten je eigen schuld studievertraging oploopt, moet je dit z.s.m. melden bij de studieadviseur. Zie p 17.

4 Programma's

De faculteit kent de volgende opleidingen:

Minor Filosofie

Bacheloropleiding Filosofie

- Voltijds
 - Propedeuse, zie p. 42.
 - Tweede jaar, zie p. 42.
 - Derde jaar, zie p. 43.
- Deeltijds, zie p. 59.

Bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

- Voltijds, zie p. 50.
- Deeltijds, zie p. 59.

Masteropleiding Filosofie en Maatschappij

- Voltijds, zie p. 64
- Deeltijds, zie p. 106

Masteropleiding Filosofie

- Voltijds, zie p. 64
- Deeltijds, zie p. 106

Masteropleiding Filosofie: Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

- Voltijds, zie p. 80.
- Deeltijds, zie p. 106.

Researchmaster Philosophy

- Voltijds, zie p. 91
- Deeltijds, zie p. 107.

Masteropleiding Filosofie en Educatie

Tweejarige masteropleiding inclusief lerarenopleiding. Zie p. 87.

5 Minor

De Faculteit Wijsbegeerte biedt een Engelstalige Minor Filosofie aan voor studenten van andere faculteiten. De Minor Philosophy is een samenhangend onderwijspakket van 15 of 30 EC. Studenten die de minor voor 15 ECTS willen doen, volgen alleen de colleges in het eerste blok (periode 1). De minor wordt gegeven in het eerste semester van het derde jaar. Je mag de minor volgen als je je propedeuse hebt behaald. Zie ook: <http://www.rug.nl/filosofie/education/minor/>

De minor is een ideale entree voor de (voltijdse of deeltijdse) *Bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied*. De in de minor gevolgde colleges tellen mee in deze opleiding. (Zie voor deze zaken elders in deze gids onder 'Bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied', p. 51).

De minorcolleges worden aan het einde van de middag gegeven. Alle minorcolleges hebben een studielast van 5 EC.

Hieronder volgt een korte omschrijving en het studieschema van de minor. De nummers in de studieschema's verwijzen naar de colleges achter in deze gids (Studieonderdelen, vanaf pagina 112.)

De minor biedt studenten een brede en verdiepende oriëntatie op de hoofdgebieden van de Westerse filosofie. Na een inleidend college over de grote denkers uit het verleden - van Plato tot Kant - volgt een overzicht van filosofische stromingen in de 20ste eeuw. Een apart college maakt studenten vertrouwd met logische en argumentatieve vaardigheden die een belangrijke rol spelen in de hedendaagse filosofie. Ten slotte wordt de minor afgesloten met drie verdiepende, systematische vakken: cultuurfilosofie, ethiek en wetenschapsfilosofie.

Minor Filosofie

Semester I		Semester II	
Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
History of Philosophy I: From Plato to Kant 35 (5 EC)	History of Philosophy II: From Hegel to Arendt 36 (5 EC)		
Reasoning and Arguing 66 (5 EC)	Good and Evil: introduction to Ethics 33 (5 EC)		
Social and Political Philosophy 71 (5 EC)	Philosophy of Science 57 (5 EC)		

Deze minor is interessant voor alle RUG studenten die vanuit een brede wetenschappelijke en maatschappelijke belangstelling kennis willen maken filosofie.

En bevalt de filosofie je goed? Dan kun je de minor ook laten meetellen als deel van een extra studiejaar, waarin je een bachelor haalt in de wijsbegeerte van je eigen vakgebied. Zie pagina 50 en verder.

6 Bacheloropleiding Filosofie

6.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat gedetailleerde informatie over de doelstellingen, eindkwalificaties en opbouw van de bacheloropleiding Filosofie. Per studiejaar vind je een studieschema met een overzicht van de studieonderdelen, zowel verplicht als keuze.

6.2 Doelstelling en eindkwalificaties Bachelor Filosofie

De Bacheloropleiding Filosofie stelt zich ten doel om studenten zelfstandig en kritisch te leren nadenken over de fundamentele vraagstellingen van de Filosofie alsmede over de relaties tussen filosofische vraagstellingen en problemen in de verschillende wetenschappen en maatschappij. De opleiding wil dan ook een brede wetenschappelijke en culturele vorming bieden, middels een breed onderwijsaanbod voor zowel filosofiestudenten als studenten uit andere faculteiten. Ze beoogt de studenten de daartoe geëigende filosofische vaardigheden van kritische reflectie, analyse, interpretatie, argumentatie en conceptueel vermogen bij te brengen. Ze beoogt tevens de algemene vaardigheden aan te leren die noodzakelijk zijn voor het in woord en geschrift kunnen communiceren over fundamentele vraagstellingen en daaruit afgeleide problemen op het vakgebied.

De bacheloropleiding is breed en klassiek. Zo wordt verspreid over de hele propeuse de geschiedenis van de filosofie van de Presocraten tot en met Derrida gedoceerd. Ook het aanbod van systematische vakken is breed: logica, wetenschapsfilosofie, kennistheorie, sociale filosofie, politieke filosofie en ethiek. Voor het merendeel van de cursussen geldt dat er een nadruk ligt op de 'technische' kant van het vakgebied (b.v. logica, analytische methode, interpretatie, bronnenonderzoek) dan wel op de samenhang van de wijsbegeerte met andere wetenschapsgebieden.

Uit de algemene doelstelling van de bacheloropleiding Filosofie zijn de volgende eindtermen afgeleid, waaraan de alumni van de bacheloropleiding Filosofie moeten voldoen.

Kennis en inzicht

De alumni van de bacheloropleiding Filosofie beschikken over:

- overzicht van de hele geschiedenis van de (westerse) filosofie.
- overzicht van de klassieke systematische vakgebieden van de (westerse) filosofie.
- inleidende kennis van de drie specialisaties die de Faculteit Wijsbegeerte aanbiedt.
- verdergaande kennis van en inzicht in tenminste één van de drie specialisaties die de Faculteit Wijsbegeerte aanbiedt.
- enige kennis van en enig inzicht in de inhoud en/of methoden van een niet-

filosofisch wetenschapsgebied, bij voorkeur zodanig dat van samenhang met de filosofische vakken sprake is.

- kennis van en inzicht in de maatschappelijke en culturele betekenis van de filosofie

Academische vaardigheden en attitudes

De alumni van de bacheloropleiding Filosofie zijn in staat om:

- een filosofische vraagstelling te concipiëren en onder begeleiding een filosofisch onderzoek van beperkte omvang te verrichten
- relevante literatuur op te zoeken en te bestuderen
- schriftelijk op gestructureerde wijze verslag te doen van de resultaten van een filosofisch onderzoek van beperkte omvang
- over de verschillende aspecten van het onderzoek mondeling te kunnen communiceren
- theorieën en standpunten uiteen te zetten en te verdedigen,
- op kritische wijze te reflecteren op de geleerde theorieën en standpunten
- de geleerde bibliografische vaardigheden toe te passen

Vorbereiding (studie) loopbaan

De alumni van de bacheloropleiding Filosofie hebben:

- voldoende wetenschappelijk niveau om tot een geëigende masteropleiding toegelaten te kunnen worden, dan wel zich met succes op de arbeidsmarkt te begeven.

6.3 Bindend studieadvies

Voltijdstudenten dienen in het eerste jaar van de studie 45 ECTS te behalen, ofwel zes van de acht vakken. De propedeusefase dient in twee jaar afgerond te zijn. Wanneer de student hier niet aan voldoet, volgt een negatief bindend studieadvies en dient de opleiding gestaakt te worden. De student kan gedurende twee collegejaren volgend op het besluit niet worden ingeschreven.

6.4 De opbouw van het onderwijsprogramma

Het bachelorprogramma neemt in z'n voltijdse vorm drie jaar in beslag. Het *eerste jaar* - de propedeuse - bestaat geheel uit verplichte onderdelen en wordt afgesloten met het behalen van het propedeutische getuigschrift. Zie p. 42. e.v. Het *tweede jaar* bestaat ook geheel uit verplichte niveau 2 vakken. Het *derde jaar* bevat een minor en 20 ECTS aan niveau 3 keuzevakken, en wordt afgesloten met een bachelorscriptie. Zie p. 44 e.v.

De formele regeling van het programma heet de Onderwijs- en Examenregeling van de bacheloropleiding Filosofie. Deze regeling is te vinden op de facultaire website. Onder bepaalde voorwaarden kan een student afwijken van die regeling. Er kan gekozen worden voor een zogenaamd 'vrij' onderwijsprogramma. Wie wil afwijken van de formele regeling kan (met een beroep op artikel 7.3c van de Wet op het hoger

onderwijs en wetenschappelijk onderzoek) zijn of haar programma ter goedkeuring voorleggen aan de Examencommissie. Zie sectie 3.7.

Propedeuse

De propedeuse bestaat uit 8 verplichte vakken of onderdelen. De propedeuse verschaft een oriënterend overzicht van het geheel van de geschiedenis en de systematiek van de (westerse) filosofie, door middel van een kennismaking met de diverse perioden van de geschiedenis van de filosofie en met de belangrijkste systematische vakgebieden. Daarnaast wordt tijdens daarvoor ingerichte practica aandacht geschonken aan algemene, bibliografische en specifiek filosofische vaardigheden.

Postpropedeuse

In de postpropedeuse, dat wil zeggen de tweede en derde bachelorjaren, is 60 ECTS ingeruimd voor 8 verplichte niveau 2 vakken, 30 ECTS voor een Minor en 20 ECTS voor niveau 3 keuzevakken. De studie wordt afgesloten met een 10 ECTS scriptie.

Het tweedejaarsprogramma vormt een uitbreiding en verdieping van de propedeuse. Onderwijsdoelen van het tweede jaar zijn het leren analyseren en begrijpen van filosofische probleemclusters of thema's en het leren lezen van langere, 'klassieke' filosofische teksten.

Voor degenen die aan de tweedejaars vakken beginnen is het van belang om zich te realiseren dat deze vakken meetellen voor het cijfergemiddelde (een 8) dat vereist is om toegelaten te worden tot de Researchmaster Philosophy.

Studenten van de bacheloropleiding Filosofie dienen in het derde jaar van de opleiding een minor van 30 ECTS te volgen. Zij kiezen deze minor uit het aanbod van minoren buiten de filosofie of ze stellen zelf een minorpakket samen. Een persoonlijk minorpakket dient voorafgaand ter goedkeuring aan de Examencommissie van de eigen opleiding te worden voorgelegd.

Alle faculteiten van de RUG bieden één of meerdere minoren aan. De voorlichting over het minorenaanbod gebeurt door middel van een minorenmarkt, een papieren minorengids en een minorenwebsite: www.rug.nl/minor. Om tot een minor toegelaten te worden moet je je propedeuse gehaald hebben.

De niveau 3 keuzevakken kunnen gekozen worden uit het gehele aanbod van het niveau 3 vakkenaanbod van de faculteit. De niveau 3 vakken zijn ingedeeld langs de lijnen van de vakgroepen. Elke student kiest *maximaal* 10 ECTS uit het aanbod van één vakgroep. Dit betekent dat de volgende combinaties van niveau 3 vakken gemaakt kunnen worden:

- (twee vakgroepen) 10 ECTS van één vakgroep en 10 ECTS van een andere vakgroep
- (drie vakgroepen) 10 ECTS van één vakgroep en 5 ECTS van de andere twee vakgroepen

Vrij onderwijsprogramma

Een student die wil afwijken van de onderwijs- en examenregeling kan daartoe een gemotiveerd verzoek indienen bij de Examencommissie. Wie wil afwijken van de formele regeling kan zijn of haar programma ter goedkeuring voorleggen aan de Examencommissie. Dit dient te gebeuren via de studieadviseur.

6.5 Propedeuse

De gedetailleerde gegevens van de cursussen staan in hoofdstuk 19 p. 112 en verder. De nummering in de tabel correspondeert met de nummering in dat hoofdstuk.

Semester I		Semester II	
Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Ethiek 1 21 (7,5 ECTS)	Logica en Argumentatietheorie 44 (7,5 ECTS)	Sociale en Politieke Filosofie 1 73 (7,5 ECTS)	Ken- en wetenschapsleer 40 (7,5 ECTS)
Gesch. vd Filosofie 1: Oudheid en middeleeuwen 37 (7,5 ECTS)	Gesch. vd Filosofie 2: Descartes – Hume 29 (7,5 ECTS)	Gesch. vd Filosofie 3: Kant – Nietzsche 30 (7,5 ECTS)	Gesch. vd Filosofie 4 De 20 ^e eeuw 38 (7,5 ECTS)

De propedeusevakken worden doorgaans gegeven in de vorm van hoorcolleges van de docent, gevolgd door een werkcollege of practicum. De werkcolleges bieden ruimte aan inhoudelijke verdieping, vragen, discussie en oefening met de stof. Ze worden begeleid door docenten of student-assistenten. Bij ieder propedeusevak hoort daarnaast een reeks van vier practica, waarbij onder begeleiding van een vaste practicumdocent gericht gewerkt wordt aan het ontwikkelen van filosofische vaardigheden. Deze practica kunnen beschouwd worden als een alternatieve invulling van het bij het vak horende werkcollege, en vormen een onderdeel van het vak.

6.6 Tweede jaar

Het tweedejaarsprogramma wordt gevormd door 8 vakken van 7,5 ECTS. De gedetailleerde gegevens van de cursussen staan in hoofdstuk 19 Studietoelichting, (p. 112 e.v.). De nummering in de tabel correspondeert met de nummering in dat hoofdstuk.

Jaar 2

Semester I		Semester II	
Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Ethiek 2: Actuele vragen 22 (7,5 ECTS)	Philosophy of mind 1: Lichaam, brein, geest 53 (7,5 ECTS)	Complex argumentation: analysis and critique 9 (7,5 ECTS)	Ken- en wetenschap-sleer 2 41 (7,5 ECTS)
Geschiedenis van de Filosofie 6: Kunstfilosofie 32 (7,5 ECTS)	Geschiedenis van de Filosofie 5: Opkomst en ondergang van het Aristotelisme 31 (7,5 ECTS)	Ethiek 2: Morele Psychologie en meta-ethiek 23 (7,5 ECTS)	Sociale en Politieke Filosofie 2 74 (7,5 ECTS)

6.7 Derde jaar

Het programma van het derde jaar bestaat uit minorruimte (30 ECTS), vier niveau 3 keuzevakken (20 ECTS) en een bachelor scriptie (10 ECTS).

Jaar 3

Semester I		Semester II	
Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Minorruimte (30 ECTS)		Keuzeruimte (5 ECTS)	Keuzeruimte (5 ECTS)
		Keuzeruimte (5 ECTS)	Bachelorscriptie 7 (10 ECTS)
		Keuzeruimte (5 ECTS)	

In de minorruimte kan een minor gekozen worden uit het aanbod van minoren van ander faculteiten of kan zelf een minorpakket samengesteld worden. Een persoonlijk minorpakket dient voorafgaand ter goedkeuring aan de Examencommissie Wijsbegeerte te worden voorgelegd. Om tot een minor, en daarmee het eerste semester van het derde jaar toegelaten te worden moet je je propedeuse gehaald hebben. De intekening voor minorpakketten verloopt via het studentenportaal. Houd er rekening mee dat er deadlines kunnen gelden voor aanmelding, en dat er een maximaal aantal studenten deel kan nemen aan sommige minoren.

De gedetailleerde gegevens van de cursussen staan in hoofdstuk 19 Studieonderdelen, vanaf pagina 112. De nummering in de tabel correspondeert met de nummering in dat hoofdstuk.

Kwartaal		nummer
Niveau 3 vakken <i>Geschiedenis van de Filosofie:</i>		
3	Early Modern Philosophy and the Scientific Revolution (Sangiaco)	18
3	* Philosophy of the Humanities (Evink)	58
3	Protagoras en Plato (van Eck)	65
3	Transcendentale Filosofie: Kant en Husserl (Van Mazijk)	79
4	Aristotle's Ethics (Nawar)	6
4	Aziatische Filosofische Tradities (Den Boer)	39
Niveau 3 vakken <i>Ethiek, Sociale en Politieke Filosofie:</i>		
1,2	Ethiek 3: Professionele Ethiek (bij GGW)	
3	Ethics 3: Equality and Global Justice (Streumer)	19
3	Sociale Filosofie: Taal en Macht (Vega)	75
3	Filosofie van Wetenschap, Technologie en Samenleving: stromingen en kernthema's (Harbers)	28
3	* Philosophy of Social Science (Pauly)	61
4	Critical Theory (Stahl)	16
4	Ethics 3: Freedom and Responsibility (Kleingeld)	20
4	Philosophy of Religion (Pauly)	56
4	Philosophy, Politics and Economics (Schmidt)	77
Niveau 3 vakken <i>Theoretische Filosofie:</i>		
1	Overzicht van de Analytische Wijsbegeerte (Peijnenburg)	50
1	Your Life is a Bet. A Philosophical Introduction to Bayesian Epistemology (Bewersdorf)	83
2	* Philosophy of Cognitive Science (Geerdink)	52
2	* Philosophy of the Natural Sciences: Physics and Metaphysics (Henderson)	60
3	Actions, Abilities and Obligations (Tamminga)	1
3	* Philosophy of the Life Sciences (Keijzer)	59
4	Advanced Logic (bij KI)	90
4	Modal puzzles about identity, meaning, quantification and existence (Kooi)	48

Cursussen met een * zijn primair bestemd voor studenten van de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied, maar kunnen ook gekozen worden door studenten van de bacheloropleiding Filosofie.

6.8 Bachelorscriptie

De bachelorscriptie wordt geschreven binnen de bachelorscriptie cursus. Je dient je

voor deze cursus in te schrijven via Progress.

Onder begeleiding van de werkgroepsbegeleider (een docent of aio), in zullen werkgroepen studenten elkaar helpen bij het schrijven van hun bachelorscriptie. Voorafgaand aan het inleveren van een hoofdstuk bij de begeleidende docent, die de inhoudelijke begeleiding verzorgt, zullen de studenten elkaars werk van commentaar voorzien. De verschillende onderdelen van het onderzoeks- en schrijfproces worden besproken, zoals: Hoe ontwikkel ik een goede onderzoeksvraag?; Waar vind ik de relevante literatuur?; Hoe leg ik een filosofisch vakterm uit?; Hoe kies ik een goed opbouw? Welke schrijfstijl hanteer ik?

De gedetailleerde gegevens van deze cursus staat in hoofdstuk 19 Studieonderdelen, vanaf pagina 112, nummer 78.

6.8.1 Eindtermen

Door de bachelorscriptie laat de student zien dat hij/zij in staat is om

- een filosofische vraagstelling op het gebied van de wijsbegeerte, c.q. op het gebied van de Filosofie van een bepaald wetenschapsgebied, te formuleren;
- de vraagstelling zó af te bakenen dat het onderzoek de omvang van dit programmaonderdeel niet te boven gaat;
- onder begeleiding een filosofisch onderzoek van beperkte omvang te verrichten;
- relevante literatuur op te zoeken en te bestuderen;
- schriftelijk verslag te doen van het onderzoek en een tekst van enige omvang op adequate wijze helder te structureren;
- theorieën en standpunten uit te leggen en kritisch te evalueren;
- de geleerde bibliografische vaardigheden toe te passen;
- over de verschillende aspecten van het schriftelijk verslag ook mondeling te communiceren.

6.8.2 Omvang

De bachelorscriptie heeft een studielast van 10 ECTS en een omvang van maximaal 10.000 woorden inclusief (voet)noten en exclusief literatuurlijst.

Studenten Filosofie, maar niet studenten Wijsbegeerte van een Bepaald Wetenschapsgebied, kunnen, als een niveau 3 vak afgerond wordt met paper, hun bachelorscriptie bij een dergelijk vak laten aansluiten, mits de docent daarmee akkoord gaat. De student schrijft dan in plaats van de 'gewone' afsluitende paper een uitgebreide bachelorscriptie waarin de paper tevens vervat is. De docent dient in dit geval twee studieresultaten door te geven aan de onderwijsadministratie, namelijk voor het vak en voor de scriptie.

6.8.3 Titelpagina

De bachelorscriptie heeft een titelpagina (omslagpagina) waarop vermeld staat:

- "Faculteit Wijsbegeerte van de Rijksuniversiteit Groningen"
- De titel van de scriptie
- "Bachelorscriptie" + de naam van de opleiding ("Filosofie" of "Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied")
- De naam en het studentnummer van de student
- "Onder begeleiding van" + de naam van de docentbegeleider
- De naam van de tweede lezer
- De maand (desgewenst de dag) en het jaar waarin de scriptie is beoordeeld

6.8.4 Verdere vereisten

Op de website van de faculteit is het document Richtlijnen voor het schrijven van een filosofisch werkstuk te vinden, met daarin aanwijzingen op het gebied van probleemstelling, opbouw, citeren, verwijzen, spelling, e.d:

<http://myuniversity.rug.nl/infonet/studenten/wijsbegeerte/regelingen/>

6.8.5 Procedure

1. *Initiatief en scriptie cursus*

Tot de verplichtingen horend bij de bachelorscriptie behoort deelname aan de bachelorscriptie cursus, die ten minste tweemaal per jaar wordt aangeboden, en die steeds enkele weken na aanvang van een nieuw semester van start gaat. De bijeenkomsten van de scriptie cursus zijn verplicht en de afgesproken inlevermomenten bindend.

De student meldt zich aan het begin van het semester (1e of 3e kwartaal) tijdig aan voor de scriptie cursus. De faculteit verdeelt binnen de scriptie cursus de studenten van beide hiervoor genoemde opleidingen over de beschikbare begeleiders, daarbij rekening houdend met de voorkeuren van studenten en de expertises van begeleiders.

2. *Opzet*

De student dient een opzet (onderwerp, aanpak, te gebruiken literatuur) ter goedkeuring bij de docent in.

3. *Begeleidingsplan*

Zodra de docent de opzet goedkeurt, stellen de student en de docent een begeleidingsplan op (zie Bijlage 1) met daarin afspraken over:

- Opzet: onderwerp en aanpak.
- Het aantal begeleidingsgesprekken
- Tussentijdse inleverdata voor delen van de scriptie

– Streefdatum voor het inleveren van de eindversie.

De begeleiding van een bachelorscriptie omvat ten minste drie begeleidingsgesprekken (na goedkeuring van de opzet). Het traject van het schrijven van een bachelorscriptie duurt ten hoogste 10 weken, gerekend vanaf de datum waarop het begeleidingsplan is ondertekend. Voor deeltijdstudenten geldt een traject van maximaal 20 weken. De docent levert het begeleidingsplan direct na ondertekening in bij de onderwijsadministratie.

4. Afronding - I

Als de student herhaaldelijk afspraken uit het begeleidingscontract niet nakomt zonder daartoe een geldige reden te hebben, kan de docent de begeleiding staken. De student komt dan terecht in de herschrijfgeregeling (zie hieronder). Als de docent herhaaldelijk gemaakte afspraken niet nakomt zonder geldige reden of zonder voor alternatieve begeleiding te zorgen, dan heeft de student recht op een andere begeleider. In dergelijke gevallen nemen de student en/of de docent tijdig contact op met de examencommissie.

5. Afronding - II

Als alle geplande begeleidingsgesprekken hebben plaatsgevonden en er ligt nog geen manuscript dat de docent kan goedkeuren, dan kan de docent beslissen dat de student terecht komt in de herschrijfgeregeling (zie hieronder).

6. Toegevoegd beoordelaar

Als de docent de scriptie als voldoende beoordeelt, wordt de scriptie ter beoordeling voorgelegd aan een toegevoegd beoordelaar. De toegevoegd beoordelaar is een docent van een andere vakgroep dan de begeleider, of zelfs van een andere faculteit of universiteit. Voor studenten Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied kan het zinvol zijn dat een docent van hun wetenschappelijke discipline hiervoor gevraagd wordt. De faculteit wijst een toegevoegd beoordelaar aan.

Als de toegevoegd beoordelaar de scriptie onvoldoende acht, maken de docent, de student en de toegevoegd beoordelaar een afspraak over de verbetering ervan. Als deze afspraak volgens de tweede lezer niet binnen twee weken tot een voldoende resultaat leidt, wordt het probleem voorgelegd aan de examencommissie, die naar bevind van zaken handelt.

Als de toegevoegd beoordelaar de bachelorscriptie goedkeurt, dan geeft hij of zij de begeleider een indicatie van het beoogde cijfer. Mocht dat meer dan een punt lager zijn dan het beoogde cijfer van de begeleider, dan informeert de toegevoegd beoordelaar de begeleider beknopt over de kritiekpunten. De begeleider en de student bespreken vervolgens eventuele verbeteringen, waarvoor niet meer dan twee weken uitgetrokken kunnen worden.

7. Eindgesprek en beoordeling

Na het fiat van de toegevoegd beoordelaar vindt een eindgesprek plaats waarbij ook de toegevoegd beoordelaar aanwezig is. Na afloop van het gesprek stellen de docenten het cijfer vast, waarbij ze het eindgesprek laten meewegen. De docenten gebruiken bij hun beoordeling het beoordelingsformulier voor scripties (Bijlage 2) die ze naar keuze samen of afzonderlijk invullen. De begeleider levert ingevulde beoordelingsformulieren in bij de onderwijsadministratie.

8. Archivering

De student levert een digitale versie van de scriptie in bij de onderwijsadministratie.

9. Herschrijfregeling

Als de begeleidende docent het ingeleverde manuscript niet als voldoende beoordeelt, of als er op, of althans enkele dagen na, de in het begeleidingsplan genoemde streefdatum nog geen beoordeelbaar manuscript is ingeleverd bij de docent, of als de examencommissie besluit dat de herschrijfregeling van toepassing is nadat de toegevoegd beoordelaar zijn goedkeuring niet geeft, dan gaat de herschrijfregeling in werking.

De student en de docent bepalen eerst of het voorliggende (mogelijkerwijs onvolledige) manuscript (a) verbeterd zal worden of (b) dat de student een nieuwe bachelorscriptie schrijft op basis van een nieuwe opzet. In beide gevallen stellen de student en de docent een nieuw begeleidingsplan op.

(a) In het geval van verbetering ligt de nieuwe streefdatum binnen 2 weken (voor deeltijdstudenten: 4 weken) na afloop van ondertekening van het nieuwe begeleidingsplan.

(b) In het geval van een scriptie op basis van een nieuwe opzet ligt de nieuwe streefdatum binnen 10 weken (voor deeltijdstudenten: 20 weken) na afloop van ondertekening van het nieuwe begeleidingsplan. Het is niet uitgesloten dat dezelfde docent de nieuwe scriptie begeleidt. Als aan de verplichtingen van de scriptie cursus was voldaan hoeft deze niet opnieuw gevolgd te worden.

Als de student en de docent niet tot overeenstemming komen dan melden ze dit tijdig bij de examencommissie, die vervolgens naar bevind van zaken handelt. Mocht de herschrijving niet tot een voldoende leiden, dan zal de student met een nieuw scriptieonderwerp (een nieuwe opzet) bij een andere docent opnieuw moeten beginnen.

Verdere opmerkingen:

- Afwijkingen van onderhavige regeling zijn uitsluitend mogelijk na verkregen toestemming van de examencommissie.
- Als een student studievertraging oploopt door bijzondere omstandigheden, dan is

het zaak dit zo snel mogelijk bij de studieadviseur te melden.

6.8.6 Afstudeerprocedure

10. Vaststellen examen

De student is geslaagd voor het bachelorexamen als het propedeutisch examen is afgelegd (of als daarvoor vrijstelling is verkregen) en alle postpropedeutische studieonderdelen met goed gevolg zijn afgelegd. De examencommissie stelt vast of de student voldoet aan de eisen die de opleiding stelt ter verkrijging van de graad. Daartoe tekent de student zich op Progress in voor de afstudeerfunctie. De student kan daar het vakkenpakket waar hij/zij op wenst af te studeren digitaal invoeren, en deze ter goedkeuring aanbieden aan de examencommissie. Voor de afstudeerfunctie is een handleiding beschikbaar. Deze is te raadplegen via het studentenportal.

11. Termijnen

Om af te kunnen studeren in het lopende collegejaar dient de student tot twee weken voor het einde van het laatste kwartaal (dus 14 kalenderdagen voor de laatste onderwijsdag) het verzoek ter goedkeuring van het vakkenpakket in te leveren.

Voor studenten die voor 1 februari wensen af te studeren, geldt dat zij zowel het manuscript als het vakkenpakket ter goedkeuring hebben ingediend uiterlijk twee weken voor het einde van het tweede onderwijskundige kwartaal.

Voor de resultaten van de overige studieonderdelen geldt dat deze door de onderwijsadministratie tot vier kalenderweken na de laatste onderwijsdag kunnen worden verwerkt.

Bij overschrijding van deze termijnen komt de tijdige verwerking door de onderwijsadministratie in gevaar. Docenten en studenten moeten daarom goed doordrongen zijn van het belang ervan. Als diplomadatum geldt de datum van het laatste resultaat. Mocht de student echter een of enkele van de hiervoor genoemde termijnen overschrijden, geldt niet de datum van het laatste resultaat, maar de datum waarop de examencommissie besluit dat de student geslaagd is, ook al ligt deze datum in een volgend studiejaar, wat een nieuwe inschrijving met zich mee kan brengen.)

Om door te kunnen stromen naar een masteropleiding in een volgend onderwijsseizoen is het nodig om op uiterlijk twee weken voor het einde van het laatste kwartaal (dus 14 dagen voor de laatste onderwijsdag) een beoordeelbaar manuscript in te leveren.

De diploma-uitreiking vindt twee keer per jaar plaats. De studenten wordt persoonlijk uitgenodigd. Zij kunnen op hun beurt desgewenst kennissen, vrienden en fami-

lieleden uitnodigen. De student ontvangt een Latijnse Bul, een Nederlandse verklaring, een Engelse verklaring, en een Diploma Supplement.

7 Bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

7.1 Algemene inleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

Dit hoofdstuk bevat gedetailleerde informatie over de doelstellingen, eindkwalificaties en opbouw van de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied. Per studiejaar vind je een studieschema met een overzicht van de studieonderdelen, zowel verplicht als keuze.

7.2 Doelstelling en Eindkwalificatie van de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

Het *doel* van de opleiding bestaat erin om de student

- a. de kennis, inzichten en vaardigheden bij te brengen die nodig zijn voor een zelfstandige en kritische filosofische reflectie op een specifiek wetenschapsgebied. Voorwaarde daarvoor is dat de student kennis, inzichten en vaardigheden heeft verworven op het betreffende wetenschapsgebied;
- b. een academische vorming te geven door middel van een verbreding en verdieping van de eigen vakwetenschappelijke kennis;
- c. voor te bereiden op een verdere studieloopbaan, in het bijzonder de masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied, de masteropleiding Filosofie, of Filosofie en Maatschappij en de masteropleiding Philosophy (research master; deze maakt deel uit van de Graduate School of Philosophy);
- d. voor te bereiden op de uitoefening van een beroep in aansluiting op de studie van het betreffende wetenschapsgebied, waarbij de studie van de wijsbegeerte van dat wetenschapsgebied een meerwaarde heeft;
- e. voor te bereiden op het uitoefenen van (andere) maatschappelijke functies waartoe de opleiding dienstig kan zijn.

Voor de opleiding zijn de volgende *eindtermen* vastgesteld:

1. Met betrekking tot kennis en inzicht:
 - a. kennis van en inzicht in de inhoud en methoden van het betreffende wetenschapsgebied op bachelorniveau (door middel van de programmaonderdelen die door de faculteit van het betreffende wetenschapsgebied worden verzorgd);
 - b. kennis van en inzicht in de centrale onderdelen van de wijsbegeerte, zowel historisch als systematisch;
 - c. kennis van en inzicht in centrale onderdelen van de wijsbegeerte van het wetenschapsgebied, in het bijzonder, kernbegrippen, theorieën, problemen en methoden;

- d. kennis van en inzicht in de wetenschappelijke en maatschappelijke betekenis van de wijsbegeerte in het algemeen en van de wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied in het bijzonder.
2. Met betrekking tot vaardigheden:
 - a. kritisch kunnen verwerken van kennis en inzichten zoals voorkomend in relevante vakwetenschappelijke literatuur;
 - b. onderzoek in een bepaald wetenschapsgebied kunnen plaatsen in het bredere kader van de wijsgerige reflectie op dat wetenschapsgebied;
 - c. wijsgerige vaardigheden van logisch-analytische, ideeën-historische dan wel empirisch-filosofische aard kunnen toepassen op problemen, theorieën en debatten die gerelateerd zijn aan het betreffende wetenschapsgebied;
 - d. zelfstandig een heldere en beargumenteerde probleemstelling kunnen formuleren en uitwerken;
 - e. een systematisch en helder betoog kunnen houden, mondeling en schriftelijk;
 - f. constructieve kritiek kunnen geven en verwerken;
 - g. onder supervisie een onderzoek van beperkte omvang kunnen formuleren en uitvoeren.

7.3 Toelatingsvoorwaarde

Inschrijving voor de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied is pas mogelijk ná het behalen van de propedeuse van het betreffende wetenschapsgebied. De student mag echter desgewenst wél al eerder beginnen met het volgen van de inleidende filosofiecolleges. Hiervoor dient de student de studieadviseur te contacteren. Voor de deeltijdvorm van deze opleiding: zie ook p. 61.

7.4 Het programma van de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied

De studie Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied (WveW) is bedoeld voor studenten die al aan de universiteit studeren en die hun wetenschapsgebied filosofisch willen verdiepen. Het betreft dus een gecombineerde studie. Hoewel het filosofisch onderdeel van het programma van de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied één jaar omvat, is daarmee niet gezegd dat het filosofisch onderdeel van het programma ook in één collegejaar afgerond kan worden. *Spreiding van het filosofiejaar over twee (of meer) collegejaren wordt aangeraden.* Neem voor de planning van de bachelor Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied contact op met de studieadviseur (FIL-study-advisor@rug.nl).

De studie Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied (WveW) bestaat formeel uit een bacheloropleiding van drie jaar en een masteropleiding van twee jaar. In feite gaat het om twee jaar filosofiestudie (één in de bachelor, één in de master) náást een

andere studie (hieronder in het schema aangeduid met 'X'), waarbij vakken van de andere studie óók gelden als vakken van de WveW-opleidingen.

<i>Bachelor X</i>	<i>Bachelor WveW</i>	<i>Master X</i>	<i>Master WveW</i>
3 jaar X	2 jaar X	1 (of 2) jaar X	1 jaar X
	1 jaar Filosofie		1 jaar Filosofie

De student dient te beseffen dat er voor deze combinatiestudie tenminste 6 studiejaar-
ren nodig zijn: de thuisstudie van 3 jaar bachelor + tenminste 1 jaar master, plus 1 jaar
filosofie op bachelorniveau + 1 jaar filosofie op masterniveau.

Studieonderdelen

De opleiding bestaat uit de volgende verplichte onderdelen: 120 ECTS van het betref-
fende wetenschapsgebied, waaronder de propedeuse van dit wetenschapsgebied. Het
filosofische gedeelte van 60 ECTS bestaat uit: algemene inleidende vakken (30 EC),
een 'cluster' van 20 ECTS aan vakken van niveau 2 of 3 die aansluiten bij het betref-
fende wetenschapsgebied en een bachelorscriptie van 10 EC.

Het cluster van 20 ECTS bestaat ten eerste uit een 'specialisatiecursus' van 5 EC. Dit is
een cursus voortgezette wetenschapsfilosofie waarin je filosofisch leert reflecteren op
grondslagenkwesties van een bepaald wetenschappelijk gebied. Ten tweede neemt de
student binnen het cluster ten minste 15 ECTS aan verdiepende keuzevakken op. De-
ze cursussen moeten aansluiten bij de thuisstudie. De student kan kiezen tussen 'ver-
diepingsvakken' en 'algemene vakken'. Dit zijn vakken die respectievelijk aansluiten
bij het wetenschappelijke interessegebied van de student, dan wel vanwege hun in-
houd in elk cluster zouden kunnen worden opgenomen. De student dient voor mi-
nimaal 5 ECTS aan verdiepingsvakken op te nemen in zijn of haar pakket. Er mag
voor ten hoogste 10 ECTS aan algemene vakken worden opgenomen in het pakket
(daarboven is extracurriculair). Desgewenst kan de student twee vakken van 7,5
ECTS opnemen in het pakket, mits minimaal een van deze vakken een verdiepings-
vak is.

Studenten dienen het wetenschapsgebied te kiezen dat in overeenstemming is met
hun 'thuisstudie'. Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat filosofie betrokken wordt op
het betreffende wetenschapsgebied. Dat kan op allerlei manieren. Studenten dienen
bij twijfel over zaken als de coherentie van het vakkenpakket, dan wel de aansluiting
bij de thuisstudie contact op te nemen met de studieadviseur. Desgewenst kan de

student een met redenen omkleed verzoek om een alternatief onderwijsprogramma bij de examencommissie indienen. Waar dit wenselijk is, kunnen filosofiedocenten van andere faculteiten bij het studieprogramma betrokken worden.

Schematische weergave van de verplichte onderdelen van het *filosofische gedeelte* (60 ECTS) van de bacheloropleiding:

<i>Vakken</i>	<i>studielast</i>
6 Algemene inleidende cursussen	30
1 Specialisatiecursussen uit het betreffende wetenschapsgebied	5
3 Verdiepende cursussen uit het betreffende wetenschapsgebied / algemene gebied	15
Bachelorscriptie	10

De gedetailleerde gegevens van de cursussen staan in hoofdstuk 19 Studieonderdelen, vanaf pagina 112. De nummering in de onderstaande tabel correspondeert met de nummering in dat hoofdstuk.

Weergave van de opleiding:

- 1 Als propedeuse van de opleiding geldt de propedeuse van het betreffende wetenschapsgebied.
- 2 De postpropedeuse omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studielast:

Bacheloropleiding van het betreffende wetenschapsgebied;

Onderdelen met een omvang van 60 ECTS uit de postpropedeutische fase van de bacheloropleiding van het betreffende wetenschapsgebied. In dit deel kunnen geen minor-vakken worden opgenomen

Inleidende vakken Wijsbegeerte

1	History of Philosophy I: From Plato to Kant	(5 EC)	35
1	Social and Political Philosophy	(5 EC)	71
1	Reasoning and Arguing	(5 EC)	66
2	History of Philosophy II: From Hegel to Arendt	(5 EC)	28
2	Good and Evil: Introduction to Ethics	(5 EC)	33
2	Philosophy of Science	(5 EC)	57

Specialisation courses

Het specialisatievak van het betreffende cluster

Filosofie van de natuurwetenschappen

2	Philosophy of the Natural Sciences	(5 EC)	60
---	------------------------------------	--------	-----------

Filosofie van de levenswetenschappen

3	Philosophy of the Life Sciences	(5 EC)	59
---	---------------------------------	--------	----

Filosofie van economische en sociale wetenschappen

3	Philosophy of Social Science	(5 EC)	61
---	------------------------------	--------	----

Filosofie van de geschiedenis

3	Philosophy of the Humanities	(5 EC)	58
---	------------------------------	--------	----

Filosofie van de kunst en cultuurwetenschappen

3	Philosophy of the Humanities	(5 EC)	58
---	------------------------------	--------	----

Filosofie van de politieke wetenschappen

3	Philosophy of the Humanities	(5 EC)	58
---	------------------------------	--------	----

Filosofie van de cognitiewetenschappen

2	Philosophy of Cognitive Science	(5 EC)	52
---	---------------------------------	--------	----

Verdiepingsvakken:

Per cluster kunnen drie verdiepingsvakken worden gekozen. Die kunnen komen uit de vakspecifieke lijsten hieronder en uit de lijst met algemene vakken.

Filosofie van de natuurwetenschappen

Kw.		ECTS	
1	Overzicht Analytische Wijsbegeerte	5	50
1	Your Life is a Bet: Introduction to Bayesian Epistemology	5	83
2	Phil. of Mind 1: Lichaam, brein, geest	7,5	53
2	Philosophy of Cognitive Science	5	52
3	Actions, Abilities and Obligations	5	1
3	Early Modern Phil. & Scientific Revolution	5	18
3	Philosophy of the Life Sciences	5	59
4	Advanced Logic	5	90
4	Ken- en wetenschapsleer 2	7,5	41
4	Modal puzzles	5	48

Filosofie van de levenswetenschappen

1	Overzicht Analytische Wijsbegeerte	5	50
1	Your Life is a Bet: Introduction to Bayesian Epistemology	5	83
2	Phil. of Mind 1: Lichaam, brein, geest	7,5	53
2	Philosophy of Cognitive Science	5	52
4	Ken- en wetenschapsleer 2	7,5	41

Filosofie van economische en sociale wetenschappen

1	Your Life is a Bet: Introduction to Bayesian Epistemology	5	83
3	Ethics 3: Equality and Global Justice	5	19
3	Sociale Filosofie: Taal en Macht	5	75
4	Aristotle's Ethics	5	6
4	Philosophy of Religion	5	56
4	Philosophy, Politics and Economics	5	77
4	Sociale en politieke filosofie 2	7,5	74

Filosofie van de geschiedenis

1	Kunstfilosofie	7,5	32
2	Opkomst en Ondergang van het Aristotelisme	7,5	31

3	Early Modern Phil. & Scientific Revolution	5	18
3	Protagoras en Plato	5	65
3	Transcendentale Filosofie: Kant en Husserl	5	79
4	Aristotle's Ethics	5	6
4	Aziatische Filosofische Tradities	5	39
4	Critical Theory	5	16
4	Philosophy of Religion	5	56

Filosofie van de kunst en cultuurwetenschappen

1	Kunstfilosofie	7,5	32
3	Sociale Filosofie: Taal en Macht	5	75
3	Transcendentale Filosofie: Kant en Husserl	5	79
4	Aristotle's Ethics	5	6
4	Aziatische Filosofische Tradities	5	39
4	Critical Theory	5	16
4	Philosophy of Religion	5	56

Filosofie van de politieke wetenschappen

3	Aristotle's Ethics	5	6
3	Ethics 3: Equality and Global Justice	5	19
3	Philosophy of the Social Sciences	5	61
3	Sociale Filosofie: Taal en Macht	5	75
4	Critical Theory	5	16
4	Philosophy, Politics and Economics	5	77
4	Sociale en politieke filosofie 2	7,5	74

Filosofie van de cognitiewetenschappen

1	Overzicht Analytische Wijsbegeerte	5	50
1	Your Life is a Bet: Introduction to Bayesian Epistemology	5	83
2	Phil. of Mind 1: Lichaam, brein, geest	7,5	53
3	Actions, Abilities and Obligations	5	1
3	Early Modern Phil. & Scientific Revolution	5	18
3	Philosophy of the Life Sciences	5	59
3	Transcendentale Filosofie: Kant en Husserl	5	79
4	Advanced Logic	5	90
4	Ken- en wetenschapsleer 2	7,5	41
4	Modal puzzles	5	48

Binnen elk cluster kunnen maximaal twee algemene vakken worden gekozen. Opdrachten en eindpapers voor deze vakken dienen een invulling te krijgen die past bij de betreffende wetenschap.

Algemene vakken

1	Ethiek 2: Actuele vragen	7,5	22
3	Ethiek 2: Morele psychologie en meta-ethiek	7,5	23
3	Complex argumentation: analysis and criticism	7,5	9
3	Filosofie van wetenschap, technologie en samenleving	5	28
4	Ethics 3: Freedom and Responsibility	5	20

Scriptie.

Sem. 1 of 2	Het onderwerp van de scriptie moet in verband staan met het betreffende wetenschapsgebied. Verplichte scriptiecursus	(10 EC) 7 (scriptie) 78 (cursus)
----------------	---	--

Voor de verdiepingvakken gelden over het algemeen entreevoorwaarden. Deze staan beschreven bij de studieonderdelen achterin de studiegids en op Ocasys. De student dient bij de studieplanning rekening te houden met deze entreevoorwaarden. Neem bij twijfel over de voorkennis contact op met de docent.

De bachelorscriptie wordt geschreven binnen de bachelorscriptiecursus. Je dient je voor deze cursus in te schrijven via het studentenportaal.

Onder begeleiding van de werkgroepsbegeleider zullen ongeveer tien studenten elkaar helpen bij het schrijven van hun bachelorscriptie. Voorafgaand aan het inleveren van een hoofdstuk bij de begeleidende docent, die de inhoudelijke begeleiding verzorgt, zullen de studenten elkaars werk van commentaar voorzien. We zullen verschillende onderdelen van het onderzoeks- en schrijfproces bespreken, zoals bijvoorbeeld: Hoe ontwikkel ik een goede onderzoeksvraag?; Waar vind ik de relevante literatuur?; Hoe maak ik een handzame planning?; Hoe leg ik een filosofisch vakterm uit?

De gedetailleerde gegevens van de bachelorscriptie en de verplichte cursus staan eveneens in hoofdstuk 19 Studieonderdelen.

De *scriptie* moet aansluiten bij het eigen wetenschapsgebied. Voordat een student aan de scriptie begint, moeten er duidelijke schriftelijke afspraken zijn gemaakt met de begeleider. Deze afspraken worden vastgelegd in een scriptieprotocol. In het scriptieprotocol worden de volgende punten vastgelegd:

- het onderwerp, de opzet en aanpak van de scriptie
- de regelmaat van begeleiding
- een werkplan met tijdspad; tussentijdse deadlines voor delen van de scriptie
- een streefdatum voor de beëindiging van de scriptie.

De bachelorscriptie heeft een studielast van 10 ECTS en een omvang van maximaal 10.000 woorden. De afsluiting vindt plaats door middel van een eindgesprek, waarbij ook een andere docent aanwezig is. Dit kan heel goed een docent zijn van de faculteit van het betreffende wetenschapsgebied. De keuze van de tweede docent behoeft in dat geval goedkeuring van de Examencommissie.

Eindtermen van de bachelorscriptie:

Door de bachelorscriptie laat de student laten zien dat hij/zij in staat is om

- een filosofische vraagstelling op het gebied van de wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied te formuleren;

- de vraagstelling zó af te bakenen dat het onderzoek de omvang van dit programmaonderdeel niet te boven gaat;
- onder begeleiding een filosofisch onderzoek van beperkte omvang te verrichten;
- relevante literatuur op te zoeken en te bestuderen;
- schriftelijk verslag te doen van het onderzoek en een tekst van enige omvang op adequate wijze helder te structureren;
- theorieën en standpunten uit te leggen en kritisch te evalueren;
- de geleerde bibliografische vaardigheden toe te passen;
- over de verschillende aspecten van het schriftelijk verslag ook mondeling te communiceren.

Voor meer informatie over de eisen aan de bachelorscriptie: zie vanaf pag. 44 in deze studiegids.

8 Deeltijdstudie

8.1 Aanmelding en inschrijving

U dient zich voor de eerst aan te melden bij www.rug.studielink.nl. Voor vragen over de opleidingskeuze kan men contact opnemen met de University Student Desk; kijk op de website www.rug.nl/usd

Na aanmelding wordt automatisch een inschrijvingspakket van de Rijksuniversiteit Groningen toegezonden.

De collegegeldtarieven voor het studiejaar 2016-2017 zijn te raadplegen op <http://www.rug.nl/education/tuition/>

8.2 Deeltijdstudie Bacheloropleiding Filosofie

Studieduur:

5 tot 6 jaar (gemiddeld ruim 30 ECTS per jaar); 4 tot 5 jaar indien vrijstelling is verkregen voor de minor. Zo'n vrijstelling kan verleend worden op basis van een reeds afgeronde hbo-studie of een (deel van een) universitaire studie.

Opzet:

Propedeuse (60 EC)
Niveau 2 vakken (60 EC)
Minor (30 EC)
Niveau 3 vakken (20 EC)
Bachelorscriptie (10 EC)

Studieprogramma:

Deeltijdstudenten volgen, eventueel in overleg met de studieadviseur, een studeerplan met een lager studeertempo. Deeltijdstudenten volgen dezelfde vakken als de voltijdstudenten. Men dient dus wel te beseffen dat afronding van de afzonderlijke studieonderdelen dezelfde inzet vergt als van voltijdstudenten.

Bindend studieadvies:

Deeltijdstudenten dienen in het eerste jaar van de studie 22,5 ECTS te behalen, ofwel drie van de mogelijk 8 vakken. De propedeusefase dient in drie jaar afgerond te zijn. Wanneer de student hier niet aan voldoet, volgt een negatief bindend studieadvies en dient de opleiding gestaakt te worden. De student kan gedurende twee collegejaren volgend op het besluit niet worden ingeschreven. Zie p. 23.

Toegang:

De opleiding is toegankelijk met een vwo-diploma. Ook alleen een hbo-propedeuse kan toegang geven tot een universitaire bacheloropleiding. Dit is ter beoordeling van de toelatingscommissie. Ook het behalen van een colloquium doctum kan toegang geven tot een deeltijd bacheloropleiding. Zie hiervoor <http://www.rug.nl/filosofie/education/prospective/colloquium-doctum>

De onderwijs- en examenregeling van de bacheloropleiding Filosofie is op de facultaire website te vinden.

8.3 Deeltijd Bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

Studieduur:

5 tot 6 jaar (gemiddeld ruim 30 ECTS per jaar); 1½ tot 2 jaar indien vrijstelling is verkregen voor het niet-filosofische gedeelte. Zo'n vrijstelling wordt verleend op basis van 120 ECTS van een universitaire bacheloropleiding (of een gelijkwaardig programma).

Toegang:

De opleiding is toegankelijk met een propedeutisch getuigschrift van een Nederlandse niet-Wijsgerige universitaire opleiding. Zie hiervoor het onderwijs en examenreglement op de facultaire website.

Opzet:

Het deeltijdprogramma van de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied is gelijk aan het programma van de voltijdstudenten. Zie het betreffende gedeelte in deze gids.

De onderwijs- en examenregeling van de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied is op de facultaire website te vinden.

9 Opleidingen na de Bachelor

Het getuigschrift van de bacheloropleidingen van de Faculteit Wijsbegeerte geeft toegang tot de volgende opleidingen van de Faculteit Wijsbegeerte dan wel de Faculteit Letteren:

Masteropleiding Filosofie, Filosofie & Maatschappij

Na het behalen van het diploma van de bacheloropleiding Filosofie, kun je zonder verdere toegangseisen doorstromen naar de masteropleidingen Filosofie & Maatschappij en Filosofie.

Masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

Na de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied, kun je zonder verdere toegangseisen doorstromen naar de masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied.

Researchmaster Philosophy

Om toegelaten te worden tot deze opleiding is een toelatingsbewijs nodig. Er is een selectieprocedure en een speciale toelatingscommissie die de aanvragen beoordeelt. Er zijn toelatingsvereisten onder andere met betrekking tot de vooropleiding (inhoud, niveau, gemiddeld cijfer) en de beheersing van de Engelse taal.

Wat de vooropleiding betreft wordt een bachelor Filosofie vereist of een bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied, of een (Nederlandse of buitenlandse) opleiding die daarmee gelijk gesteld kan worden. In de laatste twee gevallen kunnen aanvullende eisen worden gesteld.

Omdat de opleiding in het Engels verzorgd wordt, moeten non-native speakers van die taal een TOEFL-toets of IELTS-toets of een daaraan gelijkwaardige toets afleggen.

Master Filosofie en Educatie

De masteropleiding Filosofie en Educatie is een tweejarige opleiding, inclusief een lerarenopleiding waarin een eerstegraads onderwijsbevoegdheid voor het vak Filosofie (have, vwo) kan worden behaald.

Na de bachelor Filosofie kun je zonder aanvullende eisen een Master Filosofie en Educatie te volgen. Studenten met een bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied moeten eerst aan aanvullende eisen voldoen. Vraag de studieadviseur voor meer informatie.

Harde knip

Let op: als je de bachelor Filosofie of wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied nog niet hebt afgerond, is het *niet* mogelijk om je in te schrijven voor een masteropleiding. Ook kun je geen vakken uit het aanbod van de masteropleidingen volgen.

De meeste masters hebben twee instroommomenten: februari of september. Toelating buiten deze momenten is vaak niet mogelijk. Zorg er dus voor dat je vóór het beschikbare instroommoment de bachelor hebt afgerond.

Zie voor meer informatie over de 'harde knip' tussen bachelor en master <http://www.rug.nl/education/hoezithet/bachelorstudent>.

Instromen in niet-filosofische masters

In sommige gevallen is het mogelijk om op basis van een bachelordiploma Filosofie in te stromen in een masteropleiding van een ander wetenschapsgebied. In de meeste gevallen zul je dan wel een aantal extra cursussen moeten volgen om toegelaten te kunnen worden. Ook kan het zijn dat er aanvullende selectiecriteria gelden. Daarom is het zeer verstandig tijdig informatie op te vragen over de mogelijkheid

Voorbeelden van opleidingen aan de RUG die studenten toelaten zijn onder meer:

- Master Euroculture, faculteit Letteren
- Master Journalistiek, faculteit Letteren
- Ethics of Education, faculteit Gedrags- en maatschappijwetenschappen
- Religion, Conflict and Globalisation, faculteit Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschap

Deze lijst is niet uitputtend. Op <http://www.rug.nl/masters/> kan je het aanbod bekijken.

10 Masteropleiding Filosofie en Maatschappij

10.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat gedetailleerde informatie over de doelstellingen, eindkwalificaties en opbouw van de Masteropleiding Filosofie & Maatschappij. Tevens vind je een studieschema met een overzicht van de studieonderdelen, zowel verplicht als keuze.

De opleiding is nieuw en start per 1 september 2015. De informatie hieronder is onder enig voorbehoud.

10.2 Doelstellingen en eindkwalificaties Master Filosofie en Maatschappij

De Masteropleiding Filosofie en Maatschappij stelt zich ten doel om studenten zelfstandig en kritisch te leren nadenken over de rol die de filosofie kan spelen in publieke debatten over maatschappelijke vraagstukken, alsmede de rol die filosofie kan spelen op het terrein van overheidsbeleid en in de diverse beroepspraktijken. Naast deze reflectie en analyse stelt de opleiding zich ook ten doel de student te leren zelf actief een bijdrage te leveren aan deze debatten en praktijken. Benutting van filosofische kennis en vaardigheden op een breed scala van maatschappelijke vraagstukken staat hierbij centraal. De opleiding beoogt dat de student daartoe beschikt over een uitgebreide kennis van de filosofie en haar geschiedenis, een breed inzicht in methoden en stijlen van filosofiebeoefening, alsmede vaardigheden - in woord en geschrift - om deze kennis te benutten voor genoemde verheldering en analyse van debatten en discussies, dan wel verspreiding en popularisering van kennis.

Uit de algemene doelstelling van de Masteropleiding Filosofie en Maatschappij zijn de volgende eindtermen afgeleid, waaraan de alumni van de opleiding moeten voldoen.

Kennis en inzicht

De alumni van de masteropleiding Filosofie en Maatschappij beschikken over:

1. Kennis van de belangrijkste historische en systematische vraagstukken van de filosofie
2. Een grondige kennis van filosofische stijlen en methoden van filosofiebeoefening
3. Kennis van publieke debatten over maatschappelijke thema's en de rol die filosofie in deze debatten speelt

Academische vaardigheden en attitudes

4. een innovatieve filosofische vraagstelling te formuleren met het oog op het toepassen van filosofische kennis en filosofische methoden en technieken ter verheldering en analyse van publieke debatten, beleid, en beroepspraktijken

5. een filosofisch onderzoek van enige omvang te formuleren
6. op schriftelijk wijze verslag te doen van de resultaten van een filosofisch onderzoek voor niet-specialisten en diverse doelgroepen
7. over de verschillende aspecten van het onderzoek mondeling te kunnen communiceren voor een breed, niet-filosofisch geschoold publiek of beroepsgroepen
8. theorieën en standpunten uiteen te zetten en te verdedigen voor een niet-filosofisch geschoold publiek
9. op kritische wijze te reflecteren op de geleerde theorieën en standpunten en hun toepassingen in maatschappelijke debatten en beroepspraktijken
10. de geleerde bibliografische vaardigheden toe te passen

Vorbereitung (studie)loopbaan

De alumni van de masteropleiding Filosofie en Maatschappij hebben:

11. voldoende wetenschappelijk niveau om tot een vervolgstudie toegelaten te kunnen worden dan wel zich met succes op de arbeidsmarkt te begeven.
12. voldoende kennis van de arbeidsmarkt en beroepsperspectieven, en inzicht in de wijze waarop filosofie een rol kan spelen in de diverse beroepspraktijken.

10.3 Toelatingsvoorwaarden

Studenten kunnen worden toegelaten op basis van een

- bachelor Filosofie
- bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied
- (inter)nationaal equivalent van de hiervoor genoemde opleidingen (ter beoordeling van de toelatingscommissie).

10.4 Opbouw onderwijsprogramma

Om bovenstaande doelstellingen en eindkwalificaties te realiseren biedt de masteropleiding Filosofie en Maatschappij een programma dat bestaat uit drie onderdelen:

1. Drie verplichte vakken Filosofie en Maatschappij (samen 20 ECTS).
2. Drie filosofische keuzevakken (van 5 ECTS elk), waarvan binnen de door de student gekozen afstudeerrichting. De opleiding kent drie afstudeerrichtingen:
 - Geschiedenis van de Filosofie
 - Ethiek, Sociale en Politieke Filosofie
 - Theoretische Filosofie
 De vakken kunnen worden gekozen uit de lijst van mastervakken van de vakgroepen.
3. afstudeerwerkstuk van 25 ECTS.

In schema ziet het onderwijsprogramma er als volgt uit:

Onderwijsprogramma Master Filosofie en Maatschappij

Semester I		Semester II	
Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Filosofie en Maatschappij 1 21 5 ECTS	Filosofisch keuzevak 2 5 ECTS	Filosofie en Maatschappij 3 24 5 ECTS	Afstudeerwerkstuk 25 ECTS
Filosofie en Maatschappij 2 22 5 ECTS			
Filosofisch keuzevak 1 5 ECTS	Filosofisch keuzevak 3 5 ECTS		

Het kerncurriculum Filosofie en Maatschappij bestaat uit vier cursussen:

- Filosofie en Maatschappij 1: Publieksgericht Schrijven (5 ECTS)
- Filosofie en Maatschappij 2: Filosofische Interventies (10 ECTS)
- Filosofie en Maatschappij 3: Propaganda (5 ECTS)

In *Filosofie en Maatschappij 1: Publieksgericht Schrijven* ontwikkel je vaardigheden om over filosofie te schrijven voor een breed publiek. Door middel van uiteenlopende schrijfopdrachten leer je hoe je op aantrekkelijke wijze verslag doet van (eigen) filosofisch onderzoek. Daarbij maak je onder meer gebruik van journalistieke technieken. Je leert je te verplaatsen in niet-filosofisch geschoolde lezers en in te spelen op actuele maatschappelijke kwesties. Je krijgt inzicht in diverse ‘populaire’ tekstgenres waarvan je je als filosoof kunt bedienen. Ook geeft de cursus een beeld van de Nederlandse ‘publieksfilosofie’ en van publieksmedia waarin filosofen zich (schrijvend) manifesteren.

In *Filosofie en Maatschappij 2: Filosofische Interventies* leren studenten om zelf filosofisch te interveniëren in een actueel vraagstuk. Daartoe leren ze zelf onderzoek doen naar een actueel thema (onder begeleiding), ze leren zich de inhoudelijk kennis van voor dat vraagstuk relevante filosofische opvattingen eigen te maken. Ook leren ze verschillende types filosofische interventies kennen, verschillend naar product (opiniestuk voor krant, verslag voor de gemeente, video, etc.) en verschillend naar filosofische stijl (analytisch-conceptueel, historisch, etnografisch, etc.). Mondelinge presentatie is een vaardigheid die hier eveneens getoetst wordt.

In *Filosofie en Maatschappij 3: Propaganda* krijgen studenten inzicht in de subtiële mechanismen die maken dat propaganda werkt: hoe propaganda de democratie ondermijnt – met name democratische besluitvorming en gelijkheid – en hoe propaganda in het verleden democratieën heeft geschaad. Een begrip van deze mechanismen stelt studenten in staat hun steentje bij te dragen aan het behoud en de verdediging van onze democratie.

Filosofische verdieping

De filosofische verdieping bestaat uit drie filosofische keuzevakken. De filosofische keuzevakken worden samen met studenten van andere masteropleidingen gevolgd. De student kan de filosofische keuzevakken kiezen uit het volledige mastervakkenaanbod. Het wordt ten zeerste aanbevolen om de vakken te kiezen die thematisch het meest voorbereiden op, en aansluiten bij het beoogde afstudeerproject van de student.

10.5 Overzicht mastercolleges

De gedetailleerde gegevens van de cursussen staan in hoofdstuk 19 Studieonderdelen, vanaf pagina 112. De nummering in de tabel correspondeert met de nummering in dat hoofdstuk. Tenzij anders vermeld, kennen de cursussen een studietijd van 5 ECTS.

Kwartaal		Nummer
1	Filosofie en Maatschappij 1: Publieksgericht schrijven	24
1	Filosofie en Maatschappij 2: Filosofische interventies (10 ECTS)	26
3	Filosofie en Maatschappij 3: Filosofie van de propaganda	25
<i>keuzevakken</i>		
Mastervakken <i>Geschiedenis van de Filosofie:</i>		
1	History of Moral Philosophy: Spinoza and the wise passions	34
2	Locke's <i>Essay</i> in Context	43
3	Plato's Theaetetus: Knowledge, Relativism, and Falsehood	62
3	Secularization: Philosophical Debates on the Problem of Religion and Modernity	70
4	Animal Minds: An Introduction to the Philosophy of Ruth Millikan	5
4	Knowledge and Reality in Classical Indian Philosophy	42
Mastervakken <i>Ethiek, Sociale en Politieke Filosofie</i>		
1	Advanced Meta Ethics	3
1	Consequentialism	10
2	Modernity as Dominance: Adorno and Foucault	49

2	Power, Oppression and Justice	63
3	Social Contract Theory	72
4	"I Have to Do This..." - Theories of Practical Necessity	84
Mastervakken <i>Theoretische Filosofie</i>:		
1	Advanced Epistemology: Internalism vs. Externalism	2
1	Philosophy of Argument: From a Critical Stance	51
1	Scientific Representation	69
2	Philosophy of Neuroscience	54
2	Probability and Chance	64
3	Contemporary Analytic Philosophy of Art	11
3	Multi-Agent Systems	93
3	Wittgenstein on the barest essentials: logic, language, and mathematics	82
4	Philosophy of Race and Gender	55

Afstudeerwerkstuk

Het afstudeerwerkstuk (25 EC) vormt de afsluiting van de opleiding en is daarbinnen een verplicht onderdeel. Het afstudeerwerkstuk bestaat uit twee onderdelen:

1. stage en stageverslag
2. korte masterscriptie

Stage

Stage en scriptie worden tezamen opgevat worden als een afstudeerproject van 25 EC. Met afstudeerproject wordt bedoeld, dat de scriptie aansluit bij de stage, of er zelfs het resultaat van is. Het is dus *niet* mogelijk om een stage afzonderlijk in het programma van de master op te nemen.

Het lopen van een stage heeft tot doel de student arbeidservaring als filosoof te laten op doen buiten een Filosofisch Instituut. Een stage kan bestaan uit het doen van filosofisch onderzoek, maar ook uit andere taken. Wel moeten deze werkzaamheden zo veel mogelijk voortvloeien uit een vraag vanuit de stageverlenende instelling en bovendien daar worden uitgevoerd. De praktische begeleiding van de stagiaire is in handen van een begeleider binnen de stageverlenende instelling, de inhoudelijke begeleiding in die van een docent van onze faculteit.

Studenten volgen een stage bij een (overheids)instelling, stichting, of bedrijf. Voorbeelden van mogelijke stageplaatsen zijn de redacties van filosofische tijdschriften, uitgeverijen, ziekenhuizen, adviescommissies, emancipatiecommissies, bedrijven, Studium Generales, non-profitorganisaties, wetenschappelijke bureaus van politieke partijen, Europese gremia, etc. Ter afronding van de stage levert de stagiair een verslag in van het filosofisch onderzoek dat uitgevoerd is tijdens de stage. Dit verslag kan niet dienen als scriptie, maar het kan wel gezien worden als een voorbereiding daarop.

Houd er rekening mee dat het vinden van een stageplaats soms drie maanden kan vergen.

Wie een stage wil gaan doen, wordt dringend aangeraden zo spoedig mogelijk contact op te nemen met de stage-coördinator, om ideeën op te doen, om al bestaande plannen ter goedkeuring voor te leggen of om op een andere manier hulp te krijgen. De faculteit is de student op allerlei manieren behulpzaam bij het vinden van een stageplaats, maar kan daarvoor uiteraard geen garantie geven. Als er eenmaal een stageplaats gevonden is, dan wordt een stage-contract afgesloten tussen de student, de begeleider vanuit de stage-verlenende instelling en de begeleidende docent. Bij de stagecoördinator is tevens op aanvraag het 'Stage-reglement' verkrijgbaar met daarin meer uitgebreide informatie. Het reglement staat ook op de facultaire website.

De stagecoördinator is Dr. Marc Pauly: m.pauly@rug.nl

Masterscriptie

De masterscriptie vormt het tweede deel van de afstudeerwerkstuk. De scriptie is de afronding van de opleiding en is daarbinnen een verplicht onderdeel. In de masterscriptie laat de student zien dat hij/zij in staat is om zelfstandig onderzoek te doen op het terrein van de Filosofie en hier schriftelijk over te rapporteren. De student geeft blijk van voldoende kennis, inzicht en vaardigheid op het terrein van de Filosofie om zelfstandig deel te kunnen nemen aan een wetenschappelijke discussie. De student is in staat een probleemstelling te formuleren en af te bakenen, relevant materiaal te verzamelen, bestuderen, evalueren en ordenen, een adequate onderzoeksmethode te kiezen en verantwoorden, een helder en systematisch betoog op te zetten, bibliografische vaardigheden toe te passen en conclusies uit eigen onderzoek te kunnen trekken. In de masterscriptie laat de student zien in staat te zijn een originele bijdrage aan het vakgebied te leveren en over de verschillende aspecten van de scriptie ook mondeling te communiceren.

Om mogelijkheden en onmogelijkheden van een afstudeerproject in het vizier te krijgen is het uiteraard verstandig en sterk aan te bevelen dat de student al in een heel vroeg stadium in contact treedt met de stagecoördinator en eventueel de beoogde scriptiebegeleider.

Voor het overzicht over de eisen aan het afstudeerwerkstuk en de afstudeerprocedure, zie Hoofdstuk 11.6 'Masterscriptie en examen'.

11 Masteropleiding Filosofie

11.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat gedetailleerde informatie over de doelstellingen, eindkwalificaties en opbouw van de Masteropleiding Filosofie. Ook vind je een studieschema met een overzicht van de studieonderdelen, zowel verplicht als keuze.

11.2 Doelstellingen master Filosofie

De Masteropleiding Filosofie stelt zich ten doel om studenten zelfstandig en kritisch te leren nadenken over de fundamentele vraagstellingen van de wijsbegeerte alsmede over de relaties tussen filosofische vraagstellingen en problemen in de verschillende wetenschappen en maatschappij. Ze beoogt daarbij dat de student beschikt over uitgebreide kennis, inzicht en vaardigheid in één van de drie afstudeerrichtingen zoals beoefend en onderwezen aan de faculteit: Geschiedenis van de Filosofie, Ethiek, Sociale en Politieke Filosofie, en tot slot Theoretische Filosofie. De student is in staat tot een zelfstandige beroepsuitoefening en geeft blijk van vertrouwdheid met het vakgebied.

Uit de algemene doelstelling van de Masteropleiding Filosofie zijn de volgende eindtermen afgeleid, waaraan de alumni van de Masteropleiding Filosofie moeten voldoen.

Kennis en inzicht

De alumni van de masteropleiding Filosofie beschikken over:

- 1 - kennis van de belangrijkste historische en systematische vraagstukken van de filosofie.
- 2 - een grondige kennis van de filosofische vraagstukken binnen één specialisme.
- 3 - kennis van de filosofische methoden van het specialisme.

Academische vaardigheden en attitudes

De alumni van de masteropleiding Filosofie zijn in staat om:

- 4 - een innovatieve filosofische vraagstelling te formuleren, gebaseerd op een grondige kennis van de filosofische vraagstukken binnen een specialisme.
- 5 - een filosofisch onderzoek van enige omvang uit te voeren.
- 6 - schriftelijk op gestructureerde wijze verslag te doen van de resultaten van een filosofisch onderzoek voor zowel specialisten als niet-specialisten.
- 7 - over de verschillende aspecten van het onderzoek mondeling te kunnen

- communiceren.
- 8 - theorieën en standpunten uiteen te zetten en te verdedigen.
 - 9 - op kritische wijze te reflecteren op de geleerde theorieën en standpunten.
 - 10 - de geleerde bibliografische vaardigheden toe te passen.

Vorbereiding (studie) loopbaan

De alumni van de masteropleiding Filosofie hebben:

- 11 - voldoende wetenschappelijk niveau om tot een vervolgstudie toegelaten te kunnen worden die een grote mate van autonomie veronderstelt, dan wel zich met succes op de arbeidsmarkt voor academici te begeven.

11.3 Toelatingsvoorwaarden

Studenten kunnen worden toegelaten op basis van een

- bachelor Filosofie
- bachelor wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied
- (inter)nationaal equivalent van de hiervoor genoemde opleidingen (ter beoordeling van de toelatingscommissie).

11.4 Opbouw onderwijsprogramma

Om bovenstaande doelstellingen en eindkwalificaties te realiseren wordt voor de masteropleiding Filosofie een programma ontwikkeld dat bestaat uit drie onderdelen: Filosofische verdieping van in totaal 35 EC, een onderdeel Publieksgericht Schrijven van 5 ECTS en een masterscriptie van 20 EC. In schema ziet het onderwijsprogramma er als volgt uit:

Onderwijsprogramma Master Filosofie

Semester I		Semester II	
Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Publieksgericht schrijven 22 5 EC	Filosofisch keuze- vak 3 5 EC	Filosofisch keuze- vak 6 5 EC	Filosofisch keuze- vak 7 5 EC
Filosofisch keuze- vak 1 5 EC	Filosofisch keuze- vak 4 5 EC	Scriptie 20 EC	
Filosofisch keuze- vak 2 5 EC	Filosofisch keuze- vak 5 5 EC		

Publieksgericht schrijven

Het college *Publieksgericht Schrijven* wordt samen gevolgd met studenten van de masteropleiding Filosofie en Publiek. In het college ontwikkelt de student vaardigheden om over filosofie te schrijven voor een breed publiek. In deze cursus krijgt de student handvatten, tips en trucs hoe men een 'journalistieke' reportage maakt. In de cursus wordt uitgebreid ingegaan op de vraag waaraan zo'n journalistiek verhaal moet voldoen.

Keuzevakken

De student kiest zeven mastervakken waarvan tenminste vier binnen de door de student te kiezen afstudeerrichting. De opleiding kent drie afstudeerrichtingen:

- Geschiedenis van de Filosofie
- Ethiek, Sociale en Politieke Filosofie
- Theoretische Filosofie

Binnen elke afstudeerrichting worden minimaal vijf mastervakken aangeboden zodat er een aanbod van minimaal 15 mastervakken is, waarvan de student er dus vier binnen de gekozen afstudeerrichting en drie daarbuiten dient te volgen.

De filosofische keuzevakken kunnen ook door studenten van de richting Filosofie en Maatschappij, en door studenten van de andere masteropleidingen gevolgd worden.

Masterscriptie

De masterscriptie vormt de afronding van de masteropleiding en is daarbinnen een verplicht onderdeel. In de masterscriptie laat de student zien dat hij/zij in staat is om zelfstandig onderzoek te doen op het terrein van de wijsbegeerte en hier schriftelijk over te rapporteren. De student geeft blijk van voldoende kennis, inzicht en vaardigheid op het terrein van de wijsbegeerte om zelfstandig deel te kunnen nemen aan een wetenschappelijke discussie. De student is in staat een probleemstelling te formuleren en af te bakenen, relevant materiaal te verzamelen, bestuderen, evalueren en ordenen, een adequate onderzoeksmethode te kiezen en verantwoorden, een helder en systematisch betoog op te zetten, bibliografische vaardigheden toe te passen en conclusies uit eigen onderzoek te kunnen trekken. In de masterscriptie laat de student zien in staat te zijn een originele bijdrage aan het vakgebied te leveren en over de verschillende aspecten van de scriptie ook mondeling te communiceren.

11.5 Overzicht mastercolleges

De gedetailleerde gegevens van de cursussen staan in hoofdstuk 19 p. 112 en verder. De nummering in de tabel correspondeert met de nummering in dat hoofdstuk.

Kwartaal		Nummer
1	Filosofie en Maatschappij 2: Publieksgericht schrijven	24
<i>keuzevakken</i>		
Mastervakken <i>Geschiedenis van de Filosofie:</i>		
1	History of Moral Philosophy: Spinoza and the wise passions	34
2	Locke's <i>Essay</i> in Context	43
3	Plato's Theaetetus: Knowledge, Relativism, and Falsehood	62
3	Secularization: Philosophical Debates on the Problem of Religion and Modernity	70
4	Animal Minds: An Introduction to the Philosophy of Ruth Millikan	5
4	Knowledge and Reality in Classical Indian Philosophy	42
Mastervakken <i>Ethiek, Sociale en Politieke Filosofie</i>		
1	Advanced Meta Ethics	3
1	Consequentialism	10
2	Modernity as Dominance: Adorno and Foucault	49
2	Power, Oppression and Justice	63
3	Social Contract Theory	72
4	"I Have to Do This..." - Theories of Practical Necessity	84
Mastervakken <i>Theoretische Filosofie:</i>		
1	Advanced Epistemology: Internalism vs. Externalism	2
1	Philosophy of Argument: From a Critical Stance	51
1	Scientific Representation	69
2	Philosophy of Neuroscience	54
2	Probability and Chance	64
3	Contemporary Analytic Philosophy of Art	11
3	Multi-Agent Systems	93
3	Wittgenstein on the barest essentials: logic, language, and mathematics	82
4	Philosophy of Race and Gender	55

11.6 Masterscriptie en examen

De scriptie vormt de afronding van de masteropleiding en is daarbinnen een verplicht onderdeel.

Door de masterscriptie laat de student zien, in staat te zijn om zelfstandig onderzoek op het terrein van de wijsbegeerte, dan wel wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied te verrichten, en hier schriftelijk over te rapporteren;

- blijk te geven van voldoende kennis, inzicht en vaardigheid op het terrein van de wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied om zelfstandig deel te kunnen nemen aan een wetenschappelijke discussie;
- een probleemstelling te formuleren en af te bakenen;
- relevant materiaal te verzamelen, bestuderen, evalueren en ordenen;
- een adequate onderzoeksmethode te kiezen en verantwoorden;
- een helder en systematisch betoog op te zetten;
- bibliografische vaardigheden toe te passen;
- conclusies uit eigen onderzoek te kunnen trekken;
- een originele bijdrage aan het vakgebied te leveren;
- over de verschillende aspecten van de scriptie ook mondeling te communiceren.

Omvang

De scriptie in de master Filosofie heeft een studielast van 20 ECTS en een omvang van maximaal 20.000 woorden. De scriptie in de master Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied heeft een studielast van 25 ECTS en een omvang van maximaal 25.000 woorden.

De scriptie in de master Filosofie en Maatschappij wordt geschreven binnen een afstudeerproject van 25 EC, dat bestaat uit een stage en een scriptie. Met afstudeerproject wordt bedoeld, dat de scriptie aansluit bij de stage, of er zelfs het resultaat van is. Het is niet mogelijk om stage en scriptie als afzonderlijke studieonderdelen in het programma op te nemen. De scriptie heeft een omvang van maximaal 10.000 woorden. Het stageverslag dat ter afronding van het stage-onderdeel wordt geschreven, kan dienen als voorbereiding op de scriptie. Het stageverslag kan echter niet de scriptie vervangen.

Titelpagina

De titelpagina bevat:

- titel
- auteur en studentnummer
- "Faculteit Wijsbegeerte van de Rijksuniversiteit Groningen"
- "masterscriptie" + de naam van de opleiding ("Filosofie", "Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied")
- maand en jaar waarin de scriptie werd goedgekeurd
- de naam van de begeleiders en van de toegevoegd beoordelaar
- de naam van de vakgroep

Verdere vereisten

Op de website van de faculteit is het document *Handleiding voor het schrijven van een filosofisch werkstuk* te vinden, met daarin aanwijzingen op het gebied van probleem-

stelling, opbouw, citeren, verwijzen, spelling, e.d.

In de opleidingen Filosofie en Maatschappij, Filosofie en wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied wordt de scriptie geschreven in de Nederlandse taal, tenzij de student zelf, en met instemming van de begeleider(s), anders beslist.

Procedure

1. Initiatief

Een student neemt zelf het initiatief tot het schrijven van een masterscriptie door contact te zoeken met een docent als beoogde eerste begeleider. Desgevraagd zal de studieadviseur hierbij behulpzaam zijn. Sommige docenten hebben ter inzage een 'kaartenbak' met onderwerpen of probleemstellingen voor scripties. Als eerste begeleider kunnen optreden: leden van de wetenschappelijke staf en hoogleraren uit andere faculteiten die een nevenbenoeming hebben aan de Faculteit Wijsbegeerte.

Bij het schrijven van de scriptie van de opleidingen Filosofie en Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied wordt vanaf het begin een tweede begeleider betrokken, in de eindfase ook nog een toegevoegd beoordelaar. Als tweede begeleider (aan te wijzen door eerste begeleider en student) kunnen optreden: leden van het wetenschappelijk personeel, waaronder hier mede wordt verstaan postdocs die aan de faculteit werkzaam zijn. De Examencommissie kan ook externe deskundigen die al dan niet aan een universiteit werkzaam zijn als tweede begeleider toelaten. Dat laatste is zelfs algemene regel bij Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied, waarbij de tweede begeleider afkomstig is uit de thuisfaculteit. De eerste begeleider en de student mogen oordelen dat op deze regel een uitzondering gemaakt moet worden.

De kleine scriptie van de master Filosofie en Maatschappij komt tot stand onder begeleiding van één docent van de Faculteit Wijsbegeerte. In de eindfase is er ook een toegevoegd beoordelaar bij betrokken.

2. Opzet

De student dient een opzet, met daarin een aanduiding van onderwerp, aanpak en te gebruiken literatuur, ter goedkeuring bij de docent(en) in.

3. Begeleidingsplan

Zodra de (beide) begeleider(s) de opzet goedkeuren, stellen de student en de begeleider(s) een begeleidingsplan op (zie Bijlage 1) met daarin afspraken over:

- Opzet
- Het aantal begeleidingsgesprekken
- Tussentijdse inleverdata voor delen van de scriptie
- Streefdatum voor het inleveren van de eindversie.

De begeleiding van een masterscriptie omvat ten minste vijf begeleidingsgesprekken (na goedkeuring van de opzet). Het traject van het schrijven van een scriptie duurt ten hoogste 20 weken in het geval van een 20 ECTS scriptie, of 25 weken in het geval

van een 25 ECTS scriptie, gerekend vanaf de datum waarop het begeleidingsplan is ondertekend. Het traject voor deeltijdstudenten beslaat 40, respectievelijk, 50 weken. De eerste begeleider levert het begeleidingsplan direct na ondertekening in bij de onderwijsadministratie.

4. Goedkeuring studieprogramma

Vóórdat het examen kan worden aangevraagd neemt de student contact op met de studieadviseur, die nagaat of aan alle vereisten van het onderwijsprogramma is voldaan. Daartoe tekent de student zich via het studentenportaal in voor de afstudeerfunctie. De student kan daar het vakkenpakket waar hij/zij op wenst af te studeren digitaal invoeren, en deze ter goedkeuring aanbieden aan de examencommissie. Voor de afstudeerfunctie is een handleiding beschikbaar. Deze is te raadplegen via het studentenportaal, of via de studieadviseur te verkrijgen.

5. Afronding - I

Als de student herhaaldelijk gemaakte afspraken niet nakomt zonder daartoe een geldige reden te hebben, kan de docent de begeleiding staken. De student komt dan terecht in de herschrijfregeling (zie hieronder). Als een van de begeleiders herhaaldelijk gemaakte afspraken niet nakomt zonder geldige reden of zonder voor alternatieve begeleiding te zorgen, dan heeft de student recht op een andere begeleider. In dergelijke gevallen nemen de student en een begeleider tijdig contact op met de examencommissie.

Als alle geplande begeleidingsgesprekken hebben plaatsgevonden en er ligt nog geen manuscript dat goedgekeurd kan worden, dan kan (kunnen) de begeleider(s) beslissen dat de student terecht komt in de herschrijfregeling (zie hieronder).

6. Afronding - II

Als de (beide) begeleider(s) de scriptie hebben goedgekeurd wordt gezocht naar een extra beoordelaar, hierna aan te duiden als 'toegevoegd beoordelaar'. Als toegevoegd beoordelaar kunnen optreden: leden van de wetenschappelijke staf uit een andere vakgroep dan de eerste begeleider. De toegevoegd beoordelaar beoordeelt de scriptie binnen twee weken als 'aanvaardbaar' of 'onaanvaardbaar'.

Als de toegevoegd beoordelaar met redenen omkleed tot de kwalificatie 'onaanvaardbaar' komt, dan overleggen de begeleider(s), de student en de toegevoegd beoordelaar over een mogelijke verbetering van het manuscript. Levert dit overleg naar de mening van één der betrokkenen geen afdoende resultaat op, dan wordt het probleem voorgelegd aan de examencommissie, die naar bevind van zaken handelt. Als de scriptie als 'aanvaardbaar' beoordeeld wordt, geven de toegevoegd beoordelaar

en de begeleider(s) dit door aan de onderwijsadministratie.

Als de toegevoegd beoordelaar de masterscriptie goedkeurt, dan vraagt de eerste begeleider de toegevoegd beoordelaar om het door hem of haar beoogde cijfer, het eindgesprek met de student tijdelijk buiten beschouwing latend. Mocht het beoogde cijfer van de toegevoegd beoordelaar meer dan een punt lager zijn dan het beoogde cijfer van de eerste begeleider, dan is het aan de toegevoegd beoordelaar om de eerste begeleider beknopt te informeren over de belangrijkste kritiekpunten. De beide begeleiders en de student bespreken vervolgens de situatie, en nemen een beslissing over eventuele verbeteringen in het manuscript, waarvoor niet meer dan 2 weken uitgetrokken kunnen worden. Op deze manier wordt voorkomen dat studenten voor verrassingen komen te staan in het eindgesprek.

De datum waarop de begeleider(s) de scriptie heeft (hebben) goedgekeurd is - mits de toegevoegd beoordelaar de scriptie op een later tijdstip eveneens heeft goedgekeurd - de datum die op de bul mag worden gezet, dus de afstudeerdatum. Indien een toegevoegd beoordelaar aan het eind van een studiejaar, dus vóór 1 september, een scriptie heeft goedgekeurd, hoeft de student zich in het volgende studiejaar niet meer in te schrijven, ook al vindt de scriptiebespreking en het examen plaats in september of oktober.

7. Herschrijfgeregeling (indien van toepassing)

Als een van de begeleidende docenten het ingeleverde manuscript niet als voldoende kan beoordelen, of als er op, of althans vlak na, de in het begeleidingsplan genoemde streefdatum nog geen beoordeelbaar manuscript is ingeleverd bij de docenten, of als de examencommissie besluit dat de herschrijfgeregeling van toepassing is nadat de toegevoegd beoordelaar zijn of haar goedkeuring niet geeft, dan gaat de herschrijfgeregeling in werking.

De student en de docent(en) bepalen eerst of het voorliggende (mogelijkerwijs onvolledige) manuscript (a) verbeterd zal worden of (b) dat de student een nieuwe masterscriptie schrijft op basis van een nieuwe opzet. In beide gevallen stellen de student en de docent een nieuw begeleidingsplan op.

(a) In het geval van verbetering ligt de nieuwe streefdatum binnen 3 weken (voor deeltijdstudenten: 6 weken) na afloop van ondertekening van het nieuwe begeleidingsplan.

(b) In het geval van een scriptie op basis van een nieuwe opzet ligt de nieuwe streefdatum binnen 20 weken, in het geval van een 20 ECTS scriptie, of 25 weken, in het geval van een 25 ECTS scriptie, na afloop van ondertekening van het nieuwe begeleidingsplan (voor deeltijdstudenten: 40, respectievelijk, 50 weken).

Als de student en de docent(en) niet tot overeenstemming komen dan melden ze dit tijdig bij de examencommissie, die vervolgens naar bevind van zaken handelt. Mocht de herschrijving niet tot een voldoende leiden, dan zal de student met een nieuw scriptieonderwerp (een nieuwe opzet) bij een andere docent opnieuw moeten beginnen.

8. Afronding - III

Vanaf het moment dat de toegevoegd beoordelaar het fiat heeft gegeven, kan het examen worden aangevraagd en kan de openbare scriptiebespreking worden georganiseerd. De student en de begeleider(s) stellen de datum en het tijdstip van de scriptiebespreking en het examen vast. De student geeft de datum en het tijdstip door aan de onderwijsadministratie, die er voor zorgt dat in het Academiegebouw een zaal wordt gereserveerd voor het examen en dat de uitnodigingen voor het examen verzonden worden.

De student levert uiterlijk 14 dagen voor de afstudeerdatum de scriptie en een samenvatting van de scriptie, deze mag niet langer zijn dan een half A4, digitaal in bij de administratie (s.blom@rug.nl). De samenvatting wordt opgenomen in de aankondiging van de scriptiebespreking die wordt verzonden aan alle stafleden.

9. Scriptiebespreking en beoordeling

In de regel vinden de scriptiebespreking en het examen plaats op één dag: de scriptiebespreking in het Filosofisch Instituut, het examen (d.w.z., het in ontvangst nemen van de bul) in het Academiegebouw.

Bij de scriptiebespreking zijn in elk geval de begeleider(s) en de toegevoegd beoordelaar aanwezig. Zowel de scriptiebespreking als het examen zijn openbaar, dus toegankelijk voor docenten, studenten, familieleden, vrienden en andere belangstellenden. De bespreking en het aansluitend cijferberaad worden voorgezeten door de (eerste) begeleider. De bespreking duurt een uur.

Aan het begin van de bespreking wordt de student in de gelegenheid gesteld, een presentatie te geven van de scriptie, dan wel van de stage en de scriptie. Deze neemt maximaal 5 minuten in beslag.

Na de bespreking geven de aanwezige docenten, in een besloten beraad, hun mening over het eindcijfer voor de scriptie, waarbij de eerste begeleider het voortouw neemt. Bij de beoordeling van de scriptie kan men de verdediging laten meetellen, maar alleen ter nadere bepaling van het oordeel over de scriptie. Aan het eind van het beraad stellen de twee begeleiders het eindcijfer vast, rekening houdend met de oordelen van de andere aanwezige docenten en de toegevoegd beoordelaar, waarbij niet kan worden afgeweken van de eerdere beoordeling als voldoende. De begeleider(s)

gebruikt (gebruiken) bij de beoordeling het beoordelingsformulier voor langere essays (zie Bijlage 2), dat ingeleverd wordt bij de onderwijsadministratie.

Het officiële examen, dat wil zeggen de buluitreiking, vindt plaats na de scriptiebespreking, zo mogelijk in het Academiegebouw. De eerste begeleider zorgt er voor dat het dossier van de student, het examenboek, een alumniboekje, en de door de onderwijsadministratie ingevulde en door de examencommissie ondertekende bul op het examen aanwezig zijn. In het examenboek wordt aangetekend:

- de datum van het examen
- de naam en voornamen van de student
- de geboortedatum van de student
- de naam van de begeleider
- het gewogen gemiddelde cijfer, met bijbehorend predikaat (zie de Judicium regeling)
- de titel van de scriptie

De student ontvangt een Latijnse Bul, een Nederlandse verklaring, een Engelse verklaring, en een Diplomasupplement.

Verdere opmerkingen:

- Afwijkingen van onderhavige procedure regeling zijn uitsluitend mogelijk na verkregen toestemming van de examencommissie.
- Als een student studievertraging oploopt door bijzondere omstandigheden, dan is het zaak dit zo snel mogelijk bij de studieadviseur te melden.
- Als de docent fraude constateert of redelijkerwijs vermoedt, moet deze de geconstateerde of vermoede fraude schriftelijk melden bij de examencommissie.

12 Masteropleiding Filosofie: Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

12.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat gedetailleerde informatie over de doelstellingen, eindkwalificaties en opbouw van de Masteropleiding Filosofie: Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied. Per studiejaar vind je een studieschema met een overzicht van de studieonderdelen, zowel verplicht als keuze.

12.2 Doelstelling en eindkwalificaties Master Filosofie: Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied

Het doel van de opleiding bestaat er in om de student:

- a. grondige kennis, inzicht en vaardigheden te verschaffen op het gebied van de Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied, voortbouwend op de bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied;
- b. in staat te stellen zelfstandig de geëigende logisch-analytische, ideeën-historische dan wel empirisch-filosofische methoden toe te passen;
- c. een verdere academische vorming te geven;
- d. te leren zelfstandig wetenschappelijk te denken en te handelen;
- e. te leren complexe problemen te analyseren;
- f. te leren wetenschappelijk te rapporteren;
- g. te leren vakwetenschappelijke kennis toe te passen en vaardigheden vanuit een breder wijsgerig kader toe te passen;
- h. voor te bereiden op:
 - de uitoefening van een beroep van een andere opleiding, waarbij de studie van de wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied een meerwaarde of toegevoegde waarde heeft;
 - elke beroepspraktijk waarin wijsgerige kennis, inzicht en vaardigheden een toegevoegde waarde heeft;
 - elke beroepspraktijk waarin algemene academische vaardigheden en vorming vereist zijn, met bijzondere aandacht voor logisch-analytische, ideeën-historische, exegetische, empirisch-filosofische vaardigheden en uitdrukkingsvaardigheid in het algemeen;
 - een wetenschappelijke loopbaan en vervolgonderwijs, in het bijzonder het eerste traject van de Graduate School of Philosophy, te weten de research masteropleiding Philosophy: Knowledge and Knowledge Development (mogelijkheid van toelating tot het tweede jaar van deze opleiding).

Voor de opleiding zijn de volgende eindtermen vastgesteld:

1. Met betrekking tot kennis en inzicht:
Bij voltooiing van de opleiding moet de student
 - a. beschikken over kennis en inzicht op het gebied van het betreffende wetenschapsgebied, voortbouwend op het niveau van de bacheloropleiding en deze laatste in niveau overtreffen;
 - b. beschikken over kennis van en inzicht in centrale onderdelen van de wijsbegeerte en in het bijzonder van kernbegrippen, theorieën, problemen en methoden van de wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied, voortbouwend op het niveau van de bacheloropleiding en deze laatste in niveau overtreffen;
 - c. beschikken over kennis van en inzicht in de betekenis van de wetenschappelijke en maatschappelijke betekenis van de wijsbegeerte in het algemeen en van de wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied in het bijzonder.
2. Met betrekking tot vaardigheden:
 - a. onderzoek in een bepaald wetenschapsgebied kunnen plaatsen en evalueren in het bredere kader van de wijsbegeerte van dat wetenschapsgebied;
 - b. wijsgerige vaardigheden van logisch-analytische, ideeën-historische en exegetische dan wel empirisch-filosofische aard creatief kunnen toepassen op problemen, theorieën en debatten die gerelateerd zijn aan het betreffende wetenschapsgebied;
 - c. zelfstandig een wijsgerig-wetenschappelijk onderzoek kunnen formuleren en uitvoeren dat in verband staat met een (cluster van) wetenschapsgebied(en).

12.3 Toelatingsvoorwaarden

Studenten kunnen worden toegelaten op basis van een

- bachelor wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied;
- bachelor wijsbegeerte. Studenten met deze vooropleiding dienen wel te beseffen dat het master diploma wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied pas behaald kan worden wanneer de student ook 60 ECTS van het betreffende wetenschapsgebied op masterniveau behaalt (zie hieronder). Dit kan in de praktijk betekenen dat de student ook toegelaten moet worden tot een andere niet-wijsgerige universitaire opleiding. Ook hiervoor kunnen toelatingsvoorwaarden gelden.
- (inter)nationaal equivalent van de hiervoor genoemde opleidingen (ter beoordeling van de toelatingscommissie).

12.4 Opbouw van het onderwijsprogramma

De opleiding omvat de volgende onderdelen:

Eerste jaar

1. Scientific Representation, drie wijsgerige keuzevakken van 5 ECTS elk en twee tutorials van 5 ECTS elk.
2. Vakken uit de Masteropleiding van het betreffende wetenschapsgebied met een gezamenlijke studielast van 30 EC. N.B.: deze vakken kunnen pas gevolgd worden ná het behalen van het bachelordiploma in dat wetenschapsgebied.

<i>vakken</i>	<i>studielast</i>
De vakken uit masteropleiding van het eigen wetenschapsgebied	30
Scientific Representation	5
Twee keuzevakken binnen het cluster van het wetenschapsgebied (N, S of G)	10
Eén keuzevak binnen of buiten het eigen cluster	5
Twee tutorials	10

Tweede jaar

1. Vakken uit het Masteropleiding van het betreffende wetenschapsgebied met een gezamenlijke studielast van 30 EC
2. Colloquia (5 EC)
3. Masterscriptie (25 EC)

<i>Vakken</i>	<i>studielast</i>
vakken uit masteropleiding van het eigen wetenschapsgebied	30
bijwonen colloquia	5
masterscriptie	25

N.B.: De colleges van de masteropleidingen aan de Faculteit Wijsbegeerte worden in principe in het Engels gegeven. Zie de betreffende regeling op p. 28.

Belangrijk: lees eerst de algemene inleiding over de studie Wijsbegeerte op p. 64

Voor de **deeltijdse** vorm van deze opleiding: zie ook p. 59.

Lijst met keuzevakken

De Masterstudent Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied kiest tenminste twee keuzevakken uit deze lijst, afhankelijk van het cluster waartoe het betreffende wetenschapsgebied behoort. Van de andere keuzevakken moet er tenminste één uit één van de ander clusters gekozen worden. Raadpleeg voor een coherent pakket de contactpersoon van het eigen vakgebied; zie onder.

Eindpapers voor de keuzevakken worden zo veel mogelijk met het oog op een thema uit het eigen vakgebied geschreven. De docent van het betreffende keuzevak ziet daarop toe.

12.5 Overzicht mastercolleges

De gedetailleerde gegevens van de cursussen staan in hoofdstuk 19 Studieonderdelen, vanaf pagina 112. De nummering in de tabel correspondeert met de nummering in dat hoofdstuk.

Kwartaal		Cluster	Nummer
<i>Verplicht:</i>			
1	Scientific Representation		69
Mastervakken <i>Geschiedenis van de Filosofie:</i>			
1	History of Moral Philosophy: Spinoza and the wise passions	G	34
2	Locke's <i>Essay</i> in Context	N/G	43
3	Plato's <i>Theaetetus</i> : Knowledge, Relativism, and Falsehood	G	62
3	Secularization: Philosophical Debates on the Problem of Religion and Modernity	G	70
4	Animal Minds: An Introduction to the Philosophy of Ruth Millikan	G	5
4	Knowledge and Reality in Classical Indian Philosophy	G	42
Mastervakken <i>Ethiek, Sociale en Politieke Filosofie</i>			
1	Advanced Meta Ethics	S/G	3
1	Consequentialism	S	10
2	Modernity as Dominance: Adorno and Foucault	S/G	49
2	Power, Oppression and Justice	S/G	63
3	Social Contract Theory	S/G	72
4	"I Have to Do This..." - Theories of Practical Necessity	S/G	84
Mastervakken <i>Theoretische Filosofie:</i>			
1	Advanced Epistemology: Internalism vs. Externalism	N/S	2
1	Philosophy of Argument: From a Critical Stance	N/S/G	51
2	Philosophy of Neuroscience	N/S	54
2	Probability and Chance	N/S	64
3	Contemporary Analytic Philosophy of Art	G	11
3	Multi-Agent Systems	N/S	93
3	Wittgenstein on the barest essentials: logic, language, and mathematics	N/S	82
4	Philosophy of Race and Gender	S/G	55

Clusters:

- N = Natuurwetenschappen in brede zin (Natuurkunde, Sterrenkunde, Scheikunde, Farmacie, Biologie, Geneeskunde, Psychologie, Kunstmatige Intelligentie)
- S = Sociale wetenschappen in brede zin (Sociologie, Psychologie, Ruimtelijke wetenschappen, Economie, Bedrijfskunde, Rechtsgeleerdheid)
- G = Geesteswetenschappen in brede zin (Psychologie, Literatuurwetenschap, Geschiedenis, Cultuurwetenschappen)

Lijst met contactpersonen

Elk wetenschapsgebied is gekoppeld aan een stafid die over de samenstelling van het keuzepakket kan adviseren. De examencommissie dient het studieprogramma goed te keuren. Neem hiervoor contact op met de studieadviseur.

	Natuurwetenschappen	Romeijn
	Life Sciences	Keijzer
	Economische en sociale wetenschappen	Hindriks
	Geschiedenis	Evink
	Kunst en cultuurwetenschappen	Evink
	Politieke wetenschappen	Vega
	Cognitiewetenschappen	Tamminga

Tutorials per wetenschapsgebied

Een tutorial is een studieonderdeel dat voornamelijk bestaat uit het zelfstandig bestuderen van de stof, onder begeleiding van een stafid. Er zijn geen hoorcolleges; de tutorials hebben vaak de vorm van een werkcollege.

Een tutorial kan dienen om een studieonderdeel dat de student heeft afgerond (of zal afronden) inhoudelijk te verdiepen met extra literatuur en een afsluitend (extra) paper. Studenten die in het kader van de opleiding een tutorial moeten afleggen, benaderen op eigen initiatief (tijdig) een begeleidende docent. De inhoud van het tutorial wordt over het algemeen bepaald in overleg tussen docent en student, maar het staat stafleden vrij om vaste onderwerpen en literatuurlijsten aan te bieden. Er is voor tutorials geen aparte inschrijving via Progresswww. De docent geeft na afsluiting (in de regel met een paper) het cijfer aan de administratie door.

De inroosting gaat in overleg tussen student, stafid en eventueel de roostermaker van het secretariaat (afhankelijk van de aantallen studenten dat aan het tutorial meedoet waarbij er mogelijk een zaal gereserveerd moet worden).

Tutorials worden waar mogelijk uitgevoerd bij een ander staflid dan de scriptiebegeleider. Voor de tutorial die wordt afgesloten met een paper, geldt een vast aantal van 5 begeleidingsuren. Een niet uitputtende lijst van mogelijke tutorial-begeleiders:

Natuurwetenschappen	Henderson, Keijzer, Romeijn
Life Sciences	Keijzer, Romeijn
Economische en sociale wetenschappen	Hindriks, Harbers, Boele, Vega, Stahl, Schmidt
Geschiedenis	Evink, Nauta, Adriaenssen, Lenz, Nawar, Sangiacomo
Kunst en cultuurwetenschappen	Evink, Vega, Stahl
Politieke wetenschappen	Vega, Streumer, Stahl, Harbers, Schmidt
Cognitiewetenschappen	Keijzer, Kooi, Tamminga, Dutilh Novaes

Colloquium

Elke student woont tenminste 5 colloquia bij; dat kunnen de lezingen zijn die voor Wijsbegeerte van een Wetenschapsgebied -studenten op de faculteit worden georganiseerd.

Het is mogelijk om aanwezigheid bij deze colloquia in te ruilen voor colloquia elders in de universiteit of het land. Vereiste is dan dat die colloquia betrekking hebben op het betreffende wetenschapsgebied. Consulteer bij twijfel de contactpersoon van het betreffende wetenschapsgebied. Kijk ook op de site van de Nederlandse Onderzoeksschool Wijsbegeerte (OZSW; www.ozsw.nl) voor cursusaanbod en colloquia e.d.

Studenten kunnen er tevens voor kiezen zichzelf aan te melden op de nationale FILOS-lijst. Deze maildistributielijst verspreidt uitnodigingen voor colloquia in Nederland en Vlaanderen. <http://list.vu.nl/mailman/listinfo/filos-nl>

Toetsing geschiedt met drie journalistieke of populariserende verslagen (ongeveer 1500 woorden) van bijgewoonde colloquia, en die een vertaalslag van de wetenschappelijke naar de wijsgerige of publieke context maken. De student kiest een enkele tutorial-begeleider die de drie stukken beoordeelt.

12.6 Scriptie Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

De eindtermen van de masterscriptie zijn als volgt. Door de masterscriptie laat de student zien, in staat te zijn om

- zelfstandig onderzoek op het terrein van de wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied te verrichten, en hier schriftelijk over te rapporteren;

- blijk te geven van voldoende kennis, inzicht en vaardigheid op het terrein van de wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied om zelfstandig deel te kunnen nemen aan een wetenschappelijke discussie;
- een probleemstelling te formuleren en af te bakenen;
- relevant materiaal te verzamelen, bestuderen, evalueren en ordenen;
- een adequate onderzoeksmethode te kiezen en verantwoorden;
- een helder en systematisch betoog op te zetten;
- bibliografische vaardigheden toe te passen;
- conclusies uit eigen onderzoek te kunnen trekken;
- een originele bijdrage aan het vakgebied te leveren;
- over de verschillende aspecten van de scriptie ook mondeling te communiceren.

Voor de masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied is het algemene regel dat de tweede begeleider afkomstig is uit de faculteit van het betreffende wetenschapsgebied. Indien daarvan wordt afgeweken, moet de derde beoordelaar uit het betreffende wetenschapsgebied komen.

De scriptie omvat een studietijd van 25 ECTS. De maximale lengte van de scriptie bedraagt 25.000 woorden, inclusief noten en literatuuropgave.

Een substantieel deel van de scriptie dient een onderwerp uit het vakgebied van de student te behandelen. Daarnaast moet in de scriptie een volwaardig wijsgerig betoog tot ontwikkeling komen. Het feit dat de scriptie deze beide doelen verenigt, verklaart dat de omvang van de scriptie 5 ECTS groter is dan de reguliere MA scriptie.

Gezien de aard van deze opleiding kan een student op de gedachte komen, één scriptie te willen schrijven die zou kunnen gelden als afstudeerscriptie aan de Faculteit Wijsbegeerte én aan de faculteit van het wetenschapsgebied. De Examencommissie van de Opleiding Wijsbegeerte van een wetenschapsgebied heeft besloten dat dit toegestaan kan worden, mits er zowel aan de eisen voor de afstudeerscriptie van de thuisfaculteit voldaan wordt, als aan de eisen voor de afstudeerscriptie bij filosofie. Verder geldt voor deze opleiding dezelfde scriptieregeling als voor de masteropleiding Wijsbegeerte, zie p. 73 e.v.

Een student die de opleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied volgt, is niet verplicht - zoals bij de masteropleiding Wijsbegeerte - een afstudeerrichting of vakgroep te kiezen. Wél is de student verplicht, de filosofische vakken af te stemmen op zijn of haar wetenschapsgebied.

Voor de Onderwijs- en examenregeling van de masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied, zie de facultaire website.

13 Masteropleiding Filosofie en Educatie

13.1 Inleiding

De masteropleiding Filosofie en Educatie is een tweejarige opleiding (120 EC). De master bestaat enerzijds uit een inhoudelijk filosofische programma van 60 ECTS dat wordt verzorgd door de faculteit en anderzijds uit een traject van 60 ECTS dat onder verantwoordelijkheid van de lerarenopleiding van de RUG valt. Middels het afleggen van examen in deze master wordt een eerstegraads onderwijsbevoegdheid voor het vak Filosofie (havo, vwo) behaald.

Dit hoofdstuk bevat gedetailleerde informatie over de doelstellingen, eindkwalificaties en opbouw van de masteropleiding Filosofie en Educatie. Per studiejaar vind je een studieschema met een overzicht van de studieonderdelen, zowel verplicht als keuze.

13.2 Doelstellingen en eindtermen Master Filosofie en Educatie

Omdat de opleiding is opgebouwd uit een vakinhoudelijk filosofisch gedeelte en een gedeelte didactiek en praktijkervaring is het doel van de masteropleiding Filosofie en Educatie tweeledig.

Met betrekking tot het vakinhoudelijke filosofische gedeelte van de opleiding, wijkt de opleiding niet af van de eenjarige master Filosofie. De opleiding beoogt de studenten zelfstandig en kritisch te leren nadenken over de fundamentele vraagstellingen van de wijsbegeerte alsmede over de relaties tussen filosofische vraagstellingen en problemen in de verschillende wetenschappen en maatschappij. Ze beoogt daarbij dat de student beschikt over uitgebreide kennis, inzicht en vaardigheid in één van de drie afstudeerrichtingen zoals beoefend en onderwezen aan de faculteit: Geschiedenis van de Filosofie, Ethiek, Sociale en Politieke Filosofie en Theoretische Filosofie. Uit deze algemene doelstelling zijn specifieke eindtermen afgeleid, waaraan de alumni van de Masteropleiding Filosofie en Educatie moeten voldoen. Deze worden beschreven op pagina 67 e.v.

Het lerarenopleidingstraject heeft daarnaast als taak eerstegraadsleraren op te leiden die hun academische instelling kunnen integreren in hun bekwaamheden als leraar. Aanstaaende leraren doen dit op een planmatige, professionele wijze. Hun academische achtergrond komt hierbij tot uiting in de wijze waarop ze disciplinaire kennis weten te vertalen in vakdidactisch verantwoord handelen in de praktijk en in de manier waarop ze die praktijk onderzoekmatig weten te analyseren, bij te stellen en te dissemineren.

Dit betekent dat de afgestudeerde:

- Beschikt over vakdidactische en onderwijskundige kennis op academisch niveau en in staat is deze kennis toe te passen in de onderwijspraktijk. Het gaat hierbij vooral om de kennis die nodig is in het voorbereidend hoger onderwijs (bovenbouw havo-vwo).
- Beschikt over de vaardigheid om als teamlid ook vakoverstijgend te werken in de klas en in de school. Hij of zij is in staat om gewenste samenhang tussen schoolvakken te bevorderen en draagt bij aan het leren van leerlingen in de schoolorganisatie als geheel.
- Op de hoogte is van (inter)nationaal onderzoek en curriculumontwikkeling. Hij of zij is bereid en in staat om aan onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten deel te nemen en kan in de eigen onderwijspraktijk leersituaties scheppen en daar lering uit trekken.
- Hij of zij heeft een positieve houding ten opzichte van adolescente leerlingen en beschikt over de vaardigheid hen zowel individueel als in groepen te begeleiden. Hij of zij is in staat ze uit te dagen zich tot verantwoordelijke en zelfstandige individuen te ontplooien, waarbij hij rekening houdt met culturele en individuele verschillen.
- Hij of zij heeft de kennis en vaardigheden om vanuit een eigen pedagogisch-didactische visie op onderwijs, met respect voor de in onze pluriforme samenleving aanvaarde normen en waarden, te functioneren in het onderwijs, de school en het onderwijsbeleid.

De algemene doelen van de opleiding zijn vertaald in de hierna compact omschreven eindtermen:

1. Een goede leraar is **interpersoonlijk competent**. Hij of zij kan op een goede, professionele manier met leerlingen omgaan.
2. Een goede leraar is **pedagogisch competent**. Hij of zij kan de leerlingen in een veilige werkomgeving houvast en structuur bieden om zich sociaal-emotioneel en moreel te kunnen ontwikkelen.
3. Een goede leraar is **vakinhoudelijk en didactisch competent**. Hij of zij kan de leerlingen helpen zich de culturele bagage eigen te maken die iedereen nodig heeft in de hedendaagse samenleving.
4. Een goede leraar is **organisatorisch competent**. Hij of zij kan zorgen voor een overzichtelijke, ordelijke en taakgerichte sfeer in zijn groep of klas.
5. Een goede leraar is **competent in het samenwerken met collega's**. Hij of zij kan een professionele bijdrage leveren aan een goed pedagogisch en didac-

tisch klimaat op de school, aan een goede onderlinge samenwerking en aan een goede schoolorganisatie.

6. Een goede leraar is **competent in het samenwerken met de omgeving van de school**. Hij of zij kan op een professionele manier communiceren met ouders en andere betrokkenen bij de vorming en opleiding van zijn leerlingen.
7. Een goede leraar is **competent in reflectie, ontwikkeling en onderzoek**. Hij of zij kan op een professionele manier over zijn bekwaamheid en beroepsopvattingen nadenken. Hij kan zijn professionaliteit ontwikkelen en bij de tijd houden.

13.3 Toelating

Toelating is mogelijk na het behalen van een bachelor Filosofie. Studenten met een bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied moeten eerst aan aanvullende eisen voldoen. Zij moeten tenminste 30 ECTS aan extra vakken volgen van vakken van niveau 2 of 3. Het extra te behalen vakkenpakket wordt in overleg met de studieadviseur vastgesteld door de toelatingscommissie.

13.4 Opbouw van het onderwijsprogramma

Het eerste jaar van de opleiding komt ongeveer overeen met het programma van de eenjarige masteropleiding Wijsbegeerte, met dien verstande dat twee vakken (2 x 5 EC) van de master vervangen zijn door de onderdelen 'Basiscursus Master Lerarenopleiding' (5 EC) en 'Masterstage 1 Leraar filosofie'. Deze dienen gelijktijdig gevolgd te worden. Het tweede jaar is gericht op het via de praktijk verwerven van didactische principes en vaardigheden, het 'Werken-Leren traject' (50 EC). Tevens worden in dat jaar alsnog de twee overgebleven mastervakken (samen 10 EC) afgerond.

Het vakinhoudelijke, filosofische deel van het programma - dat is bijna het gehele eerste jaar - wordt verzorgd door de Faculteit Wijsbegeerte. De Lerarenopleiding verzorgt het didactische deel - de lerarenopleiding, dat is bijna het gehele tweede jaar van deze master. Het is ook mogelijk om de lerarenopleiding te volgen na het behalen van de Master Wijsbegeerte. Neem hierover contact op met de studieadviseur van de lerarenopleiding.

Basiscursus en Masterstage 1.

De Basiscursus is het eerste onderdeel van de lerarenopleiding. De student maakt hier kennis met het vak van filosofiedocent. De Basiscursus en bijbehorende Masterstage 1 lopen tijdens het tweede semester. Voor 1 februari kun je hiervoor inschrijven via het studentenportaal. Voor de stage moet je ongeveer twee dagdelen op

school reserveren, welke dit zijn, wordt in overleg met de stageschool bepaald.

Let op: het aanmeldingsformulier voor het Werken-Leren Traject, dit is het tweede jaar van de opleiding, moet **voor 15 mei** worden ingeleverd bij de studentenadministratie van de Lerarenopleiding. Dit kan ook via de website:

<http://www.rug.nl/education/lerarenopleiding/onderwijs/>

Studiefinanciering:

Omdat het een tweejarige opleiding betreft, krijgt de student een jaar extra studiefinanciering. Dat extra jaar is er ook voor studenten die zich pas na het behalen van het masterdiploma Wijsbegeerte voor de opleiding Filosofie en Educatie inschrijven. Zij moeten hiertoe dan wel zelf een verzoek indienen bij de DUO.

13.5 Overzicht van het programma

De gedetailleerde gegevens van de cursussen staan in hoofdstuk 19 Studieonderdelen, vanaf pagina 112. De nummering in de tabel correspondeert met de nummering in dat hoofdstuk. Zie voor het overzicht van keuzevakken pagina 73.

1e jaar

- De onderdelen van het programma van de Master Filosofie (50 EC)
- Basiscursus Master Lerarenopleiding en Masterstage 1 Leraar Filosofie (10 EC)

Semester I		Semester II	
Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Publieksgericht schrijven 5 ECTS	Filosofisch keuze- vak 3 5 ECTS	Basiscursus 5 EC Masterstage 1 5 ECTS	91 96
Filosofisch keuze- vak 1 5 ECTS	Filosofisch keuze- vak 4 5 ECTS	Scriptie 20 ECTS	
Filosofisch keuze- vak 2 5 ECTS	Filosofisch keuze- vak 5 5 ECTS		
		46	

2e jaar

- De onderdelen van het reguliere programma van de Master Filosofie (10 EC)
- Het werken-lerentraject (50 EC)
 - Masterstage Leraar Filosofie 2 (15 EC)

- Masterstage Leraar Filosofie 3 (10 EC)
- Vakdidactiek 1 (5 EC)
- Vakdidactiek 2 (5 EC)
- Onderwijskunde VO (5 EC)
- Onderzoek Master Lerarenopleiding (10 EC)

Semester I		Semester II	
Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Masterstage Leraar Filosofie 2 92 15 EC		Masterstage Leraar Filosofie 3 100 10 EC	
Vakdidactiek 1 98 5 EC		Onderzoek Master Lerarenopleiding 95 10 EC	
	Vakdidactiek 2 99 5 EC		
	Onderwijskunde VO 94 5 EC		
Filosofisch keuzevak 6 en 7 10 EC			

Deze onderdelen worden gedetailleerd beschreven op de website
<http://www.rug.nl/lerarenopleiding/onderwijs/index>

De student dient wel te beseffen dat hierboven de opbouw schematisch weergegeven wordt. Vanwege inroostering van de inhoudelijke vakken enerzijds, en de vereiste aanwezigheid bij de onderdelen van het werken-lerentraject, met name de op de middelbare school uit te voeren stages anderzijds, kan het in de praktijk lastig zijn de overgebleven 10 ECTS in te plannen.

Studenten die willen starten in februari, starten met de basiscursus en masterstage 1. In februari in het collegejaar daarop begint het 'leren-werkentraject'.

Studenten die voor het filosofisch-inhoudelijke gedeelte het programma van de master Filosofie en Maatschappij wensen te volgen wordt aangeraden in een vroeg stadium contact op te nemen met de studieadviseur in verband met de planning van de studieonderdelen.

13.6 Begeleiding en contactpersonen

Met vragen over het filosofisch-inhoudelijke gedeelte van de opleiding kan je terecht bij de studieadviseur van de Faculteit Wijsbegeerte.

Met vragen over, en assistentie bij het plannen van het werken-lerentraject kan je terecht bij de studieadviseur van de lerarenopleiding. De cursussen van de lerarenopleiding worden verzorgd door de vakdidacticus Filosofie.

De studieadviseur van de lerarenopleiding is:

Chris Diederiks
Tel. 050 363 3882
h.c.diederiks@rug.nl

De vakdidacticus voor de lerarenopleiding Filosofie is:

Eva-Anne le Coultre
tel.: 050 - 363 6612
e.a.le.coultre@rug.nl

Universitaire Lerarenopleiding
bezoekadres:
Grote Kruisstraat 2/1 - Muntinggebouw
9712 TS Groningen

14 Graduate School Philosophy

The Graduate School of Philosophy consists of

1. **The Research Master's degree programme *Philosophy***

This programme has been officially accredited by the Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders. The two-year long programme is designed to prepare talented students (with a bachelor's degree) for a Ph.D. and an academic career. The programme emphasizes methodological skills, encourages interdisciplinary approaches, and provides the student with ample opportunity to pursue his or her particular interests in small groups and/or individual tutorials. . Each year, three PhD positions (3 years) will become available for students who finish the Research Master Programme. *More information in chapter 15*

2. **The PhD-programme**

The PhD-programme is highly selective and admission is based on excellent performance in the course of one's studies. Admission is open only to students who have successfully completed the Faculty's Research Master programme. Each year, the best students will be selected for a 3-year PhD position, which is a paid position, resulting in the completion of a dissertation. From time to time a PhD position may also be fulfilled by a student who has completed a 1-year Master programme at our Faculty, or by someone from inside or outside the RUG, who brings his/her own funding. In all cases, outstanding performance and scholarly ambition are essential requirements.

15 Research Master Philosophy

15.1 Introduction

This chapter concerns the aims and objectives of the Research Master programme and gives an overview of the programme details.

15.2 Aims and objectives of the programme

The goal of the Research Master is to prepare students for doing philosophical research, in particular preparing and writing a Ph. D. thesis in one of the areas of specialization offered by the departments. From this general goal a number of qualifications follow to be achieved by the alumni of the programme.

Theoretical knowledge and research skills

- 1 Alumni of the programme have an overview of important systematic and historical issues in philosophy, and a detailed knowledge of important issues in their area of specialization.
- 2 They have a mastery of the methodology appropriate to their area of specialization.
- 3 They have an overview of important developments in other scientific fields or cultural fields related to their area of specialization.
- 4 They have an expertise in formulating clear and innovative research problems based on solid groundings in the state of the art in their area of specialization and the literature.
- 5 They have experience in integrating philosophical research and developments in other scientific fields related to their area of specialization.
- 6 They have gained experience in the full process of scientific research, including reporting on the results of their research. These qualifications are reflected in their Master Thesis that takes the form of a publishable article.

General academic skills

- 7 Alumni of the programme are trained in argumentation and academic writing.
- 8 They are able to report on their research to specialists and non-specialists alike.
- 9 They are capable of writing on and speaking about their research in the English language.
- 10 They are trained in information search, in data documentation and archiving.
- 11 They have the skills required for further study in a largely self-directed manner.

General work attitude

- 12 Alumni of the programme have acquired a general work attitude required for membership of a research team, and for participation in a research network in their own area of research.

- 13 They conduct research in accordance to The Netherlands Code of Conduct for Scientific Practice (VSNU).

The Philosophy Faculty consists of three departments which are the units of education and research within the faculty:

1. History of Philosophy (specialization: history of philosophy in particular medieval, early modern and modern philosophy)
2. Ethics, Social and Political Philosophy (specialization: ethics, social philosophy, political philosophy)
3. Theoretical Philosophy (specialization: logic, epistemology, philosophy of science, philosophy of mind)

15.3 Admission

Admission Certificate

Students need an admission certificate to qualify for the degree programme. Following a positive decision by the Admissions Board, an admission certificate is issued by the Faculty Board, provided that the student has satisfied all admission requirements. This admission certificate may entail further conditions that must be met before the student is allowed to begin the degree programme.

Admission Requirements

The admission requirements are included in section 4 of the *Teaching and Examination Regulations* on the website of the faculty.

Students should comply with a language requirement before they are eligible. For the Research Master's programme, either one of the following test scores are required:

- IELTS: minimum overall score 7 with no band score less than 6.5.
- TOEFL: minimum total score of 100, with the following minimum section scores: reading 22, listening 22, speaking 26, writing 24.

The tests are not required for native speakers. The University of Groningen has its own Language Centre where tests can be taken equivalent to the TOEFL or IELTS tests. The advantage of a real TOEFL test above the Language Center test is its internationally recognized status. The faculty advises students to take the (real) TOEFL test.

Details of the TOEFL test may be obtained from the website <www.ets.org/toefl>. Arnhem is the only place in the Netherlands where a TOEFL test can be taken.

Details of the IELTS test are available from the British Council Office in your country or from the ELTS Liaison Unit, English Language Division, British Council, Medlock

Street, Manchester M15 4 PR, United Kingdom. The British Council's website: <www.britishcouncil.org> may also be consulted.

There is an IELTS centre in the Netherlands:

IELTS Administrator. British Language Training Centre, Oxford House, N.Z Voorburgwal 328, 1012 RW Amsterdam, Netherlands, Tel: +31 (0)20 622 3634, Fax: +31 (0)20 626 4962, e-mail: bltc@bltc.nl

If you are admitted to the programme, the faculty will pay you back half of the cost of taking a TOEFL test. Consult the study advisor.

Admissions Board

The Admissions Board decides which students are eligible for the degree programme and its various modules. The Board consists of three members selected by and from the degree programme's Board of Examiners. Admissions Board members are: Dr. F.A. Keijzer (chair), Dr. M. Lenz and Dr. H. T. Adriaenssen. The study advisor is a consultative member of the Board and he also acts as its secretary. He is the first point of contact for questions about the programme.

E-mail <Fil-study-Advisor@rug.nl> or phone +31 (0)50 363 6161.

Address of the Admissions Board:

Oude Boteringestraat 52, 9712 GL Groningen, the Netherlands.

Application deadlines

Students can begin the degree programme either on 1 September or, less preferably, 1 February. (Given the structure of the programme it is definitely better to start on Sept 1st.) Applications for admission must be submitted to the Admissions Board before 1 April (non EU-students), or before 1 May (EU-students) for enrolment in the first semester, and before 1 November (EU- and non EU-students) for enrolment in the second semester.

15.4 Programme overview

The study has a study load of two years, or 120 ECTS. Most courses have a study load of 5 or 10 ECTS.

Programme overview

	Semester 1	Semester 2
Year 1	Core Issues I-II (10 ECTS) Specialization I (10 ECTS)	Core Issues III-IV (10 ECTS) Specialization III (10 ECTS)
		Specialization II (10 ECTS)*
	Research in practice I (10 ECTS)	
Year 2	Term abroad (30 ECTS)**	RM thesis (25 ECTS) Research in practice II (5 ECTS)

*) The first part of the specialization course is in the first semester, the second part is in the second semester.

***) Students may also choose a 15 ECTS term abroad complemented with 15 ECTS electives.

NB. Above is a schematic rendering of the structure of the programme. Students can also choose to divide the workload differently as long as the compulsory course units are

See page 13 for details of the academic calendar. In general, course duration is a quarter. Course schedules are available from the faculty office.

Detailed information on all courses of the faculty is available on the internet:

<http://www.rug.nl/ocasys/filosofie/main/>

14.5 Programme details

First Year:

Start of the Programme

At the start of the programme students choose an area of specialization in consultation with the coordinator of the programme. The student must submit an individual study programme for approval to the programme coordinator, the study advisor and his or her individual tutor. The programme will be judged on its coherence and must meet the requirements listed below.

Students who wish to depart from the rules of the programme should contact the study advisor, who is also secretary of the Board of Examiners. In some cases, the Board may give permission to follow a so-called 'free programme'.

Tutoring

Tutor

At the beginning of the year, the programme coordinator organizes an introductory meeting for all new students where they will be assigned an individual tutor. The tutor counsels students on the choices for their individual study programme, such as specialization courses, foreign visit, the choice of a master thesis topic and supervisor and stimulates active participation in research seminars. The student and tutor meet on a regular basis, at least four times a year.

Study advisor

The study advisor advises all students, including Research Master students. Students can contact the study advisor with questions concerning the organization of their education including the programme, specializations and study skills for instance. The study advisor can also advise and support students in more personal matters. The study advisor is also the contact person for the application of a Graduation Fund in the event of unavoidable study interruptions. The study advisor is also responsible for the evaluation of the students' progress and will draw up an evaluation at the end of the first year together with the tutor.

Master thesis supervisor

Once the student has decided on his master thesis topic and has found a supervisor for the thesis, the student can ask the master thesis supervisor to take over the role of the tutor.

Programme coordinator

The programme coordinator (dr. Daan Evers) is responsible for planning and monitoring the programme. At the start of the programme however, the programme coordinator assists students in choosing their area of specialization. Together with the tutor and study advisor, the programme coordinator judges the individual study programme on the basis of its coherence.

Core Issues

The four Core Issues courses of the Research Master are devoted to four central themes in philosophical research. The aim of these courses is to familiarize students with pivotal texts and ideas in central areas of philosophy. In addition to this, the Core Issues courses enable the students to develop skills in different styles and methods of doing philosophy. The courses put an emphasis on contemporary debates. These courses are developed especially for Research Master students and are

open to them only. As all students follow all four of them they provide a forum in which students with research ambitions can interact with one another.

Specialization courses (3x10 EC)

Within each specialization at least four courses are offered. Students choose three specialization courses of which at least two are within their own area of specialization and the third within their own specialization or from one of the other two. The first part of the specialization courses are open to all master students of the Faculty, the second part of the specialization course (the tutorial part) is open for Research Master students only. In the first part of the specialization course students write a paper on one of the topics covered in the course. In the second part of the specialization course students develop their paper into a longer research paper. During (individual) guided writing instructions students are provided with feedback on their research papers.

Research in Practice I

This component of the Research Master aims to develop certain academic skills that are essential for doing research; examples are writing academic English, presenting research, giving and receiving feedback on presentations, asking questions, planning an extended research project, academic integrity, using electronic tools and publishing in philosophical journals. Research in Practice I involves a selection of separate skill trainings, either by external institutions or by the Graduate School Philosophy itself. (The trainings within Research in Practice I are primarily organized for Research Master students but will also be open for PhD students if it fits their training programme.)

As part of Research in Practice I, Research Master students are also required to attend the Work in Progress seminar organized by the PhD students of the Faculty of Philosophy for the duration of one year, as well as a number of research seminars organized by one of the three departments. Because individual seminars can take different forms and can be of different duration, a single seminar is taken to be about two to three hours. Seminars that are substantially longer may count for two. Research Master students are required to be present at four departmental seminars of the department of their specialization (or the equivalent of such meetings), and at six seminars altogether.

In addition, Research Master Students are required to present a draft of their thesis at one of the departmental research seminars in their second year. In specific cases, a student may give his or her presentation at a different seminar; however this requires permission by the student's tutor. Research Master Students are required to build up a portfolio as proof of fulfilling the requirements of seminar attendance. The portfolio must include evidence of being present at the equivalent of at least six seminars and of the presentation.

Coordinator: Dr. Daan Evers.

14.6 Overview master courses

Detailed information on the courses can be found in chapter 19 'Studieonderdelen'. The numbers in the table correspond with the numbers in that chapter.

Quarter		Number
Core issues (Compulsory)		
1	Core Issues I: Social Ontology and Public Affairs	12
2	Core Issues IV: The Problem of Induction	15
3	Core Issues III: Kant and Kantian ethics	14
4	Core Issues II: Philosophy and its past	13
History of Philosophy:		
1, 2	History of Moral Philosophy: Spinoza and the wise passions + tutorial	34
2, 3	Locke's <i>Essay</i> in Context + tutorial	43
3, 4	Plato's Theaetetus: Knowledge, Relativism, and Falsehood + tutorial	62
3, 4	Secularization: Philosophical Debates on the Problem of Religion and Modernity + tutorial	70
4*	Animal Minds: An Introduction to the Philosophy of Ruth Millikan + tutorial	5
4	Knowledge and Reality in Classical Indian Philosophy + tutorial	42
Moral and Political Philosophy:		
1, 2	Advanced Meta Ethics + tutorial	3
1,2	Consequentialism + tutorial	10
2, 3	Modernity as Dominance: Adorno and Foucault + tutorial	49
2, 3	Power, Oppression and Justice + tutorial	63
3, 4	Social Contract Theory + tutorial	72
4*	"I Have to Do This..." - Theories of Practical Necessity + tutorial	84
Theoretical Philosophy:		
1,2	Advanced Epistemology: Internalism vs. Externalism + tutorial	2
1,2	Philosophy of Argument: From a Critical Stance + tutorial	51
1,2	Scientific Representation + tutorial	69
2,3	Philosophy of Neuroscience + tutorial	54
2,3	Probability and Chance + tutorial	64
3,4	Contemporary Analytic Philosophy of Art + tutorial	11
3,4	Multi-Agent Systems + tutorial	93
3,4	Wittgenstein on the barest essentials: logic, language, and mathematics	82
4*	Philosophy of Race and Gender + tutorial	55

Courses with an * that are scheduled in the fourth quarter can be extended to a 10 ECTS spe-

cialization course. However, students are advised to consult the lecturer in early stage about the planning of the tutorial part.

Second Year:

Term Abroad (30 EC)

Dutch students are required to do part of their coursework at a university outside of the Netherlands. The courses taken abroad are MA courses and are compatible with the research interests of the student and his/her study programme. Students must seek advice and secure written permission from their tutor and the student advisor for their choice of a university and the courses they intend to take. It is recommended that students choose a university and start preparing their term abroad as soon as possible after their enrollment.

Students may also choose a 15 ECTS term abroad complemented with 15 ECTS electives.

Dutch students who wish to take courses at other Dutch universities instead of going abroad must seek the permission of the Board of Examiners. Students from abroad will take courses within the Faculty or at another university in the Netherlands. It is recommended that students choose a university with which members of the Faculty have well established contacts. The Faculty currently cooperates with:

- Humboldt Universität Berlin (Duitsland),
- Central European University Budapest (Hongarije),
- Universiteit van Gent, (België),
- KU Leuven (België).
- University of St Andrews (Schotland)
- Universität Stuttgart (Duitsland)
- Universität Würzburg (Duitsland)
- Ludwig-Maximilians-Universität München (Duitsland)
- Universität Salzburg (Oostenrijk)
- Palacky Universiteit Olomouc (Tsjechië)

We are currently working on developing additional contacts and maintaining the current ones. However, please note that in all cases the situation may change on short notice and that we cannot guarantee that there will be no unexpected difficulties in organizing the term abroad, even for the universities mentioned here.

For help deciding a destination, please consult your tutor. For additional information on the practical organization of the term abroad: see section 3.19 on p. 31 or contact the international officer: phil.international@rug.nl

Research in Practice II (5 EC)

This course consists of two parts: part A at the end of the first year, focusing on the writing of the thesis (in the form of a publishable article), and part B at the end of the second year, focusing on the writing of a research proposal for. Questions to be discussed in Part A are: how do I find a good topic for my thesis? What are the criteria for a publishable article. How do I go about writing such an article? What are places to publish my work? What is the usual procedure that boards of journals employs? We will discuss some of the do's and don'ts of researching and writing an article. In Part B we will consider - in one or two sessions - several good examples of successful PhD in the past, who will present and discuss their research proposals. In the following sessions the students will write their own proposal and present it in front of the group. After discussion and critical feedback, they revise their proposal and hand in the definitive version. The final grading will be sufficient or insufficient. The coordinator is responsible for the final grading, but each student is advised to have their proposals also read and commented on by their thesis supervisors. Usually, the proposal will take the form of an application submitted to the NWO or to a searching committee at a university that offers a PhD position. Details will be given at the start of the course, as well as the examples of successful proposals. One may get an idea by looking at www.nwo.nl, downloading relevant forms (see "veni" or "PhD's in the humanities").

Coordinator: Prof. dr Lodi Nauta

Thesis: a publishable article (25 EC)

The thesis should have the form of an independent, publishable article. In Research in Practice II (see above) students will be taught, at the end of their first year of the programme, how to choose a topic, how to carry out research and how to write an academic article. Around this time students will choose a first supervisor in the area of his/her specialization. The supervisor and the student jointly choose a second supervisor. They decide on a topic of the article. It is the supervisor's responsibility to make sure that the topic is well defined, that the deadlines are clear and that the latter are being respected

The length, structure and style of the publishable article must reflect the norms typical of journal publications in the philosophical sub-discipline in which the student specialises. There are some obvious requirements that any publishable article must satisfy:

- It must be the result of independent research;
- it must make a relevant contribution to the field of research;
- it must respond to a clearly formulated, well circumscribed and relevant question or problem, which reflects the state of the philosophical debate;
- it displays traditional qualities of a philosophically worked-out argument such as consistency, sound analysis, coherent argumentation, etc.;
- it shows knowledge of the relevant literature;

- it contains references, quotations, and bibliographies that reflect the state of the art in the philosophical sub-discipline in which the student specialises.
- The length of the article should be ca. 8,000 words, with a max. of 12,000 (including footnotes).

Upon approval of the article by the first and second supervisor, an additional examiner will be asked to read it, and upon his/her approval the article can be defended. During the 45 minute defense, students answer the critical comments of their supervisors, the additional examiner, and other members of the Faculty.

16 PhD Programme Philosophy

The PhD programme includes PhD projects with a duration of either 3 or 4 years, which is 180 or 240 European Credits (EC) respectively. One ECTS is equivalent to 28 hours of research or tuition. In most cases, the programme can be followed part-time, but may not exceed a duration of 5 years in total. The Graduate School Philosophy incorporates several different possibilities for doing a PhD.

We offer three-year projects, which are fully paid positions that can be entered exclusively through the two-year research master with which they form an integrated '2+3' programme. The tuition part of these projects is comparatively small (a minimum of 5 and a maximum of 15 EC) as this is already included within the research master. See the Research Master Programme for more information.

In addition there are two different options for pursuing 4 year PhD projects.

The first option consists of paid PhD positions within a set research theme. These positions are within projects that acquired external funding and that come available intermittently. In this case, the topic is set beforehand. Information on such positions will become available at various moments during the academic year and the best way to see the current options is by looking at the website on a regular basis. See the faculty web site, <http://www.rug.nl/gradschoolphilosophy/index>. When you are selected for an available position, funding will be arranged for you. Details are included in the description of the available position.

The second option consists of PhD students who bring their own funding. In this case you should contact a potential supervisor among our staff who might be willing to supervise your PhD project. However, also in this case, admission is highly selective and you will only be accepted if you and your project fulfill all the academic requirements that are standard within the Graduate School Philosophy. For international PhD students who bring their own funding, the University of Groningen will provide some financial support as well as support in housing.

For these 4 year projects 3 and a half years (210 EC) are earmarked for research under supervision and about half a year (a minimum of 25 ECTS and a maximum of 30 EC) is intended for tuition.

Admission

In all cases, admission of PhD candidates is highly selective and based on academic merit: the successful completion of the Research Master Philosophy Programme is a precondition for the three-year-projects. However, admission to the four-year-

projects may also be gained on the basis of other philosophy master's degree programmes.

17 Deeltijdstudie

17.1 Aanmelding, inschrijving

Masteropleiding Wijsbegeerte en Masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied:

Hiervoor kunt U zich hiervoor inschrijven via Studielink (www.studielink.nl) Bij vragen kunt U contact opnemen met de Centrale Studentenbalie van de Rijksuniversiteit Groningen.

17.2 Collegegeld, studiefinanciering

De collegegeldtarieven voor het studiejaar 2016-2017 zijn te raadplegen op <http://www.rug.nl/education/tuition/>

Een deeltijdstudent heeft geen recht op studiefinanciering. Afhankelijk van het inkomen zijn studiekosten wel aftrekbaar van de belasting.

17.3 Deeltijdstudie Masteropleiding Filosofie, Filosofie en Maatschappij

Studieduur:

1½ tot 2 jaar (gemiddeld ruim 30 ECTS per jaar)

Toegang:

De opleiding is toegankelijk met een Bachelorgraad in de Filosofie of met een bachelorgraad in de Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied.

Opzet:

Het deeltijdprogramma van de masteropleiding Wijsbegeerte is gelijk aan het programma van de voltijdstudenten. Zie het betreffende gedeelte in deze gids.

De onderwijs- en examenregeling van de masteropleiding Wijsbegeerte staat op de facultaire website.

17.4 Deeltijd Masteropleiding Filosofie Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

Studieduur:

3 tot 4 jaar (gemiddeld ruim 30 ECTS per jaar); 1½ tot 2 jaar indien vrijstelling is verkregen voor het niet-filosofische gedeelte. Zo'n vrijstelling wordt verleend op basis van 60 ECTS uit een universitaire masteropleiding in het betreffende wetenschapsgebied.

Toegang:

De opleiding is toegankelijk met een bachelorgraad in de wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied of een gelijkwaardig programma.

Opzet:

Het deeltijdprogramma van de masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied is gelijk aan het programma van de voltijdstudenten. Zie het betreffende gedeelte in deze gids.

De onderwijs- en examenregeling van de deeltijd masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied staat op de facultaire website.

17.5 Deeltijdstudie Researchmaster Philosophy

Studieduur:

3 tot 4 jaar (gemiddeld ruim 30 ECTS per jaar)

Toegang:

Om toegelaten te worden tot deze opleiding is een toelatingsbewijs nodig. Er is een speciale toelatingscommissie.

Er zijn toelatingsvereisten onder andere met betrekking tot de vooropleiding (inhoud, niveau, gemiddeld cijfer) en de beheersing van de Engelse taal.

Wat de vooropleiding betreft wordt een bachelor Filosofie vereist of een bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied, of een (Nederlandse of buitenlandse) opleiding die daarmee gelijk gesteld kan worden. In de laatste twee gevallen kunnen aanvullende eisen worden gesteld.

Omdat de opleiding in het Engels verzorgd wordt, moeten non-native speakers van die taal een TOEFL-toets of IELTS-toets of een daaraan gelijkwaardige toets afleggen.

Opzet:

Het deeltijdprogramma van de Researchmaster Philosophy is gelijk aan het programma van de voltijdstudenten. Zie het betreffende gedeelte in deze gids.

De onderwijs- en examenregeling van de Researchmaster Philosophy staat op de facultaire website.

18 Onderwijs- en Examenregeling en de Regels en Richtlijnen van de Examencommissie en Studentenstatuut

18.1 OER's

De bij de studiegids behorende Onderwijs en Examenregelingen van de bachelor en masteropleidingen van de Faculteit Wijsbegeerte zijn te vinden op de website van de Faculteit Wijsbegeerte op:

<http://student.portal.rug.nl/infonet/studenten/wijsbegeerte/regelingen/oer/>

18.2 Regels en richtlijnen van de examencommissie

De bij de studiegids behorende Regels en Richtlijnen van de Examencommissie van de Faculteit Wijsbegeerte zijn te vinden op de website van de Faculteit Wijsbegeerte op: <http://myuniversity.rug.nl/infonet/studenten/wijsbegeerte/regelingen/>

18.3 Studentenstatuut

Het Studentenstatuut is een overzicht van de rechten en plichten van zowel studenten als de universiteit. Het is gebaseerd op landelijke wet- en regelgeving (vooral de Wet op Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek, de WHW) en aangevuld met regelingen die specifiek van de RUG afkomstig zijn. Deze laatste regelingen zijn opgenomen in de bijlagen bij het instellingsdeel van het Studentenstatuut.

Het Studentenstatuut bestaat uit twee delen. In het *instellingsspecifiekdeel* worden de algemene rechten en plichten genoemd voor de gehele universitaire organisatie, zoals inschrijving en rechtsbescherming. Het instellingsdeel is te vinden op myuniversity (www.rug.nl/studenten/ > regelingen, klachten & medezeggenschap > regelingen > studentenstatuut).

In het instellingsdeel van het Studentenstatuut worden de artikelen van wetten en regelingen niet letterlijk geciteerd, maar zo leesbaar mogelijk weergegeven. Bij de verschillende onderwerpen zijn links opgenomen naar de betreffende artikelen van de wet of regeling.

Het *opleidingsspecifiekdeel* beschrijft de rechten en plichten die specifiek gelden voor een opleiding, zoals examens en studiepunten. Deze verschillen per opleiding en faculteit. Je kunt het opleidingsdeel raadplegen bij de facultaire onderwijs- en examenadministratie en in de facultaire studiegidsen.

Geldigheid

Het Studentenstatuut geldt voor het studiejaar 2015-2016. Het instellingsdeel van het Studentenstatuut wordt jaarlijks, met instemming van de Universiteitsraad, door het College van Bestuur vastgesteld. Als het Statuut in strijd of tegenspraak is met wettelijke regels, dan gaan de wettelijke regels voor.

Bekendmaking

Alle studenten ontvangen aan het begin van het studiejaar een mail van het College van Bestuur met de vermelding waar zij het Studentenstatuut op de website van de RUG kunnen vinden en waar zij binnen de universiteit het statuut kunnen inzien.

Het belang van het Studentenstatuut

Alle studenten worden geacht op de hoogte te zijn van de inhoud van het Studentenstatuut. Als je je niet houdt aan de plichten die uit het statuut voortvloeien, heeft dat mogelijk consequenties voor je rechten, bijvoorbeeld op financiële ondersteuning uit het Afstudeerfonds.

Een wet of regeling heeft per definitie een algemeen karakter. Dat geldt ook voor het Studentenstatuut. Dit betekent dat het effect in een concrete situatie en in een individueel geval niet altijd eenduidig en voorspelbaar is. Ten slotte is 'recht' nooit statisch, maar voortdurend in ontwikkeling. Studenten die dit studiejaar begonnen zijn, krijgen te maken met andere regelingen dan ouderejaars. Zorg er dus altijd voor dat je je goed laat informeren door jouw faculteit en/of het Studenten Service Centrum (SSC) en lees het Studentenstatuut goed door.

Onderwerpen in het Studentenstatuut

Het centrale deel van het Studentenstatuut bevat nadere informatie over de rechten en plichten van de student met betrekking tot de volgende onderwerpen:

- toegang en toelating tot universitaire opleidingen,
- inschrijving en beëindiging inschrijving, betaling collegegeld,
- het onderwijs, inclusief het bindend studieadvies,
- de tentamens en examens,
- financiële ondersteuning in geval van overmacht of bijzondere omstandigheden,
- medezeggenschap,
- gedragsregels,
- rechtsbescherming.

Adressen Centrale instanties Rijksuniversiteit Groningen

ALGEMENE ADRESSEN**College van Bestuur (CvB)**

P: Postbus 72, 9700 AB Groningen

T: (050) 363 5285

Universiteitsraad (U-raad)

P: Postbus 72, 9700 AB Groningen
T: (050) 363 8535
E: uraad@rug.nl
I: www.rug.nl/uraad

Algemeen Bestuurlijke en Juridische Zaken (ABJZ)

P: Postbus 72, 9700 AB Groningen
T: (050) 363 5440
E: abjz@rug.nl
I: myuniversity.rug.nl/infonet/medewerkers/organisatie/bvdu/abjz/

Donald Smits Centrum voor Informatie Technologie (CIT)

B: Zernikeborg, Nettelbosje 1
P: Postbus 11044, 9700 CA Groningen
T: (050) 363 9200
E: secretariaat-cit@rug.nl
I: www.rug.nl/cit

Helpdesk CIT

T: (050) 363 3232
E: servicedesk.cit@rug.nl

Arbo- en Milieudienst (AMD)

B+P: Visserstraat 49, 9712 CT Groningen
T: (050) 363 5551
E: amd@rug.nl
I: www.rug.nl/amd

Bureau Vertrouwenspersoon

Marijke Dam, Vertrouwenspersoon
B+P: Visserstraat 47, 9712 CT Groningen
T: (050) 363 5435
E: j.m.dam@rug.nl
I: www.rug.nl/vertrouwenspersoon

Klachtencommissie (Seksuele) Intimidatie, Agressie, Geweld en Discriminatie

P: Antwoordnummer 172, 9700 AB Groningen

ADRESSEN VOOR STUDENTEN

University Student Desk (USD)

B: Broerstraat 5
P: Postbus 72, 9700 AB Groningen
T: (050) 363 8004
E: usd@rug.nl
I: myuniversity.rug.nl/infonet/studenten/hoezithet/ of [Veel gestelde vragen](#)

International Service Desk (ISD)

B: Broerstraat 5
P: Postbus 72, 9700 AB Groningen
T: (050) 363 8181
E: isd@rug.nl
I: www.rug.nl/isd

Studenten Service Centrum (SSC)

B: Uurwerkersgang 10
P: Postbus 72, 9700 AB Groningen
T: (050) 363 8066
E: ssc-secretariaat@rug.nl
I: www.rug.nl/ssc

NEXT Careers Advice

B: Uurwerkersgang 10
P: Postbus 72, 9700 AB Groningen
E: next@rug.nl
I: www.rug.nl/next

Centraal Loket Rechtsbescherming Studenten (CLRS)

P: postbus 72, 9700 AB Groningen
I/E: myuniversity.rug.nl/infonet/studenten/regelingen-klacht-inspraak/klachten-bezwaar-beroep/ of Veel gestelde vragen

Universitaire Fondsen Commissie (UFC)

P: Postbus 72, 9700 AB Groningen
E: ufc@rug.nl

19 Studieonderdelen

19.1 Studieonderdelen Faculteit Wijsbegeerte

Onderstaande beschrijvingen zijn afkomstig uit de onderwijscatalogus Ocasys.

1. ACTIONS, ABILITIES AND OBLIGATIONS

code	FI163AT
objectives	Students are able to study and prove facts about interrelations between actions, abilities and obligations using a formal model. They will understand the pros and cons of using multi-agent modal logics in the study of themes that are of high philosophical importance. In this way, they will obtain a good grasp of what philosophical logic can contribute to the philosophy of action and to moral philosophy.
contents	Actions, abilities and obligations are fundamental to our understanding of the social world. Philosophers like G. H. von Wright, Stig Kanger, Ingmar Pörn, Franz von Kutschera, Nuel Belnap, John Horty and others proposed several systems of modal logic to model these and related concepts. Horty (2001) presents up-to-date formal interpretations of actions, abilities and obligations in the branching-time models developed by Nuel Belnap and others. The resulting systems of modal logic enable us to precisely investigate formal properties of agency and obligations within a single framework.
coördinator	dr. A.M. Tamminga
lecturer	dr. A.M. Tamminga
programme	Ba Philosophy
phase	bachelor
period	semester II a
credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none">· New York: Oxford University Press, John Horty, <i>Agency and Deontic Logic</i> (ISBN: 9780195134612)
language	English
format	lecture Lectures
assessment	essay, written assignment(s) written assignments, essay

2. ADVANCED EPISTEMOLOGY: INTERNALISM VS. EXTERNALISM

code	FI164AE
objectives	After completing this course, the student is able to: <ul style="list-style-type: none">· understand key concepts from contemporary epistemological literature.· distinguish various internalism/externalism debates in epistemology.· characterize the most important forms of internalism and externalism.· critically evaluate various positions in the internal-

	ism/externalism debates.
	· defend their own position in one of the internalism/externalism debates.
contents	One of the most notorious debates within contemporary epistemology is the debate between internalists and externalists. Not only is it sometimes unclear what is meant with the labels 'internalism' and 'externalism', but some have even gone as far as claiming that the dispute is merely verbal. In this course we will investigate these issues and review the most important internalist and externalist positions. In doing so we will touch on many notions central to epistemology, such as the concept of reasons, introspective access, reliability, and epistemic virtue. We will also discuss the general question: "when are philosophical disputes merely verbal?"
coördinator	J.A.M. de Grefte
lecturer	J.A.M. de Grefte
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy and Society, Ma Philosophy of a Specific Discipline, Research-master Philosophy
phase	master
period	semester I a
credits	5 EC
literature	· <i>A (digital) syllabus with primary and secondary texts</i>
language	English
format	lecture, seminar Lectures and Seminars
prerequisites	Ken- en Wetenschapsleer 1, or some equivalent basic knowledge of epistemology.

3. ADVANCED METAETHICS

code	FI154BS
objectives	Knowledge of the most important views in contemporary metaethics, and of the arguments for and against these views.
contents	We all make moral judgements: we all have thoughts about what people ought to do, or about what is morally good or bad. Are such judgements merely subjective feelings, or are they beliefs that aim to represent the world as being a certain way? If these judgements are beliefs, are any of these beliefs true, and if so what makes them true? This course will discuss the main contemporary theories that answer these questions: non-cognitivism, different versions of realism, and the error theory. We will see that these views give very different answers to the overarching question of metaethics: to what extent is ethics objective, and to what extent is it subjective?
Lecturer	Dr. Bart Streumer
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy and Society, Ma Philosophy of a Specific Discipline, Research-master Philosophy
phase	master

period	semester I a
credits	5 EC
literature	· <i>To be announced</i>
language	English
format	seminar lectures and seminars
assessment	written exam written signments
prerequisites	Ethics I, Good and Evil, or a comparable introduction to ethics

4. AFSTUDEER PROJECT

vakcode	FI154PROJ
doel	<p>Het lopen van een stage heeft tot doel de student arbeidservaring als filosoof te laten op doen buiten een Faculteit Wijsbegeerte.</p> <p>In de masterscriptie laat de student zien dat hij/zij in staat is om zelfstandig onderzoek te doen op het terrein van de wijsbegeerte en hier schriftelijk over te rapporteren. De student geeft blijk van voldoende kennis, inzicht en vaardigheid op het terrein van de wijsbegeerte om zelfstandig deel te kunnen nemen aan een wetenschappelijke discussie. De student is in staat een probleemstelling te formuleren en af te bakenen, relevant materiaal te verzamelen, bestuderen, evalueren en ordenen, een adequate onderzoeksmethode te kiezen en verantwoorden, een helder en systematisch betoog op te zetten, bibliografische vaardigheden toe te passen en conclusies uit eigen onderzoek te kunnen trekken. In de masterscriptie laat de student zien in staat te zijn een originele bijdrage aan het vakgebied te leveren en over de verschillende aspecten van de scriptie ook mondeling te communiceren.</p>
Inhoud	<p>Het afstudeerwerkstuk (25 EC) vormt de afsluiting van de opleiding en is daarbinnen een verplicht onderdeel. Het afstudeerwerkstuk bestaat uit twee onderdelen:</p> <ol style="list-style-type: none">1. stage en stageverslag2. korte masterscriptie <p><i>Stage:</i></p> <p>Stage en scriptie worden tezamen opgevat worden als een afstudeerproject van 25 EC. Met afstudeerproject wordt bedoeld, dat de scriptie aansluit bij de stage, of er zelfs het resultaat van is. Het is dus niet mogelijk om een stage afzonderlijk in het programma op te nemen.</p> <p><i>Masterscriptie:</i></p> <p>De masterscriptie vormt het tweede deel van de het afstudeerwerkstuk. De afronding van de opleiding en is daarbinnen een verplicht onderdeel.</p> <p>Om mogelijkheden en onmogelijkheden van een afstudeerproject in het vizier te krijgen is het uiteraard verstandig en sterk aan te bevelen dat de student al in een heel vroeg stadium in contact treedt met de stagecoördinator en eventueel de beoogde scriptiebegeleider.</p>

programma	Ma Filosofie en Maatschappij
fase	master
periode	hele jaar
studielast	25 EC
taal	Nederlands
vorm	stage, tutorial, zelfstudie
toets	scriptie, stageverslag

5. ANIMAL MINDS: AN INTRODUCTION TO THE PHILOSOPHY OF RUTH MILLIKAN

code	FI164AM
objectives	<ul style="list-style-type: none"> · knowledge of the problem of intentionality and of Ruth Millikan's philosophy in particular · critically discuss biosemantics and other theories of intentionality and assess their place in the history of philosophy
contents	<p>Since the publication of her "Language, Thought and Other Biological Categories" in 1984, Ruth Millikan continues to defend and refine an innovative naturalistic theory of intentionality. One of her basic ideas is that intentional states (beliefs and desires) and linguistic expressions are no less biologically grounded than bee dances. Starting from non-human kinds of intentionality, Millikan offers an intriguing perspective on human thought. Accordingly, her biosemantics provides a unified explanation of intentionality in non-human and human animals.</p> <p>Following a general introduction to the problem of intentionality, this course shall attempt a careful reconstruction of her philosophy as developed in her "Varieties of Meaning: The Jean Nicod Lectures 2002" (2004).</p>
lecturer	prof. dr. M. Lenz
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy and Society, Ma Philosophy of a Specific Discipline, Research-master Philosophy
phase	master
period	semester II b
credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none"> · <i>Also available online (but I'd advise to get the book, because the pdf have different page numbers and no illustrations):</i> http://web2.uconn.edu/philosophy/departement/millikan/contents.htm · Ruth Millikan, <i>Varieties of Meaning: The Jean Nicod Lectures 2002</i>, MIT Press 2004
language	English
format	lecture lecture / seminar
assessment	essay
remarks	Students must have read the first chapter before the beginning of the course and are requested to hand in two questions about the chapter during the first class.

6. ARISTOTLE'S ETHICS

code	FI163TN
objectives	Students are expected to acquire: <ul style="list-style-type: none">· knowledge of Aristotle's ethical views and arguments;· the ability to independently interpret and engage with ancient philosophical texts by means of close reading;· understanding of how Aristotle's views and arguments fit within the wider context of philosophical thought on these issues;· the ability to critically engage with a selection of the relevant scholarship;
contents	In this course we will read Aristotle's <i>Nicomachean Ethics</i> and examine Aristotle's thought concerning: happiness; virtue; practical wisdom; pleasure; weakness of will; and friendship. This course aims to impart detailed knowledge of Aristotle's central ethical views and arguments in light of the relevant philosophical scholarship and it is expected that students will acquire the philosophical and interpretative tools required to study Aristotle independently.
coördinator	dr. T.M. Nawar
lecturer	dr. T.M. Nawar
programme	Ba Philosophy
phase	bachelor
period	semester II b
credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none">· Translated by Terence Irwin. Hackett: Indianapolis, <i>Aristotle: Nicomachean Ethics; Second Edition, year 1999</i> (ISBN: 978-0872204645), € 13.40
language	English
format	lecture, seminar lecture, seminar
assessment	written exam written exam
remarks	Students are required to do reading for the course each week. The texts will be discussed in class.

7. BACHELORSCRIPTIE 10 EC

vakcode	FI073S10
inhoud	Bachelorscriptie 10EC
programma	Ba Filosofie, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	bachelor
periode	semester II
studielast	10 EC
taal	Nederlands

8. COLLOQUIUM BEZOEK

vakcode	FI124COLL
inhoud	Elke student woont tenminste 5 colloquia bij; dat kunnen de lezingen zijn die voor Wijsbegeerte van een Wetenschapsgebied

-studenten op de faculteit worden georganiseerd.
 Het is mogelijk om aanwezigheid bij deze colloquia in te ruilen voor colloquia elders in de universiteit of het land. Vereiste is dan dat die colloquia betrekking hebben op het betreffende wetenschapsgebied. Consulteer bij twijfel de contactpersoon van het betreffende wetenschapsgebied.

Toetsing geschiedt met drie journalistieke of populariserende verslagen (ongeveer 1500 woorden) van bijgewoonde colloquia, en die een vertaalslag van de wetenschappelijke naar de wijsgerige of publieke context maken. De student kiest één tutorial-begeleider die de drie stukken beoordeelt.

programma	Ma Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	bachelor
periode	hele jaar
studielast	5 EC
taal	Nederlands
toets	schriftelijke opdracht(en)

9. COMPLEX ARGUMENTATION: ANALYSIS AND CRITICISM

code FI142CA

- objectives**
- Understanding of dialectical approaches to argument analysis.
 - Skills in analyzing complex theoretical arguments from philosophy and science, with an emphasis on the role of suppositions and paradoxes.
 - Understanding of dialectical approaches to the evaluation of argumentation, focusing at a) circular arguments, b) deductive justificatory force (dialogue logic) and c) non-deductive justificatory force (theory of argumentation schemes).
 - Skills in recognizing and indicating the paradoxical nature of certain arguments and understanding possible approaches to solving a paradox.
 - Skills in elementary set theory.
 - Skills in the semantics for first-order logic.
 - Skills in the language and semantics of epistemic logic

contents The first aim is to develop skills in analyzing and evaluating argumentative discourse. The second aim is to examine the philosophical background of such skills. First we deal with the dialectical method of analyzing and evaluating argumentative discourses. Second, we discuss formal dialectic, and dialogue logic. We will pay special attention to three evaluation issues: (a) How must circular argument be assessed?; (b) How can discussants themselves determine whether an argument is deductively valid?; (c) How can they determine whether the argument has sufficient justificatory force on account of conforming to a defeasible argumentation scheme? The third goal of the course is to become familiar with a number of paradoxes that played an important role in the history of philosophy. We will learn what constitutes a paradox and what strategies may be employed to deal with them. The fourth goal of the course is to become ac-

	quainted with set theory, semantics of first-order logic and epistemic logic that play a role in certain paradoxes.
coördinator	dr. J.A. van Laar
lecturers	prof. dr. B.P. Kooi, dr. J.A. van Laar
programme	Ba Philosophy
phase	bachelor
period	semester II a
credits	7.5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none">· <i>Digital reader</i>· David Barker-Plummer, Jon Barwise and John Etchemendy, <i>Language, Proof and Logic</i>, CSLI Publications, second edition, 2011· Alec Fisher (2004), <i>The Logic of Real Arguments</i> (Second Edition). Cambridge: Cambridge University Press. (Chapters: 1, 2, 3, 8, 9, 11)
language	English
format	seminar Lecture, colloquium
assessment	written exam written exam, homework and paper
prerequisites	Logic and the Theory of Argumentation/Reasoning and Arguing

10. CONSEQUENTIALISM

code	FI164CQ
objectives	The aim of this course is to familiarize students with the main philosophical debates around consequentialism. At the end of the course, students should know about the historical roots of consequentialism and its most prominent contemporary versions, should understand the main arguments in favour and against consequentialism, understand how consequentialism compares with alternative views in ethics and be able to apply consequentialist reasoning to more applied ethical problems.
contents	Alongside deontology and virtue ethics, consequentialism stands as one of the three prominent approaches to ethics. Its basic idea is that the moral value of an act – or other things we want to evaluate, such as motives, rules and institutions – is determined by its consequences. In this course, we will try to understand the variety of consequentialism and consider the main arguments for and against consequentialism. The course starts with an overview of consequentialism's main historical proponents – Bentham, Mill and Sidgwick – and then focuses for the most part on current discussions. For example: Should consequentialists focus on actual or on expected consequences? Is consequentialism too demanding as a moral theory? Can consequentialists be good friends? Is consequentialism compatible with a concern for rights, justice and fairness?
lecturer	Dr. A.T. Schmidt
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy and Society, Ma Philosophy of a Specific Discipline, Research-master Philosophy

phase	master
period	semester I a
credits	5 EC
literature	· <i>To be announced</i>
language	English
format	discussion group, lecture
	This course is a combination of lectures and discussions. Most sessions will start with a brief lecture, though the bulk of each session will be a discussion. Students prepare texts in advance and prepare questions they might raise in discussions.
assessment	essay
	Students are examined based on one paper they write at the end of the course.
prerequisites	At least one course in ethics, social, or political philosophy

11. CONTEMPORARY ANALYTIC PHILOSOPHY OF ART

code	FI164MB
objectives	<p>After completing this course, students will be familiar with the various ways that analytic philosophers of art have answered the following questions:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. What is it to be a work of art? 2. What is the value of an artwork? 3. What is the meaning of an artwork? 4. What is the ontological status of artworks from different media? <p>Answering these question will require students to be aware of (respectively):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. The “Institutional”, “Intentional-Historical”, “Functional”, and “No-Definition” definitions of art. 2. The distinction between aesthetic and non-aesthetic properties. 3. The various degrees of importance attributed to author intentions when interpreting an artwork. 4. The plurality of accounts for the ontology of different musical forms, and the nature of fictional entities.
contents	<p>The “Analytic” tradition in in philosophy only began to consider philosophy of art and aesthetics in the second half of the 20th century, but in that short time the work has been rich. This course provides a broad survey of four main lines of inquiry in contemporary analytic philosophy of art. There is the definitional question: What is it to be a work of art? Questions of aesthetic value: What is, and what determines, the value of a work of art? The question of interpretation: What is the meaning of the work of art? And last, but not least, questions of ontology: What is a work of art? What is the critical piece of a sculpture or painting, a symphony or an improvisational jazz performance? In answering these questions, analytic philosophers of art have been influenced by the work of their colleagues in metaphysics, epistemology, philosophy of language, and more. Philosophers in these fields (and others, such as the philosophies of science</p>

	and mind) have recently begun drawing on work in philosophy of art to address longstanding questions of their own. These exchanges ensure that the problems of philosophy of art should be of interest to those studying philosophy beyond any immediate interest in art itself.
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy and Society, Ma Philosophy of a Specific Discipline, Researchmaster Philosophy
phase	master
period	semester II a
credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none">· <i>Most course readings will be provided by the instructor, with the exception of:</i>· Kendal L. Walton, Harvard University Press, <i>Mimesis as Make-Believe: On the Foundations of the Representational Arts</i> (ISBN: 9780674576032), € 39,50.
language	English
format	discussion group, reading group, seminar seminar, reading group, discussion group. Readings for each session will be discussed after brief introductions from the instructor or a student
prerequisites	This course should be accessible to any student prepared for coursework in philosophy at the Ma level.

12. CORE ISSUES 1: SOCIAL ONTOLOGY AND PUBLIC AFFAIRS

code	FI1541CI1
objectives	<ul style="list-style-type: none">· Knowledge of central philosophical debates in social ontology and public affairs· Ability to apply insights from social ontology to public affairs
contents	Both the rights people have and the responsibilities they incur play a central role in how they relate to one another and form a society. Collective rights and responsibilities have acquired special significance in the last decades due to diverse societal issues including immigration, religious differences, and corporate disasters. An adequate understanding of these problems requires knowledge of what social practices, group agents, and social institutions are. This course offers such knowledge by investigating recent theories in social ontology. These are subsequently applied to issues in public affairs. A central goal of the course is to use descriptive theories in order to help answer normative questions that are of vital importance to contemporary societies.
coördinator	prof. dr. F.A. Hindriks
lecturer	prof. dr. F.A. Hindriks
programme	Researchmaster Philosophy
phase	master
period	semester I a
credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none">· <i>Papers</i>
language	English

format	seminar seminar, a combination of presentations, discussions, and lectures
assessment	essay, homework exam, report/presentation Essay, take home exam, presentation
remarks	Research master

13. CORE ISSUES 2: PHILOSOPHY AND ITS PAST

code	FI1341CI2
objectives	<ul style="list-style-type: none"> · knowledge of key debates regarding aims and methods in the history of philosophy · discuss and develop the students' own projects in the light of methodological concerns
contents	<p>Why and how do we study philosophy and its history? There are many possible answers to this question. But while none of these answers seems to be wrong, not all of them are compatible. The central aim of this course is to think through your own ideas and to discuss means of developing a methodologically convincing approach to the history of philosophy. The course will be divided in three phases. (1) We will begin with an overview of methodological debates on the relation between philosophy and its history. (2) In view of established methodological criteria, we will assess a small selection of studies on medieval and modern philosophy. (3) Finally, we will focus on some of your own ideas and discuss how they can be refined in the light of current research.</p>
lecturer	prof. dr. M. Lenz
programme	Researchmaster Philosophy
phase	master
period	semester II b
credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none"> · <i>Literature will be announced at the beginning of the course</i>
language	English
format	lecture, seminar Lecture and seminar
assessment	essay 2 short reviews and an abstract
remarks	<p>Before the beginning of the course, you should try to identify a question that you are likely to specialize on during your studies. Don't worry: you are not committing yourself. This is merely an exercise. The idea is that you (a) identify such a (possible) question and that you (b) try to find a way to approach this question from a historical point of view. During the first meeting, you should hand in an abstract (no more than 1 page) that gives an outline of your historical approach to that question. You must consult the syllabus for detailed advice (esp. the last pages)!</p> <p>Now what do I mean by "historical approach"? This restriction does <i>*not*</i> mean that you have to pick a topic or position that is 'sufficiently old' or a dead philosopher! You can of course pick a</p>

topic of the past BUT you might also pick the latest discussion or paper in your field of interest. Approaching a topic historically merely means to put it in context. So your main question is not whether a given position is true. Rather you ask, for instance: How and why came this topic to be discussed? Are there antecedent positions in history or is this a new issue (which is very rare)? What are the models or presuppositions behind given claims and arguments? What are the points of contact in given exchanges between arguments and counter-arguments? Etc. - As you can see, you can ask such questions fruitfully about any topic, old and new.

14. CORE ISSUES 3: KANT AND KANTIAN ETHICS

code	FI1441CI3
objectives	Knowledge of the arguments in defense of Kant's and Kantian ethics; knowledge of classic and recent objections against them. Ability to interpret the relevant texts, analyse the arguments contained therein, evaluate their strengths and weaknesses, and articulate clearly and cogently a philosophical position on these issues.
contents	Kant and current Kantian moral theorists have the ambition to articulate and defend a universally valid moral principle, a principle they typically see as grounded in human rational capacities. What exactly are the arguments for their views, and are these arguments convincing? How do current Kantians respond to some of the classic objections? Can Kantian moral rationalism survive evolutionary debunking arguments, empirical psychological accounts of moral motivation, desire-based accounts in action theory, and relativist, skeptical, and naturalist objections? These are some of the questions that are central to this course. We will discuss core texts from Kant and Kantians as well as classic objections formulated by their opponents.
lecturer	prof. dr. P. Kleingeld
programme	Researchmaster Philosophy
phase	master
period	semester II a
credits	5 EC
literature	· <i>Will be communicated via Nestor</i>
language	English
format	lecture, seminar Lecture, seminar
assessment	written exam written exam, assignments
prerequisites	Admitted to Research Master Programme

15. CORE ISSUES 4: THE PROBLEM OF INDUCTION

code	FI1541CI4
objectives	Students will gain an understanding of Hume's problem of induction and become familiar with both classic and recent responses to it. Students will think deeply about the foundations

	of inductive inference and will be encouraged to develop their own response to the problem of induction.
contents	Hume's famous problem of induction has been seen as a basic challenge to our ability to provide a justification for inductive reasoning. It is a central and perennial problem in philosophy, which has generated a diverse collection of responses. This course will first take a detailed look at the problem itself, as posed by Hume, and will then provide a critical survey of responses to the problem. In the process we will encounter many central and important issues regarding inductive reasoning.
coördinator	dr. L. Henderson
lecturer	dr. L. Henderson
programme	Researchmaster Philosophy
phase	master
period	semester I b
credits	5 EC
literature	· <i>Key articles in the literature, with references to be provided in class.</i>
language	English
format	discussion group, lecture Lectures and discussions
assessment	written exam written exam
prerequisites	none

16. CRITICAL THEORY

code	FI143TS
objectives	<ul style="list-style-type: none"> · knowledge about the tradition of critical theory as one of the major currents of 20th-century social and cultural thought · the ability to critically examine arguments in social and political philosophy and in cultural theory from the perspective of critical theories · the ability to reason about current social and cultural issues philosophically with the help of critical theories
contents	This course will focus on the critical theory of the "Frankfurt School". Building on the work of Marx, Freud, Weber and Lukács, Frankfurt School critical theory first emerged in the 1920s as a research program that aimed to explain the persistence of social unfreedom in modern societies by drawing on insights from ideology theory, cultural theory, psychoanalysis and philosophy. Its main representatives, Max Horkheimer and Theodor W. Adorno subsequently developed a radical philosophical critique of modern society which they see as fundamentally determined by an imperative of domination which encompasses social and personal relations as well as the relation of humans to nature. According to this view, the rise of totalitarianism in the 20th century is essentially connected to the conceptions of subjectivity, nature and reason on which not only liberal societies rest but which are also part of modern philosophy. These premises entail considerable consequences not only for political

thought, but also for moral philosophy and cultural theory. The claims of the Frankfurt School have subsequently been fundamentally revised by other theorists. In the course, we will examine Jürgen Habermas's proposal to describe the potential for non-oppressive social rationalization in terms of the practice of communication and Axel Honneth's critical theory that is based on a reconstruction of intersubjective relations of recognition. The course will focus on getting a clear understanding of the main claims of historical and contemporary critical theories, on their impact on contemporary thinking and on whether they can contribute insights to current debates in philosophy. Syllabi for previous installments of the course are available online and can be consulted to get an impression of how the course works.

lecturer	dr. U.T.R. Stahl
programme	Ba Philosophy
phase	bachelor
period	semester II b
credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none"> · M./Adorno Th. W. (2002), <i>Dialectic of Enlightenment</i>, Stanford University Press (ISBN: 978-0804736336), € 25.00 · None (students will be advised in the course how to acquire a number of texts). For easier access to the readings, it is useful to buy <i>Dialectic of Enlightenment</i>, please use only this edition.
language	English
format	lecture, seminar
assessment	report/presentation, written exam Course presentations, written assignments
prerequisites	Social and Political Philosophy 1; some knowledge of classic German philosophy (Kant, Hegel and Marx) is helpful
remarks	The examination consists of one written introduction to a text that has to be presented in class and of a final essay.

17. DEEPENING COURSES PHILOSOPHY OF A SPECIFIC DISCIPLINE

code	FIXWVEW
programme	Ba Philosophy of a Specific Discipline
phase	bachelor
period	whole year
credits	15 EC
language	Dutch and/or English

18. EARLY MODERN PHILOSOPHY AND THE SCIENTIFIC REVOLUTION. RETHINKING CAUSATION IN THE SEVENTEENTH AND EIGHTEENTH CENTURIES

code	FI163AS
objectives	<ul style="list-style-type: none"> · Acquiring knowledge about the main issues at stake in natural philosophy and early modern science during the so-called 'Scientific Revolution' (17th-18th century) · Ability to understand, compare, discuss and reconstruct different arguments and philosophical perspectives in their his-

	<ul style="list-style-type: none"> · torical contexts. · Develop reading and writing skills
contents	<p>According to a common narrative during the seventeenth century crucial figures such as Kepler, Galilei, Descartes and Newton progressively dismissed the previously dominant “Aristotelian-Scholastic” natural philosophy and introduced a new scientific worldview, ultimately doomed to foster “secularization” and undermine religious and theological presuppositions. This transformation in the philosophical and scientific worldview has been often called a “Scientific Revolution”. This course will investigate a crucial aspect of this process, namely, the philosophical and scientific conceptualization of the notion of ‘cause’. During the course, we will focus on central themes such as the Aristotelian scholastic account of causation (Francisco Suárez), the Cartesian reaction to it (Descartes and Malebranche), and Kant’s rethinking of the early modern debate in the First Critique.</p>
lecturers	Dr. H.T. Adriaenssen, Dr. A. Sangiacomo
programme	Ba Philosophy
phase	bachelor
period	semester II a
credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none"> · <i>Further excerpts and selection of primary texts will be provided during the course.</i> · Chicago: The University of Chicago Press, 1996, Steven Shapin, <i>The Scientific Revolution</i> (ISBN: 9780226750217), € 18.90
language	English
format	lecture Lectures
assessment	essay Essay
prerequisites	History of early modern philosophy (Descartes to Hume: propedeutic course 2)

19. ETHICS 3: EQUALITY AND GLOBAL JUSTICE

code	FI133BS
objectives	Knowledge of different theories of equality, both national and international, and the arguments for and against these theories
contents	Nearly everybody believes that members of a society should, in some respects, be equals. But in what respects? And is this true only for members of the same society or is it equally true on a global scale? This course first gives an overview of different theories of equality within a society among which theories of Rawls, Cohen and Dworkin. Then we will try to apply these theories on a global scale.
lecturer	Dr. Bart Streumer
programme	Ba Philosophy, Liberal Arts and Sciences (Year 2 Major Philosophy, Politics and Economics)
phase	bachelor

period	semester II a
credits	5 EC
literature	· Matthew Clayton and Andrew Williams (eds.), <i>Social Justice</i> , Wiley-Blackwell, 2002
language	English
format	lecture
assessment	written exam
prerequisites	Ethics I or Social and Political Philosophy I

20. ETHICS 3: FREEDOM AND RESPONSIBILITY

code	FI163PK
objectives	To acquire knowledge of and insight in contemporary debates about freedom of the will and responsibility: different conceptions of free will and responsibility, their strengths and weaknesses, and their relation to pertinent discussions in the behavioral and cognitive sciences.
contents	The focus of this course will be the philosophical debate concerning freedom of the will. We examine the leading conceptions of freedom of the will, the classic positions on the metaphysical issues regarding free will, and the relation to current findings in neuroscience and the behavioral sciences. Furthermore, we examine moral responsibility in relation to freedom of the will.
coördinator	prof. dr. P. Kleingeld
lecturer	prof. dr. P. Kleingeld
programme	Ba Philosophy, Liberal Arts and Sciences (Year 2 Major Philosophy, Politics and Economics)
phase	bachelor
period	semester II b
credits	5 EC
literature	· <i>Additional texts via Nestor</i> · Robert Kane, Oxford University Press, 019514970X, <i>A Contemporary Introduction to Free Will</i> (ISBN: 978-0195149708), € 20.00
language	English
format	Lectures/seminar style (mixed course format)
assessment	written exam
prerequisites	Ethiek 1 (Introduction to ethics), or another course in the area of ethics, social, and political philosophy.

21. ETHIEK 1

vakcode	FI131ETH1
doel	Kennis van de belangrijkste ethische en meta-ethische theorieën, en van de argumenten voor en tegen deze theorieën.
inhoud	Iedereen heeft morele opvattingen: ideeën over wat goed en kwaad is, en over hoe mensen zich horen te gedragen. Dit college geeft een overzicht van filosofische theorieën die deze opvattingen proberen te systematiseren: consequentialisme, Kantiaanse ethiek, sociaal-contracttheorie en deugdethiek. Ook gaan we in op de status van morele opvattingen: zijn zulke op-

	vattingen subjectieve gevoelens, of zijn sommige morele opvattingen objectief juist en andere objectief onjuist?
docent	Dr. Bart Streumer
programma	Ba Filosofie
fase	propedeuse
periode	semester I a
studielast	7.5 EC
literatuur	· <i>Wordt nader bekend gemaakt.</i>
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	schriftelijk tentamen

22. ETHIEK 2: ACTUELE VRAGEN

vakcode	FI142ETH2
doel	<ul style="list-style-type: none"> · kennis van literatuur uit de toegepaste ethiek en politieke theorie · vaardigheid in het analyseren van casus vanuit verschillende morele gezichtspunten
inhoud	Of het nu gaat om de kredietcrisis, om rechtvaardige oorlog, om het dierenwelzijnsbeleid in Nederland, om het rookverbod, of om palliatieve sedatie: vele actuele vraagstukken zijn ethisch van aard. In deze cursus staat de actuele relevantie van de ethiek centraal. En de wijze waarop de ethiek kan bijdragen aan debatten over actuele vraagstukken. Na een kort overzicht van de normatieve ethiek wordt een aantal actuele thema's aan de hand van casusstudies en artikelen uit de toegepaste ethiek geanalyseerd. Het belangrijkste doel is om de vaardigheid te ontwikkelen om inzichten uit de ethiek zelfstandig toe te passen op vragen uit de actualiteit.
coördinator	prof. dr. B.P. de Bruin
docenten	dr. H.W.A. Evers, prof. dr. B.P. de Bruin
programma	Ba Filosofie
fase	bachelor
periode	semester I a
studielast	7.5 EC
literatuur	· Hugh LaFollette (red), <i>Ethics in Practice: An Anthology</i> , Wiley-Blackwell, 2006, vierde druk (ISBN: 978-0470671832)
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	schriftelijk tentamen
entree	Schriftelijk tentamen, schriftelijk tentamen met essayvragen Ethiek 1, Sociale en Politieke Filosofie 1, of een vergelijkbare introductie in de ethiek en politieke theorie

23. ETHIEK 2: MORELE PSYCHOLOGIE EN META-ETHIEK

vakcode	FI142ETH
doel	Kennis van discussies in de morele psychologie en meta-ethiek. Inzicht in wat morele normen zijn en welke capaciteiten mensen nodig hebben om morele oordelen te vormen.
inhoud	Onze beslissingen zijn vaak het gevolg van toevallige factoren

en zijn veel minder rationeel dan we zelf denken. Wat betekent dit voor de ethiek? Kunnen we nog wel volhouden dat mensen moreel moeten handelen als hun gedrag bepaald wordt door de geur die ze ruiken, of doordat ze in een spiegel kijken? Kan de rede nog wel een centrale rol spelen bij het bepalen van hoe je moet handelen als we argumenten vooral gebruiken om wat krom is recht te praten?

Het eerste deel van deze cursus betreft de morele psychologie. De vraag die daarin centraal staat is in hoeverre onze ethische opvattingen over moreel handelen, morele emoties, normen en waarden moeten worden aangepast op grond van recente inzichten uit de psychologie. Het contrast tussen rationalisme en sentimentalisme vormt daarbij de rode draad.

Het tweede deel richt zich op de meta-ethiek. Ter sprake komen prominente opvattingen over de aard van de morele taal, de moraal zelf en hoe wij kennis kunnen opdoen over goed en kwaad. Stromingen die aan bod komen zijn non-cognitivisme, relativisme, constructivisme, naturalisme, non-naturalisme en error-theorie.

coördinator	prof. dr. F.A. Hindriks
docenten	dr. H.W.A. Evers, prof. dr. F.A. Hindriks
programma	Ba Filosofie
fase	bachelor
periode	semester II a
studielast	7.5 EC
literatuur	<ul style="list-style-type: none">· Shaun Nichols, <i>Sentimental Rules: On the Natural Foundations of Moral Judgment</i>, Oxford University Press, 2007 (ISBN: 978-0195314205), € 21,00· <i>Syllabus</i>
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege
toets	essay, schriftelijk tentamen Tussententamen en essay (2000 woorden).
entree	Ethiek 1 / Inleiding in de ethiek: Goed en Kwaad

24. FILOSOFIE & MAATSCHAPPIJ 1: PUBLIEKSGERICHT SCHRIJVEN

vakcode	FI164FM1
doel	Leren hoe je inhoudelijke en stilistische keuzes afstemt op een breed lezerspubliek. Kennis opdoen van diverse (journalistieke) technieken. Ervaring opdoen met het schrijven van toegankelijke filosofische teksten, bijvoorbeeld in de vorm van een column of essay. Ontdekken hoe je als filosoof kunt inspelen op maatschappelijke actualiteiten.
inhoud	In deze cursus ontwikkel je vaardigheden om over filosofie te schrijven voor een breed publiek. Door middel van uiteenlopende schrijfopdrachten leer je hoe je op aantrekkelijke wijze verslag doet van (eigen) filosofisch onderzoek. Daarbij maak je onder meer gebruik van journalistieke technieken. Je leert je te verplaatsen in niet-filosofisch geschoolde lezers en in te spelen op actuele maatschappelijke kwesties. Je krijgt inzicht in diver-

	se ‘populaire’ tekstgenres waarvan je je als filosoof kunt bedienen. Ook geeft de cursus een beeld van de Nederlandse ‘publieksfilosofie’ en van publieksmedia waarin filosofen zich (schrijvend) manifesteren.
docent	drs. J.W.M. Kok
programma	Ma Filosofie en Maatschappij
fase	master
periode	semester I a
studielast	5 EC
literatuur	· <i>Zie Studiehandleiding op Nestor</i>
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	Schriftelijke opdrachten (3)
entree	Toelating tot het masterprogramma Filosofie en Maatschappij.

25. FILOSOFIE & MAATSCHAPPIJ 3: FILOSOFIE VAN DE PROPAGANDA

vakcode	FI164FM3
doel	Studenten krijgen inzicht in de subtiele mechanismen die maken dat propaganda werkt: hoe propaganda de democratie ondermijnt – met name democratische besluitvorming en gelijkheid – en hoe propaganda in het verleden democratieën heeft geschaad. Een begrip van deze mechanismen stelt studenten in staat hun steentje bij te dragen aan het behoud en de verdediging van onze democratie.
inhoud	In zijn recente en veelgeprezen <i>How Propaganda Works</i> (2015) onderzoekt Jason Stanley met behulp van analytisch-filosofische technieken de mechanismen die maken dat propaganda werkt. We lezen het boek van kaft tot kaft, bespreken zijn centrale stellingen, en illustreren ze met actuele politieke ontwikkelingen.
coördinator	dr. A.M. Tamminga
docent	dr. A.M. Tamminga
programma	Ma Filosofie en Maatschappij
fase	master
periode	semester II a
studielast	5 EC
literatuur	· Princeton: Princeton University Press, Jason Stanley, <i>How Propaganda Works</i> (ISBN: 9780691173429)
taal	Nederlands
vorm	leesgroep
toets	voordracht, rapport, essay
entree	BA Filosofie, BA Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied

26. FILOSOFIE EN MAATSCHAPPIJ 2: FILOSOFISCHE INTERVENTIES IN ACTUELE VRAAGSTUKKEN

vakcode	FI164FM2
doel	Studenten moeten aan het eind van de cursus in staat zijn om zelf filosofisch te interveniëren in een actueel vraagstuk. Hier-

	voor is nodig:
	<ul style="list-style-type: none"> · inhoudelijk kennis van voor dat vraagstuk relevante filosofische opvattingen. · leren kennen van verschillende types filosofische interventies: <ul style="list-style-type: none"> · - verschillende producten (opiniestuk voor krant, verslag voor de gemeente, video, etc.) · - verschillende filosofische stijlen (analytisch-conceptueel, historisch, etnografisch, etc.) · helder filosofisch argumenteren en schrijven voor een niet-filosofisch publiek · leren zelf onderzoek doen naar een actueel thema (onder begeleiding)
inhoud	<ul style="list-style-type: none"> · het terrein verkennen waarin je wilt werken en hierover rapporteren en gecoacht worden door de docent(en) · parallel nadenken over de interventie en doen van daarvoor noodzakelijk filosofisch onderzoek · voortgangsrapporten indienen tijdens de cursus · een keer per week elkaar ontmoeten – ofwel plenair, ofwel in deelgroepen. · bijwonen gastsprekers over filosofie bedrijven in een niet-filosofische omgeving
coördinator	dr. J.A. Harbers
docenten	dr. J.A. Harbers, dr. M. Pauly
programma	Ma Filosofie en Maatschappij
fase	master
periode	semester I
studielast	10 EC
literatuur	· <i>none</i>
taal	Nederlands
vorm	Workshop - en derhalve aanwezigheid verplicht
toets	essay, verslag filosofisch paper, filosofische interventie, voortgangsrapportages, eindportfolio
entree	BA-Wijsbegeerte

27. FILOSOFIE VAN DE COGNITIEWETENSCHAPPEN

vakcode	FI053CW
doel	Inzicht in de voornaamste conceptuele problemen in de filosofie van de cognitiewetenschappen. Na de cursus zullen studenten in staat zijn methodologische en metafysische vooronderstellingen in verschillende cognitieve wetenschappen te onderkennen en in te zien hoe deze vooronderstellingen de wetenschappelijke praktijk beïnvloeden.
inhoud	Wat leren de cognitiewetenschappen ons over de menselijke geest? In een historisch-systematisch overzicht passeren de hoofdstromingen in de cognitiewetenschappen de revue. Elke benadering heeft haar eigen conceptuele vooronderstellingen, die zowel mogelijkheden als beperkingen in zich dragen.
programma	Ba Filosofie, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschaps-

fase	gebied, BSc Kunstmatige Intelligentie
periode	bachelor
studielast	semester I b
literatuur	5 EC
taal	· Texts will be made available on Nestor
vorm	Engels
toets	hoorcollege
entree	tekstdiscussie
	Schriftelijk tentamen (80%) en wekelijkse opdrachten (20%)
	Ba Wijsbegeerte van een wetenschapsgebied, Ba Wijsbegeerte, Ba Artificiële Intelligentie, Ba van een basisdiscipline van de cognitiewetenschappen, Minor Filosofie

28. FILOSOFIE VAN WETENSCHAP, TECHNOLOGIE & SAMENLEVING: STROMINGEN EN KERNTHEMA'S

vakcode	FI073HH
doel	Het verwerven van een gedegen overzicht van de belangrijkste stromingen en kernthema's in het hedendaags wetenschaps- en technologieonderzoek
inhoud	Aan de hand van gezamenlijk te lezen kernliteratuur uit het wetenschaps- en technologieonderzoek zullen enkele hoofdvragen en problemen van dit vakgebied worden besproken – zoals de aard en status van wetenschappelijke kennis en technologische artefacten, het maatschappelijke functioneren van wetenschap en technologie, de (machts)verhouding tussen experts en leken in de kennismaatschappij, alsmede normatieve aspecten van de technologische cultuur. Zulke problemen inzake de relaties tussen kennis, macht en moraal begeven zich op het grensvlak van wetenschaps- en techniekfilosofie, maatschappijtheorie, politieke filosofie en ethiek.
coördinator	dr. J.A. Harbers
docent	dr. J.A. Harbers
programma	Ba Filosofie, BSc Kunstmatige Intelligentie
fase	bachelor
periode	semester II a
studielast	5 EC
literatuur	<ul style="list-style-type: none"> · <i>Enkele kernteksten Science and Technology Studies elektronisch verkrijgbaar via Nestor</i> · Sergio Sismondi, <i>An Introduction to Science and Technology Studies</i>. Blackwell, Oxford 2010 (2nd ed). (ISBN: 978-1-4051-8765-7), ca. € 26,00 · M. van Hees et al. (red), <i>Kernthema's van de filosofie</i>, Hans Harbers, Wetenschap, Technologie en Samenleving, Boom, Amsterdam 2003, pp. 187-210 (ISBN: 90-5352-873-3) · Bruno Latour, <i>Pandora's Hope. Essays on the Reality of Science Studies</i>, Harvard UP, Cambridge, 1999 (ISBN: 0-674-65336-X), ca. € 26,00
taal	Nederlands
vorm	leesgroep, werkcollege Verplichte literatuur wordt gezamenlijk gelezen.

toets	referaat/presentatie presentatie/boekrecensies
entree opm	Een inleiding in de wetenschapsfilosofie Studenten presenteren delen van de verplichte literatuur en schrijven 3 boekrecensies: van de beide verplichte boeken en van een boek naar keuze.

29. GESCHIEDENIS VAN DE FILOSOFIE 2: DESCARTES TOT HUME

vakcode	FI131GF2
doel	Het verwerven van een overzicht van de filosofie van de 17e eeuw en 18e eeuw; het verwerven van vaardigheid in het lezen, vergelijken en kritisch verwerken van historische filosofische teksten.
inhoud	<p>Dit college biedt een kennismaking met enkele klassieke teksten uit de vroeg-moderne filosofie vanaf Descartes tot aan Hume. Deze gehele periode wordt gekenmerkt door een vergaande rationalisering en secularisering van mens- en wereldbeeld. De opkomende natuurwetenschappen, de Reformatie, en de ontdekking van nieuwe werelddelen, brachten nieuwe inzichten en kennis. Maar ook kwam er twijfel. Is er nog een plek voor God in dit nieuwe wereldbeeld? Wat is eigenlijk de juiste wetenschappelijke methode? Moeten we op onze zintuigen of de rede vertrouwen? Kan de wetenschap alles verklaren? Staat een mechanistisch-deterministisch wereldbeeld niet op gespannen voet met menselijke vrijheid? Wat moeten we de relatie tussen overheid en burger bezien in de moderne tijd? Denkers uit de 17e eeuw zoals Descartes, Hobbes, Spinoza, Leibniz en Locke ontwikkelden filosofische systemen als antwoord op deze en andere vragen. Vervolgens worden in de 18e-eeuwse Verlichting ideeën, inzichten en methoden uit de natuurwetenschappen ook toegepast op de studie van mens en maatschappij. Religie en traditionele opvattingen over staat en politiek komen verder onder vuur te liggen, culminerend in de Franse Revolutie. In deze cursus worden deze en andere ontwikkelingen bestudeerd aan de hand van (selecties uit) vier klassieke werken die een grote invloed op de vorming van het moderne denken hebben gehad:</p> <p>Deel A:</p> <ul style="list-style-type: none">· Descartes, <i>Meditations on First Philosophy</i>· Spinoza, <i>Ethics</i>· Deel B:· Hobbes, <i>Leviathan</i>· Hume, <i>An Enquiry concerning Human Understanding</i>
docenten	A. Sangiacomo, prof. dr. L.W. Nauta
programma	Ba Filosofie
fase	propedeuse
periode	semester I b
studielast	7.5 EC
literatuur	<ul style="list-style-type: none">· ed. and transl. E. Curley, with an introduction by S. Hampshire. (Penguin Classics 2004), Baruch Spinoza, <i>Ethics</i>

	(ISBN: 978-0-140-43571-9), € 11,56
	· ed. E. Steinberg (Hackett Classics, 1993). ISBN-13: 978-0872202290, David Hume, <i>An Enquiry concerning Human Understanding and An Enquiry concerning the Principles of Morals</i> (ISBN: 0872202291), € 9,59
	· ed. J. Cottingham et al. (Cambridge University Press 1988), René Descartes, <i>Selected Philosophical Writings</i> (ISBN: 9780521358125), € 23,70
	· ed. E. Curley (Hackett Classics, 1994) ISBN-13: 978-0872201774, Thomas Hobbes, <i>Leviathan</i> (ISBN: 978-0872201774), € 16,34
taal	Engels en Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	tentamen en essay (deel A), tentamen en essay (deel B)
entree	geen

30. GESCHIEDENIS VAN DE FILOSOFIE 3: KANT TOT NIETZSCHE

vakcode	FI131GF3
doel	<ul style="list-style-type: none"> · De student kent belangrijke filosofische scholen en tradities van de 18e en 19e eeuw, zoals transcendentale filosofie, idealisme, en materialisme. · De student is in staat belangrijke theorieën van Kant, Herder, Hegel, Marx, Schopenhauer, Darwin, en Nietzsche te articuleren. · De student kan de relatie tussen filosofische en wetenschappelijke ontwikkelingen in de 18e en 19e eeuw helder verwoorden. · De student kan originele filosofische en wetenschappelijke teksten kritisch lezen, vergelijken en evalueren.
inhoud	<p>Dit college biedt een overzicht van de filosofie vanaf Kant (1724-1804) tot aan Nietzsche (1844-1900). Deze periode wordt gekenmerkt door meerdere revoluties binnen de wetenschappen en de filosofie. Op basis van een analyse van Newtons fysica beargumenteert Kant in de 18e eeuw dat de filosofie een wetenschap is die overige wetenschappen mogelijk maakt. Gedurende de 19e eeuw ontwikkelen de esthetica, de biologie, geschiedenis, en de economie zich tot zelfstandige wetenschappen. Deze ontwikkelingen geven vorm aan de romantische filosofie van Schelling en Hegel. Binnen deze filosofie staat de relatie tussen kunst en wetenschap centraal en worden de natuur, de wetenschap, en de filosofie als historische processen begrepen. In de loop van de negentiende eeuw geven Marx en Nietzsche historische verklaringen van de ontwikkeling van maatschappijvormen en moraal. In deze cursus zullen wij de opkomst van deze historische wijze van filosoferen bestuderen aan de hand van werken van Kant, Herder, Fichte, Schelling, Hegel, Schopenhauer, Marx, Darwin, en Nietzsche. Wij zullen zien hoe deze wijze van filosoferen aanleiding gaf tot verschillende antwoorden op de volgende vragen: wat is filosofie? Wat is kunst? Wat is moraal?</p>

programma	Ba Filosofie
fase	propedeuse
periode	semester II a
studielast	7.5 EC
literatuur	· <i>Reader (beschikbaar op Nestor)</i>
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	essay, schriftelijk tentamen Twee schriftelijke tentamens met essay vragen; twee schriftelijke opdrachten

31. GESCHIEDENIS VAN DE FILOSOFIE 5: OPKOMST EN ONDERGANG VAN HET ARISTOTELISME (1200-1700)

vakcode	FI142GF5
doel	Voortbouwend op Geschiedenis van de Filosofie 1 en 2 verdiepen studenten hun kennis van laat-Middeleeuwse en Vroeg-Moderne filosofie. Schrijfvaardigheid wordt verder getraind aan de hand van tussentijdse opdrachten.
inhoud	In de late Middeleeuwen was Aristoteles' filosofie het dominante paradigma in wetenschap en filosofie. Denkers als Thomas van Aquino ontwikkelden een natuurfilosofie die gebaseerd was op het Aristotelische onderscheid tussen materie en vorm. In de zeventiende eeuw komt dit Aristotelische denken echter onder vuur te liggen. Filosofen als Descartes zijn kritisch op het Aristotelische hylemorfisme, en bepleiten een kwantitatieve beschrijving van de natuur in termen van elkaar aan- en afstotende deeltjes. In deze cursus brengen we deze ontwikkeling in kaart aan de hand van denkers als Thomas van Aquino, Francisco Suárez, en Descartes.
docent	Dr. H.T. Adriaenssen
programma	Ba Filosofie
fase	bachelor
periode	semester I b
studielast	7.5 EC
literatuur	· René Descartes, vertaling Jeanne Holierhoek, Boom, Amsterdam 2011, <i>De Wereld. De Mens. Het zoeken naar Waarheid.</i> · <i>Selectie van primaire en secundaire literatuur, beschikbaar via Nestor</i>
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	Schriftelijke opdrachten, tentamen
entree	Geschiedenis van de Filosofie 1 en 2, of een vergelijkbare introductie in de premoderne filosofie.

32. GESCHIEDENIS VAN DE FILOSOFIE 6: KUNSTFILOSOFIE VAN DE VERLICHTING TOT NU

vakcode	FI152GF6
doel	Na afloop van deze cursus kan de student: <ul style="list-style-type: none"> · uitleggen hoe moderne opvattingen over de kunst en haar

	<p>autonomie, evenals de hierin ontwikkelde terminologie, zijn ontstaan in Verlichting en Romantiek en zich verder hebben ontwikkeld tot aan het eind van de 20e eeuw.</p> <ul style="list-style-type: none"> · belangrijke teksten uit deze geschiedenis interpreteren en in hun historisch kader plaatsen. · uitleggen wat vanaf de Romantiek het belang is van de kunsten en hun theorieën voor de filosofie. · uitleggen hoe in deze geschiedenis, kunst, kunstgeschiedenis en kunstfilosofie met elkaar samenhangen. · uitleggen wat de discussie over “het einde van de kunst” behelst en hoe deze discussie zich verhoudt tot de geschiedenis van de moderne kunst en de moderne kunstfilosofie.
inhoud	<p>Het begrip ‘kunst’ zoals wij het vandaag gebruiken heeft zijn oorsprong in de Verlichting en de Romantiek. Tegelijk met de nieuwe uitdrukkingen ‘schone kunsten’ en ‘kunst’ is de filosofische reflectie op deze kunsten opgekomen. Hierbij zijn onder andere begrippen als ‘het schone’, ‘het sublieme’, ‘smaak’ en ‘aesthetica’ ontwikkeld. In de Romantiek is niet alleen sprake van filosofische reflectie op kunst, maar worden andersom de kunsten ook beschouwd als zeer belangrijk voor de filosofie. In de 19e eeuw en 20e eeuw hebben de kunsten vervolgens een stormachtige ontwikkeling doorgemaakt en de kunstfilosofie is hen daarin gevolgd. In de kunstfilosofie worden veel aspecten van de kunsten besproken: hun schoonheid, hun autonomie, hun metafysische, politieke, morele en existentiële betekenis, en nog veel meer. Aan het eind van de 20e eeuw lopen deze ontwikkelingen uit op de discussie over ‘het einde van de kunst’. In deze cursus wordt eerst de kunstfilosofie van Verlichting en Romantiek behandeld, met aandacht voor denkers als Burke, Kant, Schiller, Schelling en Hegel. Het tweede deel gaat over de voortgang van de filosofische reflectie op kunst bij Schopenhauer, Nietzsche, Heidegger, Adorno, Danto, Lyotard en Rancière.</p>
coördinator	dr. C.E. Evink
docent	dr. C.E. Evink
programma	Ba Filosofie
fase	bachelor
periode	semester I a
studielast	7.5 EC
literatuur	<ul style="list-style-type: none"> · Kai Hammermeister, <i>The German Aesthetic Tradition</i>, Cambridge University Press 2002 (ISBN: 0 521 78554 5), ca. € 29,00
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	essay, schriftelijk tentamen

33. GOOD AND EVIL: INTRODUCTION TO ETHICS

code	FI080GEK
objectives	Knowledge of the major ethical and meta-ethical theories and the arguments for and against them

contents	Everyone has moral views: ideas about what is good and evil, and about how people ought to behave. This course gives an overview of philosophical theories that try to systematize such judgements. It includes consequentialism, Kantian ethics and virtue ethics, among other theories. We will also consider the status of moral judgements: are they mere subjective feelings, or are moral judgements objectively correct or incorrect?
lecturer	dr. H.W.A. Evers
programme	Ba Philosophy of a Specific Discipline, Minor Filosofie
phase	bachelor
period	semester I b
credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none">· <i>Additional reading will be made available on Nestor.</i>· Russ Shafer-Landau, <i>The Fundamentals of Ethics</i> (third edition). Oxford University Press, 2011.
language	English
format	lecture Lectures
assessment	written exam

34. HISTORY OF MORAL PHILOSOPHY: SPINOZA AND THE WISE PASSIONS. RETHINKING REASON AND AFFECTS.

code	FI164MS
objectives	<ul style="list-style-type: none">· Deepening the conceptual and historical relationship between rationality, emotions and moral good.· Acquire solid and extensive knowledge of Spinoza's moral philosophy across his whole oeuvre.· Develop research skills, especially in history of philosophy, such as: close reading and critical assessment of historical texts; use of historical texts in the context of contemporary debates.
contents	A long-standing tradition rooted in the teachings of Socrates, Plato and Aristotle (so-called 'ethical intellectualism') maintains that knowledge is not only necessary but also sufficient to dominate irrational instincts, appetites and passions. In moral decisions, one who has true knowledge cannot fail to follow it. Knowledge is simply irresistible because it portrays what is truly good for the agent, and no one can act against what she judges to be in her own best interest. Far from supporting reason, passions and desires have often been presented as something that should be restrained and mastered through the power of rational knowledge. In fact, whether and how passions could possibly aid rationality is not obvious at all. Spinoza's place in this history is important for two main reasons that we will investigate in detail in this course. First, Spinoza's thought testifies to both the struggle to develop an extreme version of intellectualism and the effort to overcome it by formulating an alternative view. Second, Spinoza's mature thought does not conclude by simply blaming the weakness of reason on the power of the passions. Rather, he redefines the acquisition of rational knowledge as an

ultimate ethical goal, and investigates how passions and desires can be exploited to achieve this goal. Depending on circumstances and different conditions in which individuals interact, certain passions can turn out to be wise, insofar as they constrain individuals to operate in such a way that their rationality will be strengthened in the process. We shall investigate how, in order to develop this account of 'wise passions', Spinoza had to rethink not only the nature and role of the affects, but also the nature of rationality and how it is rooted in the individual's power of acting. In this way, Spinoza's position can also help contemporary philosophers to rethink notions such as 'autonomy' and 'moral luck' from a different perspective.

coördinator	A. Sangiacomo
lecturer	A. Sangiacomo
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy and Society, Ma Philosophy of a Specific Discipline, Research-master Philosophy
phase	master
period	semester I a
credits	5 EC
literature	· Hackett, 2002, Spinoza, <i>Complete Works</i> (ISBN: 978-0872206205), € 77.00
language	English
format	lecture Lectures and final seminar with invited speaker and student presentations
assessment	Essay and very short presentation
prerequisites	Basic knowledge about Spinoza and the history of early modern philosophy (e.g. the topics covered in Propedeuse 2 or other bachelor courses)
remarks	To be provided few weeks before the beginning of the course

35. HISTORY OF PHILOSOPHY I: FROM PLATO TO KANT

code	FI090GES1
objectives	Introduction to the history of Western philosophy from classical antiquity to the Enlightenment.
contents	This course offers an introduction to some of the philosophical giants on whose shoulders we stand by means of examining their approach to a number of central philosophical problems. We start with classical antiquity and the first systematic investigations of the workings of nature, knowledge, and the good life. From there, we move to the medieval period when philosophers attempted to combine the Christian faith and classical philosophy, and then on to the early modern philosophers and the break with scholastic philosophy offered by thinkers such as Descartes.
coördinator	dr. T.M. Nawar
lecturer	dr. T.M. Nawar
programme	Ba Philosophy of a Specific Discipline, Minor Filosofie
phase	bachelor

period	semester I a
credits	5 EC
literature	· <i>There is no compulsory literature. Selections from primary texts will be made available online.</i>
language	English
format	lecture Lectures
assessment	written exam
prerequisites	Not applicable

36. HISTORY OF PHILOSOPHY II: FROM HEGEL TO ARENDT

code	FI090GES2
objectives	Introductory survey of the history of modern philosophy, from Hegel onwards to contemporary philosophy
contents	<p>This course is divided into two parts. Building on History of Philosophy I, the first part of the course focuses on the progressive collapse of traditional metaphysical thought between the late eighteenth and mid-twentieth century. This dramatic transformation in the philosophical landscape gives rise to different attempts to find new starting points and new ways of doing philosophy. The first part of the course will discuss the fundamental milestones of this process by examining four fundamental figures: Hegel, Nietzsche, Heidegger and Arendt. In this way, the course will introduce to the philosophical approach usually labelled “continental philosophy”, which is characterized by the importance attributed to the historically and socially embedded nature of philosophical reflection.</p> <p>The second part of the course examines the origins and development of analytic philosophy: a philosophical school which highlighted the importance of studying language, logic and scientific methodology. Within this school, Frege and Russell attempted to reduce mathematics to logic, Wittgenstein analyzed the relation between language and reality, and the logical positivists investigated the status of scientific languages and theories. This emphasis on scientific rationality gave rise to philosophical countermovements. How can we attribute meaning to a world dominated by science and technology? Is there still place for human autonomy and free will?</p>
lecturer	prof. dr. M. Lenz
programme	Ba Philosophy of a Specific Discipline, Minor Filosofie
phase	bachelor
period	semester I b
credits	5 EC
language	English
format	lecture Lectures
assessment	written exam Two written exams

37. HISTORY OF PHILOSOPHY 1: ANTIQUITY AND THE MIDDLE AGES

code	FI131GF1
objectives	<p>Learning to read ancient and medieval philosophical texts in translation.</p> <p>Learning to offer clear and critical analysis and explanation of the relevant arguments and views.</p> <p>Acquiring familiarity with some central philosophical views and arguments from the past.</p>
contents	<p>The aim of this course is to provide an introduction to ancient and medieval philosophy by means of close reading of some central texts from this period. Students are required to develop a detailed knowledge of the texts they study and relevant aspects of the historical background. At the same time, they will exercise their own judgement on the interpretation of the texts and the arguments they contain.</p> <p>The set texts are:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Plato's <i>Phaedo</i> (topics include: the soul, knowledge and learning, causation) · Aristotle's <i>Nicomachean Ethics</i> (topics include: happiness, virtue, weakness of will) · Boethius' <i>The Consolation of Philosophy</i> (topics include: desert, fate and free will) · Aquinas' <i>Summa Contra Gentiles</i>, <i>Summa Theologiae</i> (topics include: God; the soul).
coördinator	dr. T.M. Nawar
lecturer	dr. T.M. Nawar
programme	Ba Philosophy
phase	propedeuse
period	semester I a
credits	7.5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none"> · <i>A translation of Aquinas' text will be made freely available by the co-ordinator; the other texts must be purchased</i> · T.Irwin Hackett, 1999 [2nd edition] ISBN-10: 0872204642 , <i>Aristotle: Nicomachean Ethics</i> (ISBN: 9780872204645), € 13.40 · P.G. Walsh Oxford University Press, 2008 ISBN-10: 0199540543 , <i>Boethius: The Consolation of Philosophy</i> (ISBN: 978-0199540549), € 12.51 · G.M.A. Grube & J.M.Cooper Hackett, 2002 ISBN-10: 0872206335 , <i>Plato, Five Dialogues: Euthyphro, Apology, Crito, Meno, Phaedo</i> (ISBN: 9780872206335), € 8.99
language	English
format	<p>lecture, seminar</p> <p>Lecture, seminar</p>
assessment	<p>written exam</p> <p>Written exam</p>
prerequisites	none
remarks	Students are required to purchase these translations of the relevant texts.

38. HISTORY OF PHILOSOPHY 4: THE 20TH CENTURY

code	FI131GF4
objectives	<ul style="list-style-type: none">· Learning to study philosophical works of the 20th Century· Critically analysing and evaluating claims and arguments
contents	<p>The aim of this course is to provide an introduction that guides students towards an independent study of twentieth-century philosophy. Most philosophy in this era can be read as a critical reaction to classical metaphysics, epistemology and ethics. In the wake of Husserl, we encounter an emergence of two different camps, often portrayed as “continental” versus “analytic” philosophy. The so-called continental tradition develops mainly in Germany and France, and is associated with authors such as Heidegger, Sartre and Levinas, who attempt to fill the metaphysical ‘vacuum’ by rethinking the status of human life, cognition and science. The analytic tradition begins to rise mainly in England and Austria, and is associated with authors such as Frege, Russell and Wittgenstein, who pursue their criticism of metaphysics through what became known as the “linguistic turn”, that is, a careful attention to language, logic and reasoning.</p> <p>We will approach this era by reading a fairly small number of primary texts. This way, students will develop a detailed understanding of the works they study and the relevant aspects of the historical background. At the same time, they will exercise their own judgement on the interpretation of the texts and the arguments they contain. While the lectures will set out the context of the chosen works, the seminars shall provide occasion for the focused discussion of texts.</p> <p>In the continental part we will read selections from the works of Husserl and Levinas, and study Heidegger’s Question Concerning Technology. In the analytic part we will read Wittgenstein’s On Certainty and Ruth Millikan’s Varieties of Meaning.</p>
lecturer	prof. dr. M. Lenz
programme	Ba Philosophy
phase	propedeuse
period	semester II b
credits	7.5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none">· <i>The precise editions will be announced on the student portal in due course.</i>
language	Dutch
format	lecture, seminar
assessment	essay, written exam 2 short essays and a final exam

39. INLEIDING AZIATISCHE FILOSOFISCHE TRADITIES (INDIA, CHINA, JAPAN)

vakcode	FI133PB
doel	<ul style="list-style-type: none">· Het verwerven van een historisch overzicht van de belangrijkste filosofische tradities van het Aziatisch continent;· Kennismaken met redeneringen in klassieke Aziatische teksten;

	<ul style="list-style-type: none"> · Kritisch beschouwen van de verhouding tussen verschillende filosofische tradities en de positie van de westerse filosofie.
inhoud	<p>In dit college wordt een inleiding geboden op de filosofische tradities van Azië, waaronder de Indische, Chinese en Japanse filosofie.</p> <p>De eerste colleges behandelen de achtergronden en kenmerken van de Indiase filosofie. Er wordt bijzondere aandacht gegeven aan de Upanishaden, de filosofie van de Boeddha en de klassieke hindoeïstische filosofische scholen.</p> <p>Vervolgens behandelt de cursus filosofische tradities in China. Hierbij wordt gekeken naar de ethiek van Confucius en de Daoïsten en de filosofie van de Mohisten. Naast deze klassieke filosofie van China, bespreekt de cursus ook de ontwikkeling van chan (zen).</p> <p>De collegereeks wordt afgesloten met het vraagstuk van de comparatieve filosofie: hoe verhouden de verschillende filosofische tradities zich tot elkaar en op welke manier kan de hedendaagse filosoof hiermee omgaan?</p>
coördinator	Lucas den Boer
docenten	dr. P. Boele Van Hensbroek, Lucas den Boer
programma	Ba Filosofie, Religie, Samenleving en Identiteit
fase	bachelor
periode	semester II b
studielast	5 EC
literatuur	<ul style="list-style-type: none"> · S. Hamilton, <i>Indian Philosophy: A Very Short Introduction</i>, 2001, ISBN-10: 0192853740. (ISBN: 13: 978-0192853745), ca. € 11,00 · B. van Norden, <i>Introduction to Classical Chinese Philosophy</i>, 2011, ISBN-10: 9781603844680 (ISBN: 13: 978-1603844680), ca. € 16,00
taal	Nederlands
vorm	<p>hoorcollege, werkcollege</p> <p>De colleges worden deels verzorgd door gastdocenten die expert zijn op de verschillende deelgebieden.</p>
toets	schriftelijk tentamen, schriftelijke opdracht(en)
entree	Afgeronde propedeuse. Ook studenten die filosofie niet als hoofdstudie hebben, kunnen zich inschrijven. Het is raadzaam om tenminste een inleidend vak in de filosofie te hebben gevolgd.
opm	Voor dit vak gelden geen beperkende regels m.b.t. het aantal vakken dat binnen een vakgroep gekozen kan worden. Ook wie het maximale aantal vakken van de vakgroep 'Geschiedenis van de filosofie' reeds gevolgd heeft, kan dit vak opnemen in de keuzeruimte.

40. KEN- EN WETENSCHAPSLEER 1**vakcode** FI131KWL**doel** Studenten zijn in staat aan te geven wat (wetenschappelijke)

inhoud	kennis tot (wetenschappelijke) kennis maakt. Ze zijn vertrouwd met de kernbegrippen uit de traditionele definitie van kennis als justified true belief, hebben inzicht in de historische ontwikkeling van de wetenschap, weten wat een wetenschappelijke verklaring is, en kunnen het verschil beredeneren tussen (wetenschappelijke) kennis en geloof. Een kennismaking met de belangrijkste discussies in de hedendaagse ken- en wetenschapsleer. 'Kennis' wordt wel gedefinieerd als justified true belief, maar wat verstaat men onder een belief, onder 'rechtvaardiging', en onder 'waarheid' of 'waarschijnlijkheid'? Welke redeneervormen staan centraal in wetenschappelijk onderzoek? Wat is een wetenschappelijke verklaring? Wanneer is er sprake van een revolutie in de wetenschap? Wat is het verschil tussen geloof en wetenschap?
docenten	prof. dr. A.J.M. Peijnenburg, prof. dr. J.W. Romeijn
programma	Ba Filosofie
fase	propedeuse
periode	semester II b
studielast	7.5 EC
literatuur	<ul style="list-style-type: none"> · <i>Artikelen over wetenschapsfilosofie, beschikbaar op Nestor</i> · Samir Okasha (2002), <i>Philosophy of Science</i> Oxford: Oxford University Press (ISBN: 9780192802835) · <i>Reader Kentheorie 2016-2017, about 20 euro, available at via the web shop of the university</i>
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege Tijdens de werkcolleges worden teksten besproken. Op elke bijeenkomst presenteren alle studenten naar aanleiding van de te lezen teksten enkele discussiepunten.
toets	schriftelijk tentamen

41. KEN- EN WETENSCHAPSLEER 2

vakcode	FI162KWL2
doel	Studenten zijn in staat aspecten van kennis, overtuiging en besluitvorming met behulp van elementaire formele methoden te analyseren. Deze analyses betreffen situaties met een enkele actor maar ook situaties waarin actoren de krachten bundelen en/of met elkaar interacteren.
inhoud	In deze cursus wordt een groot onderzoeksgebied in de epistemologie en de wetenschapsfilosofie ontsloten. We introduceren filosofische theorieën over hoe, in de wetenschap en daarbuiten, overtuigingen en beslissingen tot stand komen. De discussies daarover worden veelal gevoerd aan de hand van wiskundige of logische benaderingen. In het college worden zodoende ook een aantal formele methoden geïntroduceerd. Achtereenvolgens komen de volgende thema's aan de orde: <ul style="list-style-type: none"> · waarschijnlijkheid en overtuigingen; · besliskunde; · radicale onzekerheid en conceptuele veranderingen;

	<ul style="list-style-type: none"> · sociale kentheorie en de wijsheid van de groep; · sociale keuzetheorie; · speltheorie; · epistemische logica; · handelingen en verplichtingen van groepen.
coördinator	prof. dr. J.W. Romeijn
docenten	prof. dr. J.W. Romeijn, dr. A.M. Tamminga
programma	Ba Filosofie
fase	bachelor
periode	semester II b
studielast	7.5 EC
literatuur	<ul style="list-style-type: none"> · Martin Peterson, Cambridge 2009: Cambridge University Press , <i>An Introduction to Decision Theory</i>, (enkele hoofdstukken) (ISBN: 9780521716543) · <i>Reader met teksten (beschikbaar gemaakt op Nestor)</i>
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	schriftelijk tentamen Schriftelijke opdrachten met begeleiding tijdens het werkcollege, en een schriftelijk tentamen
entree	'Logica en argumentatief schrijven' of 'Reasoning and Arguing' 'Ken- en wetenschapsleer 1'

42. KNOWLEDGE AND REALITY IN CLASSICAL INDIAN PHILOSOPHY

code	FI164CI
objectives	<p>Upon successful completion of the course, students will be able to:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Identify and describe the main epistemological and ontological positions in the history of Indian philosophy. · Analyse complex arguments in primary sources from the Indian tradition. · Engage critically with secondary literature on Indian philosophy.
contents	<p>This course focuses on epistemological and ontological debates in the Indian tradition, between 200 and 700 CE. This period is characterised by lively debates between the different philosophical traditions, such as the Buddhist, Jaina and Nyāya schools. New developments in logic and epistemology initiated a thriving culture of debate, which forced Indian philosophers to reinterpret their traditional views.</p> <p>To illustrate the main positions in the epistemological and ontological debates of this era, we will read passages from primary sources, such as Nāgārjuna's <i>Vigrahavyāvartanī</i> (The Dispeller of Disputes), Dignāga's <i>Nyāyamukha</i> (Introduction to Logic), Vātsyāyana's <i>Bhāṣya on the Nyāyasūtra</i> (Mnemonic Verses on Reasoning), Umāsvāti's <i>Tattvārthasūtra</i> (Mnemonic Verses on the Categories of Reality) and Dharmakīrti's <i>Hetubindu</i> (Drop of Reasoning).</p>
coördinator	Lucas den Boer

lecturer	Lucas den Boer
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy and Society, Ma Philosophy of a Specific Discipline, Research-master Philosophy
phase	master
period	semester II b
credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none">· <i>Further literature will be provided via the course's Blackboard site.</i>· Roy W. Perrett, <i>An Introduction to Indian Philosophy</i> (ISBN: 9780521618694), € 32.00
language	English
format	lecture, seminar, self-study lecture, seminar, self-study
assessment	essay Essay
prerequisites	Asian Philosophical Traditions or another introductory course in Indian philosophy. Students without previous knowledge in Indian philosophy are strongly encouraged to read the following introduction prior to the start of the course: <i>Indian Philosophy: A Very Short Introduction</i> , Sue Hamilton, 978-0192853745 (€11,-).

43. LOCKE'S ESSAY IN CONTEXT

code	FI144HA
objectives	<ul style="list-style-type: none">· Gain insight into Locke's theory of knowledge and cognition as laid out in the <i>Essay Concerning Human Understanding</i>.· Appreciate Locke's epistemology in the broader context of seventeenth-century discussions of knowledge and science.· Conduct moderate-scale research on Locke's <i>Essay</i> in the light of secondary literature.
contents	<p>In his <i>Essay Concerning Human Understanding</i>, Locke argues that ideas received through sense perception are the building blocks of our knowledge. But he was pessimistic about the epistemic hold on reality that they can give us. The study of nature may yield probable beliefs that work for daily life, but not certainty. Hence for all its practical use, it is not 'capable of being made a Science', Locke famously wrote at one point.</p> <p>In this course, we will put Locke's epistemic pessimism in its broader historical context. Thus, his views on species and kinds will be juxtaposed to those of the chemist Robert Boyle, and we will explore how his demanding conception of science compares to the probabilistic account of scientific knowledge that was being developed in and around the Royal Society of London. Also, we will look at some of the critical responses that the <i>Essay</i> was soon to evoke. According to John Sergeant, for example, Locke's empiricist theory of ideas was a road leading straight to scepticism. Situating Locke's <i>Essay</i> in its context will give us a better understanding of this classic of Western philosophy, and of the philosophical lessons that Locke wanted his</p>

	readers to learn.
lecturer	Dr. H.T. Adriaenssen
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy and Society, Ma Philosophy of a Specific Discipline, Research-master Philosophy
phase	master
period	semester I b
credits	5 EC
literature	· P. H. Nidditch, J.Locke, <i>An Essay concerning Human Understanding</i> Clarendon, Oxford 1979
language	English
format	lecture, seminar lectures, seminars
assessment	essay paper
prerequisites	Introduction to Early-Modern Philosophy

44. LOGICA EN ARGUMENTATIETHEORIE

vakcode	FI151LAT
doel	Kennismaking met formele logica en argumentatietheorie. Met deze cursus wordt beoogd dat: (1) studenten vaardigheid krijgen in het analyseren van zinnen, redeneringen en betogen; (2) studenten symbolismen leren hanteren; (3) studenten de logische kwaliteit van redeneringen en argumentaties leren beoordelen; (4) formele deducties leren maken; (5) een argumentatief, filosofisch essay leren schrijven.
inhoud	De cursus bestaat uit een deel formele logica en een deel argumentatietheorie. Het deel over formele logica wordt ook gevolgd door studenten Kunstmatige Intelligentie. Hierin worden eerst enkele kernbegrippen van de logica worden uitgelegd, zoals redenering, geldigheid, bewijs en tegenvoorbeeld. Daarna komen de propositielogica en de predikatenlogica aan de orde. Tijdens de werkcolleges worden oefeningen gemaakt met gebruik van o.a. het computer-leerprogramma Tarski's World en met software voor bewijzen in Fitch. Deelname aan de werkcolleges is verplicht. In het deel over argumentatietheorie bespreken we: hoe argumentatie samenhangt met kritiek; wat het betekent om redelijk te discussiëren; op welke manier je een overzicht kunt verkrijgen van de opbouw van een complex betoog; wat drogreden zijn en wat er mis mee is. In de werkcolleges passen we de theorie toe bij het stapsgewijs ontwikkelen van een deugdelijke filosofische argumentatie.
coördinator	prof. dr. B.P. Kooi
docenten	dr. J.A. van Laar, prof. dr. L.C. Verbrugge
programma	Ba Filosofie
fase	propedeuse
periode	semester I b
studielast	7.5 EC
literatuur	· David Barker-Plummer, John Barwise en John Etchemendy,

Language, Proof and Logic, CSLI Publications, 2011

- *To be announced*

taal Engels en Nederlands
vorm computerpracticum, hoorcollege, werkcollege
toets deeltentamen(s), essay, huiswerktentamen

45. MASTER'S THESIS

code FI045THE
programme Researchmaster Philosophy
phase master
period semester II
credits 25 EC
language English

46. MASTER'S THESIS 20EC

code FI114S20
programme Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education
phase master
period semester II b
credits 20 EC
language English and Dutch

47. MASTER'S THESIS 25 EC

code FI024S25
programme Ma Philosophy of a Specific Discipline
phase master
period semester II
credits 25 EC
language English and Dutch

48. MODAL PUZZLES ABOUT IDENTITY, MEANING, QUANTIFICATION AND EXISTENCE

code FI163BK
objectives The aim of this course is that at the end of the course students will:

- be able to describe the main philosophical problems associated with first-order modal logic, namely:
 - - Parmenides' problem of NonBeing;
 - - Frege's puzzle,
 - - Rigid designators and the meaning of names and descriptions
- Master the formal techniques used to tackle these problems, namely:
 - - Set theoretic semantics for first-order modal logic
 - - Semantic tableaux for first-order modal logic
 - - Predicate abstraction
- Form their own opinion on the matter to what extent the approaches discussed in the course to the problems discussed in the course are philosophically adequate

contents This course focusses on the book *First-order Modal Logic* by

Melvin Fitting and Richard Mendelsohn. First-order modal logic is technically challenging, and faces lots of philosophical puzzles, such as

- Parmenides' problem of NonBeing: Can we speak and think about things that do not exist in a sensible way? If so, what then are we thinking and speaking of? If not, what do we mean when we say that Santaclaus does not exist?
- Frege's problem: how can we best express that "the Morning Star equals the Evening Star" has a different meaning than "The Morning Star is the Morning Star", while we also think that both terms designate Venus?
- The distinction between De Re and De Dicto: when you say that the prime minister will once be a woman, you do not mean that Cameron will one day be a woman, but when you say that the prime minister will one day resign you are talking about Cameron. How can we formally distinguish these two meanings of "prime minister"?

In the book these problems are tackled in technically sophisticated and philosophically well thought out ways.

coördinator	prof. dr. B.P. Kooi
lecturers	prof. dr. B.P. Kooi, dr. E. Maier
programme	Ba Philosophy
phase	bachelor
period	semester II b
credits	5 EC
literature	· M. Fitting and R.L. Mendelsohn (1998), <i>First-Order Modal Logic</i> , Springer (ISBN: 0-7923-5335-8), € 100.00
language	English
format	lecture, seminar Lectures and tutorials
assessment	written exam, written assignment(s) Assignments and a written exam: There are seven assignments for this course and the course is closed with a written exam
prerequisites	Propositional logic, first-order logic, set theory

49. MODERNITY AS DOMINANCE: ADORNO AND FOUCAULT

code	FI164MD
objectives	<ul style="list-style-type: none"> · Acquiring insight into the distinct conceptual characteristics of the Frankfurt School Critical Theory and the Foucauldian poststructuralist types of critique of modernity. · Getting acquainted with different views of the relation between these different types of critique. · Ability to discuss these bodies of theory in written and oral forms.
contents	Theodor Adorno and Michel Foucault both developed, in their distinct ways, radical critiques of modernity – as a regime of disciplining power rather than emancipation, upsetting the received optimist angles to modernity. Adorno's central concept was 'instrumental reason', Foucault employed concepts such as 'micro-politics' and 'governmentality'. Both theoretical stances

	<p>generated a host of commentaries, separately and in comparison. These hold different views of the relation between Adorno's Critical Theoretical and Foucault's poststructuralist forms of critique.</p> <p>We will study parts from these two philosophers' own works, as well as a selection from the secondary literature, with authors such as Axel Honneth, Seyla Benhabib, Paul Rabinow, Thomas Lemke, Lois McNay and various others. The two approaches clearly concur in certain respects, but what motives and premisses do they actually share, and where do they part company?</p>
lecturer	dr. J.A. Vega
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy and Society, Ma Philosophy of a Specific Discipline, Research-master Philosophy
phase	master
period	semester I b
credits	5 EC
literature	· <i>A digital reader</i>
language	English
format	discussion group
assessment	Discussion group; reports and presentations of readings essay, written assignment(s) Written assignments and final essay
prerequisites	Preferably several third year courses in social and political philosophy. When no such previous knowledge, consult the lecturer.
remarks	This course will consist of active student engagement and discussions rather than lectures. Students are expected to prepare the texts well, actively contribute to the sessions, and feel co-responsible for the intellectual process that a master course is. Weekly preparations are part of your obligations; mine consist in providing you with steady feedback, and theoretical context where necessary. You will thus be able to trace your own progress as to intellectual insight and philosophical writing skills throughout the course.

50. OVERZICHT VAN DE ANALYTISCHE WIJSBEGEERTE IN DE 20E EEUW: CARNAP, QUINE, DAVIDSON

vakcode	FI143JP
doel	Vertrouwdheid met analytische wijsbegeerte in het algemeen en met theorieën van Carnap, Quine, Davidson in het bijzonder.
inhoud	De cursus geeft een overzicht van de Analytische Filosofie zoals die zich in de 20ste eeuw ontwikkeld heeft en bestrijkt diverse disciplines (kentheorie, taal filosofie, metafysica, philosophy of mind). Speciale aandacht zal worden gegeven aan de overeenkomsten en verschillen tussen theorieën van Rudolf Carnap, Willard Van Quine, en Donald Davidson.
docent	prof. dr. A.J.M. Peijnenburg
programma	Ba Filosofie
fase	bachelor

periode	semester I a
studielast	5 EC
literatuur	<ul style="list-style-type: none"> · <i>Leesbundel met artikelen.</i> · <i>Syllabus with papers.</i>
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege
toets	Schriftelijk examen of paper
entree	Eerstejaars cursussen kenleer en logica

51. PHILOSOPHY OF ARGUMENT: FROM A CRITICAL STANCE

code	FI164PA
objectives	Students will understand the systematic and historical background of the dialectical approaches to argumentation, and will be able to discuss several of the central issues.
contents	In this course, we shall discuss the philosophical background of the dialogical approaches to argumentation, and deal with argument quality from the viewpoint of criticism. Special topics: (1) Types of dialogue; (2) The ways of criticism; (3) Argument in the context of (political) negotiation; (4) One-sidedness and balance; (5) Ambiguity and flexibility; (7) Personal attack and integrity. Recurring question: what makes a dialogical contribution cogent, valid, sound, convincing, or legitimate, rather than implausible, invalid, defective, ineffective or fallacious, and how can flaws and omissions best be criticized? Depending on your program, you can choose to apply the argumentation-dialogical tools to a philosophical discussion, a societal or political controversy, or an issue within a specific scholarly discipline.
coördinator	dr. J.A. van Laar
lecturer	dr. J.A. van Laar
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy and Society, Ma Philosophy of a Specific Discipline, Research-master Philosophy
phase	master
period	semester I a
credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none"> · Digital reader '<i>Philosophy of Argumentation: Dialogue and Fallacy</i>'
language	English
format	colloquium, lecture
assessment	essay, report/presentation

52. PHILOSOPHY OF COGNITIVE SCIENCE

code	FI053CW
objectives	The course presents an overview of the main conceptual issues in philosophy of cognitive science. After the course, students will be able to identify methodological and metaphysical presuppositions in cognitive science and to understand how these presuppositions influence scientific practice.
contents	What does cognitive science teach us about the human mind?

	Through a historical-systematical synopsis, the main trends in cognitive science will be discussed. Each approach has its own conceptual presuppositions, offering both opportunities and limitations.
programme	Ba Philosophy, Ba Philosophy of a Specific Discipline, BSc Artificial Intelligence
phase	bachelor
period	semester I b
credits	5 EC
literature	· Texts will be made available on Nestor
language	English
format	lecture expository lectures and text discussion
assessment	Written exam (80%) and weekly assignments (20%)
prerequisites	Ba Philosophy of a specific discipline, Ba Philosophy, Ba Artificial Intelligence, Ba of a basic discipline of the cognitive sciences, Minor Philosophy

53. PHILOSOPHY OF MIND: LICHAAM, BREIN, GEEST

vakcode	FI142LBG
doel	<ul style="list-style-type: none">· De student heeft kennis van de centrale problemen waar de philosophy of mind and cognition zich op richt· De student heeft een basale kennis van de recente empirische en filosofische ontwikkelingen die direct relevant zijn voor deze problemen· De student is in staat de verworven kennis schriftelijk weer te geven
inhoud	Traditioneel gelden lichaam en geest als elkaars tegengestelden. Materialisme doet in deze optiek afbreuk aan het bijzondere van de geest. Tegelijkertijd maakt de kracht van het natuurwetenschappelijke denken een vorm van materialisme met betrekking tot de geest eigenlijk onontkoombaar. Deze cursus richt zich vooral op de verschillende manieren waarop lichaam, brein en geest bij elkaar horen. Aan de ene kant levert de cursus een inleiding in de klassieke thema's binnen de Philosophy of mind and cognition en worden o.a. dualisme, behaviorisme, functionalisme en identiteitstheorie behandeld. Aan de andere kant plaatst de cursus deze klassieke problematiek in een breder perspectief waarin de impact van recente ontwikkelingen, zoals de neurowetenschappen en belichaamde cognitie, op ons begrip van bewustzijn, cognitie en vrije wil aan de orde komen.
docent	dr. F.A. Keijzer
programma	Ba Filosofie, BSc Kunstmatige Intelligentie
fase	bachelor
periode	semester I b
studielast	7.5 EC
literatuur	· <i>Losse artikelen en een verbindende tekst</i>
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	schriftelijk tentamen

54. PHILOSOPHY OF NEUROSCIENCE

code	FI024FK
objectives	<ul style="list-style-type: none"> · Students have knowledge about the topics dealt with in the course and are capable to use this knowledge in speech and in writing. · Students are able to give their informed opinion on the topics dealt with in the course in speech and in writing · Students are able to read and understand, on their own, other texts that relate to these topics.
contents	The last two decades have seen an explosion of research within, and related to the neurosciences. Much of this research has important philosophical implications. In this course we will introduce and discuss a number of philosophical topics that relate to neuroscience research (broadly conceived). These topics range on the one hand from new developments on 'standard' issues like reductionism, consciousness, free will, modularity, methodological critiques of neuroscience, and the current relevance of Wittgenstein. On the other hand, there are also 'non-standard' issues that will be discussed, for example relating to the role of philosophy itself, intention reading, mirror neurons, and brain evolution.
lecturer	dr. F.A. Keijzer
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy and Society, Ma Philosophy of a Specific Discipline, MSc Artificial Intelligence (Optional Course Units), MSc Behavioural and Cognitive Neurosciences; Research master (BCN Core Modules), MSc Human-Machine Communication (Optional Course Units), Researchmaster Philosophy
phase	master
period	semester I b
credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none"> · Papers that are electronically available through the RUG library
language	English
format	lecture, seminar
assessment	written assignment(s)
prerequisites	It will be assumed that the students have either a basic understanding of philosophy of mind and cognition, or of neuroscience. The course will start with a crash introduction of both.
remarks	This course will also be open for Ph.D. students from BCN. They have the option for a personalized participation of less than 5 EC

55. PHILOSOPHY OF RACE AND GENDER

code	FI164RG
objectives	In this course we discuss some of the key concepts and issues in the philosophy of race and gender of the last decades. Some of the issues to be discussed are: What grounds categorizations into race and gender? Are they biologically determined?

Are they socially and/or historically determined? How are they related to widespread phenomena of social injustice? How are the phenomena of race categorization and gender categorization related to each other? Why do we categorize people at all? At the end of the course students will have become familiar with some of the main topics in the recent philosophical literature on race and gender.

contents	(Preliminary planning, subject to changes.) <ol style="list-style-type: none">1. Implicit biases2. Race I: Realism and social construction3. Race II: Historicism4. Gender I: (Anti)Essentialism, social construction5. Gender II: What is it like to be a woman? What is it like to be a man?6. Intersectionality
coördinator	prof. dr. C. Dutilh Novaes
lecturer	prof. dr. C. Dutilh Novaes
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy and Society, Ma Philosophy of a Specific Discipline, Research-master Philosophy
phase	master
period	semester II b
credits	5 EC
literature	· <i>All relevant literature will be made available on Student Portal.</i>
language	English
format	discussion group Expository lectures, student presentations, text discussion (in small groups and with the whole class)
assessment	Student presentation (25%) and final essay (75%)
prerequisites	All MA programs

56. PHILOSOPHY OF RELIGION: CLASSICAL TEXTS, MODERN COMMENTARIES, CONTEMPORARY ISSUES

code	FI143MP
objectives	The student knows important landmark texts in the philosophy of religion from the continental tradition. The student can relate these texts to his/her own personal views on religion and to current discussions about religion.
contents	This year, the course will focus on views of religion from the continental philosophical tradition, starting with existentialism. We will cover a.o. Kierkegaard, Buber, Heidegger and Levinas, as well as feminist and postmodern authors (Derrida, Irigaray, Vattimo and Latour).
coördinator	dr. M. Pauly
lecturer	dr. M. Pauly
programme	Ba Philosophy
phase	bachelor
period	semester II b

credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none"> · edited by John D. Caputo. Blackwell, 2002. , <i>The Religious</i> (ISBN: 978-0631211693), € 38.00 · <i>Other articles to be made available.</i>
language	English
format	seminar
assessment	report/presentation, essay Essay & oral presentation
prerequisites	None required
remarks	Meetings will contain a lecture part but will focus on discussions of texts.

57. PHILOSOPHY OF SCIENCE

code	FI090WET
objectives	The student knows central problems, questions, concepts and theories from the philosophy of science as well as central philosophers of science and their visions. The student can apply these to actual cases of scientific research. The student gains an awareness of the limits of scientific knowledge.
contents	We discuss features of scientific reasoning, the difference between science and pseudoscience, properties of a scientific explanation, realism versus antirealism, scientific progress and revolutions, criticism of scientific rationality. We discuss a number of historical case studies of scientific discussions, as well as examples of kinds of knowledge that may be beyond the limits of science.
lecturer	dr. M. Pauly
programme	Ba Philosophy of a Specific Discipline, BSc Artificial Intelligence, Minor Philosophy
phase	bachelor
period	semester I b
credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none"> · <i>articles to be made available online</i> · Oxford University Press, <i>Philosophy of Science: A Very Short Introduction</i>, by Samir Okasha (ISBN: 978-0-19-280283-5), € 10.00 · Cambridge University Press, <i>The Golem</i> (second edition), by Collins and Pinch (ISBN: 978-1107604650), € 16.00
language	English
format	discussion group, lecture lecture & discussion group
assessment	written exam
prerequisites	none
remarks	Lectures will be 3 hours and will also include discussions While attendance is not mandatory, students are required to submit one participation item which contributes to class discussions, either in writing or orally.

58. PHILOSOPHY OF THE HUMANITIES. FROM DILTHEY TO DERRIDA

code	FI113EE
-------------	---------

objectives	After this course the student is able to <ul style="list-style-type: none">· survey main developments in the philosophy of the humanities· recognize and understand different theories and strategies of interpretation and the relations between them· develop, with clear argumentation, her own view and judgment of different interpretation strategies· understand and explain the consequences of the discussed theories and approaches of interpretation for knowledge in humanities and in philosophy
contents	<p>Since the 19th century several human sciences and humanities - like historiography, literary theory and more recently cultural studies – have gained an independent position in the academic world and in society. Their own nature, foundations, methods and questions have always been and still are subject to many debates. In this course several of these questions will be discussed:</p> <ul style="list-style-type: none">· which sciences belong to the humanities?· do these sciences have a method of their own?· what is the status of their scientific knowledge?· how do the humanities relate to society, ethics and politics?· The main question of this course is: “What is interpretation?” <p>All actions and products of human beings are object of interpretation: texts, buildings, artworks, historical decisions and developments, etc. In this course several theories and strategies of interpretation will be discussed and compared: hermeneutics, structuralism, psychoanalysis, neomarxism, deconstruction. The course will be divided in three parts:</p> <ol style="list-style-type: none">1. History of hermeneutics, with emphasis on Dilthey, Heidegger and Gadamer2. Strategies that look for ‘hidden meanings’: structuralism, psychoanalysis, neomarxism3. Different efforts of Ricoeur and Derrida to combine all these theories
lecturer	dr. C.E. Evink
programme	Ba Philosophy, Ba Philosophy of a Specific Discipline
phase	bachelor
period	semester II a
credits	5 EC
literature	· Reader
language	English
format	lecture, seminar 2 hours lecture, 1 hour seminar
assessment	essay 3 papers, three short papers will be written during the course, after 3, 6 and 10 weeks
remarks	Dutch or English – it depends on the number of non-Dutch speaking students whether the lectures will be in English or in Dutch, with extra seminars for English speaking students.

59. PHILOSOPHY OF THE LIFE SCIENCES

code	FI113FK
objectives	<ul style="list-style-type: none"> · Students have knowledge about the topics dealt with in the course and are capable to use this knowledge in speech and in writing. · Students are able to give their informed opinion on the topics dealt with in the course in speech and in writing. · Students are able to read and understand, on their own, other texts that relate to these topics.
contents	The life sciences have shown a tremendous development during the last fifty years, and philosophical reflection on these sciences has grown with them. The philosophy of the life sciences targets a wide variety of key conceptual issues centered on, a.o., evolution, innateness, adaptation, teleology, functions, categorization, health and sickness, as well as human nature. This course provides an introduction of the most central conceptual issues relevant for the biological and medical sciences.
lecturer	dr. F.A. Keijzer
programme	Ba Philosophy, Ba Philosophy of a Specific Discipline
phase	bachelor
period	semester II a
credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none"> · <i>Papers that are electronically available through the RUG library</i>
language	English
format	lecture, seminar
assessment	Written exam, written assignment
prerequisites	Some basic knowledge of the life sciences will be assumed.
remarks	This course is part of the bachelor Philosophy of a specific Discipline

60. PHILOSOPHY OF THE NATURAL SCIENCES: PHYSICS AND METAPHYSICS

code	FI153LH
objectives	To provide an introduction to some of the key philosophical problems raised by physics. The course will also develop students' ability to analyse philosophical problems in a precise and rigorous manner.
contents	The course will cover central topics in philosophy of physics, including philosophical problems associated with Newtonian mechanics, special relativity, quantum mechanics and thermal physics.
coördinator	dr. L. Henderson
lecturer	dr. L. Henderson
programme	Ba Philosophy, Ba Philosophy of a Specific Discipline, BSc Artificial Intelligence
phase	bachelor
period	semester I b
credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none"> · Tim Maudlin, Princeton University Press, <i>Philosophy of</i>

Physics: Space and Time (ISBN: 978-0691165714)

language	English
format	discussion group, lecture
assessment	Essay and written exam
prerequisites	None. The course will include a minimal introduction to some formal aspects of physics, but will assume no prior knowledge beyond some very elementary mathematics.

61. PHILOSOPHY OF THE SOCIAL SCIENCES

code	FI053SW
objectives	1. Introduce you to central questions, concepts and theories in the philosophy of the social sciences 2. Learn to apply these to a specific piece of social science research
contents	<ul style="list-style-type: none"> · positivism in the social sciences and its critique · what is an explanation in the social sciences? · are there laws in the social sciences? · how does social science differ from natural science? · interpretation and meaning in social science · is social science value-free and should it be? · critical theory in the social sciences · rationality and rational choice theory
coördinator	dr. M. Pauly
lecturer	dr. M. Pauly
programme	Ba Philosophy, Ba Philosophy of a Specific Discipline
phase	bachelor
period	semester II a
credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none"> · <i>Additional reading material may be made available online.</i> · Mark Risjord, <i>Philosophy of Social Science: A Contemporary Introduction</i>, Routledge, 2014 (ISBN: 978-0-415-89825-6), € 35.00 · <i>It is recommended that students buy/rent the book via the Perusall online learning environment.</i>
language	English
format	discussion group, seminar
assessment	written exam
prerequisites	essay and a few other assignments during the course An introduction to the philosophy of science, e.g. the course Philosophy of Science, is recommended.
remarks	presence during class sessions is an integral part of the course and is mandatory (you may miss at most two classes)

62. PLATO'S THEAETETUS: KNOWLEDGE, RELATIVISM, AND FALSEHOOD

code	FI164PT
objectives	Students are expected to acquire: <ul style="list-style-type: none"> · knowledge of Plato's views and arguments; · understanding of how these views and arguments fit within the wider context of ancient philosophical thought on these

	<ul style="list-style-type: none"> issues; · the ability to independently interpret and engage with ancient philosophical texts; · the ability to critically engage with relevant scholarship and conduct research on these issues;
contents	<p>In this course we will carefully read a philosophical masterpiece: Plato's <i>Theaetetus</i>. It is probably one of Plato's most popular dialogues among philosophers and almost certainly among the more difficult.</p> <p>The dialogue addresses one central question — what is knowledge? — and offers a sustained and intricate examination of a number of topics in epistemology and metaphysics, such as the nature of knowledge, perception, relativism, and truth and falsehood.</p> <p>This course will be especially well suited to those interested in metaphysics, epistemology, logic, and ancient approaches to these issues.</p>
coördinator	dr. T.M. Nawar
lecturer	dr. T.M. Nawar
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy and Society, Ma Philosophy of a Specific Discipline, Research-master Philosophy
phase	master
period	semester II a
credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none"> · M.J. Levett & M. Burnyeat Hackett, 1990 ISBN-10: 0915144816 , <i>Plato: Theaetetus</i> (ISBN: 978-0915144815), € 16.84
language	English
format	lecture, seminar
assessment	essay, report/presentation
prerequisites	<p>Some background in epistemology, metaphysics, and logic is necessary.</p> <p>Some background knowledge of Plato is required.</p> <p>If you are unsure whether you meet the background requirements, please contact the course organiser.</p>
remarks	<p>Students are required to do reading for the course each week.</p> <p>The texts will be discussed in class.</p>

63. POWER, OPPRESSION AND JUSTICE

code	FI164POJ
objectives	<ul style="list-style-type: none"> · knowledge about different conceptions of social power and oppression and their theoretical context · the ability to evaluate and contextualize claims to the effect that certain groups or persons suffer from oppression · the ability to reason philosophically about the justice or injustice of social power relations · knowledge about how different theories describe and evaluate structures of class-based, gendered and racial oppression

contents	<p>If individual persons or groups of persons are oppressed by others, this is in almost all cases an injustice. But what exactly do we mean when we say something like this? And why exactly is it an injustice? And are there forms of unequal social power which are morally neutral or even good?</p> <p>This course will focus on three questions: First, what social power is, what role power plays for the constitution of social reality, and how we can distinguish problematic from unproblematic forms. Second, how we should describe empirically existing phenomena of social oppression, such as the oppression of persons in virtue of their economic position, of their gender or of their race, such as to capture what is wrong about such oppression. Third, in what ways contemporary theories of justice help us to understand the wrongness of oppression and to answer the question of who has which obligations to abolish oppressive social relations or to resist oppression. These questions will be analyzed drawing on a variety of philosophical and political traditions.</p>
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy and Society, Ma Philosophy of a Specific Discipline, Research-master Philosophy
phase	master
period	semester I b
credits	5 EC
literature	· <i>A list of literature which has to be independently acquired will be distributed in the first session.</i>
language	English
format	seminar
assessment	essay
prerequisites	Social and Political Philosophy 1 and 2 or equivalent knowledge

64. PROBABILITY AND CHANCE

code	FI164PC
objectives	Students make acquaintance with a research tradition within epistemology and philosophy of science that is concerned with the uncertain beliefs and the reality or unreality of chance. They learn to critically assess arguments and philosophical theories about these topics, and better navigate public, scientific and philosophical debates that employ chance and credence.
contents	In laboratories, board rooms, newspapers, courts of law, and doctor's offices, probabilities are everywhere. They are used to express uncertainties regarding the future and tendencies in nature alike. Getting a conceptual grip on them seems crucial for adequate decision making and fair policies. However, our understanding of probabilities is poor. If our world is indeed mechanistic, how could chances ever exist? Why would our uncertainties be correctly expressed in numbers? Do these numbers really help us to predict? How should we communicate and deliberate about them? In this course we provide a broad overview of this philosophical research area, and a thorough

	discussion of some of its central topics.
coördinator	prof. dr. J.W. Romeijn
lecturer	prof. dr. J.W. Romeijn
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy and Society, Ma Philosophy of a Specific Discipline, Research-master Philosophy
phase	master
period	semester I b
credits	5 EC
literature	· <i>Reader with texts (available on Nestor)</i>
language	English
format	Lectures and essay discussions
assessment	Essays and feedback / oral examination

65. PROTAGORAS EN PLATO. DINGEN ALS PROCESSEN: TWEE TEGENOVERGESTELDE THEORIEËN OVER HOE DE WERELD IN ELKAAR ZIT

vakcode	FI163JE
doel	Teksten uit de oudheid van een aanzienlijke moeilijkheidsgraad nauwkeurig leren lezen en analyseren met gebruikmaking van verschillende commentaren.
inhoud	<p>“De mens is de maat van alle dingen, van de zijnden dat ze zijn, van de niet-zijnden dat ze niet zijn.” Dit is de bekende stelling die aan Protagoras wordt toegeschreven. In Theaetetus 154b-160e geeft Plato een reconstructie van de theorie waar deze stelling op zou zijn gebaseerd, de zog. ‘Geheime leer’ van Protagoras. De dingen om ons heen, de zgn. verschijnselen, staan niet op zichzelf maar zijn het resultaat van de interactie tussen een waarnemer en een object, die zelf op hun beurt slechts processen zijn. Uitgangspunt van deze theorie was het idee van de Heraklíteeërs dat alles op elk moment aan het veranderen is. Je kunt niet twee keer in dezelfde rivier stappen, zelfs niet één keer. Er zijn geen dingen, alleen processen. Daarom is refererend taalgebruik niet mogelijk: er zijn geen objecten om naar te verwijzen.</p> <p>Plato onderschrijft het idee van continue verandering, maar hij laat in Timaeus 48e-51d zien hoe in het drijfzand van de verandering toch dingen te onderscheiden zijn. Zij ontleen hun identiteit aan de vormen en kunnen zo ook object van verwijzing zijn. Aldus weet hij de verschijnselen te redden.</p> <p>In de Phaedo 99d-103c vinden we een korte uiteenzetting van de theorie die aan deze ontologie ten grondslag ligt: de zgn. vormenleer. We krijgen te zien hoe deze vormenleer gebruikt kan worden om technisch filosofische problemen op te lossen. Via logische analyse van een relationele stand van zaken wordt een andere stelling van de Heraklíteeërs, dat tegendelen in elkaar omslaan, weerlegd.</p>
docent	dr. J.A. van Eck
programma	Ba Filosofie
fase	bachelor

periode	semester II a
studielast	5 EC
literatuur	<ul style="list-style-type: none"> · Eck, J. A. van (199-248), <i>Moving like a stream: Protagoras' Heracliteanism in Plato's Theaetetus</i>. Oxford Studies in Ancient Philosophy Vol. XXXVI, 2009 · Cooper, J.M., Hutchinson D.S. (eds.) Hieruit p. 1251-1255: Timaeus 48e2-52d1., <i>Plato, Complete Works</i>. Hackett P.C., Indianapolis, 1997 (ISBN: 0-87220-349-2) · Gallop, D. (trans. and comm.) Hieruit p. 51-56, 177-197., <i>Plato: Phaedo</i>. Oxford, 1975 (ISBN: 0198720475) · McDowell, J. (trans. and comm.) Hieruit p. 15-30, 121-145. , <i>Plato: Theaetetus</i>. Oxford, 1973 (ISBN: 0198720475) · Eck, J. A. van (21-40), 'Skopein en Logois'. On Phaedo 99d-103c. <i>Ancient Philosophy</i> 14, 1994 · Penner, T. Hieruit p. 209-231., <i>The Ascent from Nominalism</i>. Dordrecht, 1987 (ISBN: 90-277-2427-X) · Eck, J. A. van (211-226), Resailing Socrates' Deuteros Plous. A criticism of Rowe's 'Explanation in Phaedo 99c-102a8'. <i>Oxford Studies in Ancient Philosophy</i> Vol. XIV, 1996
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege
toets	schriftelijk tentamen
entree	Afgeronde propedeuse wijsbegeerte

66. REASONING AND ARGUING

code	FI080RED
objectives	The module aims to teach students skills in using symbolisms and in analyzing sentences, reasoning and arguments. The final aim is to be able to assess the validity of reasoning and arguments, thus regular exercises will be essential.
contents	<p>The course comprises an introduction to formal logic and to the theory of argumentation. In formal logic we study the following issues:</p> <ul style="list-style-type: none"> · When exactly is a set of sentences inconsistent? · When exactly is an argument valid? · What is a proof? · What is a counterexample? · The theory of argumentation focuses on the following topics which are illustrated by way of actual public debates: · How is argumentation connected with criticism? · What does it mean to engage in a reasonable discussion? · How can you keep track of the details of a complex argument? · What are fallacies and what is wrong with them?
coördinator	dr. A.M. Tamminga
lecturers	dr. J.A. van Laar, dr. A.M. Tamminga
programme	Ba Philosophy of a Specific Discipline, Minor Filosofie
phase	bachelor
period	semester I a
credits	5 EC

literature	<ul style="list-style-type: none"> · Colin Allen and Michael Hand, <i>Logic Primer</i> (second edition), Cambridge, MA: The MIT Press (ISBN: 0-262-51126-6) · <i>To be announced</i>
language	English
format	lecture, seminar
assessment	written exam

67. RESEARCH IN PRACTICE 1

code	FI1242RP1
contents	<p>This component of the Research Master aims to develop certain academic skills that are essential for doing research; examples are writing academic English, presenting research, giving and receiving feedback on presentations, asking questions, planning an extended research project, academic integrity, using electronic tools and publishing in philosophical journals. Research in Practice I involves a selection of separate skill trainings, either by external institutions or by the Graduate School Philosophy itself. (The trainings within Research in Practice I are primarily organized for Research Master students but will also be open for PhD students if it fits their training programme.)</p>

As part of Research in Practice I, Research Master students are also required to attend the Work in Progress seminar organized by the PhD students of the Faculty of Philosophy for the duration of one year, as well as a number of research seminars organized by one of the three departments. Because individual seminars can take different forms and can be of different duration, a single seminar is taken to be about two to three hours. Seminars that are substantially longer may count for two. Research Master students are required to be present at four departmental seminars of the department of their specialization (or the equivalent of such meetings), and at six seminars altogether.

In addition, Research Master Students are required to present a draft of their thesis at one of the departmental research seminars in their second year. In specific cases, a student may give his or her presentation at a different seminar; however this requires permission by the student's tutor. Research Master Students are required to build up a portfolio as proof of fulfilling the requirements of seminar attendance. The portfolio must include evidence of being present at the equivalent of at least six seminars and of the presentation.

coördinator	dr. H.W. Evers
programme	Researchmaster Philosophy
phase	master
period	whole year
credits	10 EC

language English

68. RESEARCH IN PRACTICE 2

code FI1543RP2

objectives See contents

contents This course consists of two parts: part A at the end of the first year of the RM programme, focusing on the writing of the thesis (in the form of a publishable article), and part B at the end of the second year, focusing on the writing of a research proposal for. Questions to be discussed in Part A are:

- how do I find a good topic for my thesis?
- What are the criteria for a publishable article.
- How do I go about writing such an article?
- What are places to publish my work?
- What is the usual procedure that boards of journals employs?

We will discuss some of the do's and don'ts of researching and writing an article. In Part B we will consider - in one or two sessions - several good examples of successful PhD in the past, who will present and discuss their research proposals. In the following sessions the students will write their own proposal and present it in front of the group. After discussion and critical feedback, they revise their proposal and hand in the definitive version. The final grading will be sufficient or insufficient. The coordinator is responsible for the final grading, but each student is advised to have their proposals also read and commented on by their thesis supervisors. Usually, the proposal will take the form of an application submitted to the NWO or to a searching committee at a university that offers a PhD position. Details will be given at the start of the course, as well as the examples of successful proposals. One may get an idea by looking at www.nwo.nl, downloading relevant forms (see "veni" or "PhD's in the humanities").

Part A is for 1st year students of the RM program.

Part B is for 2nd year students of the RM program.

lecturers prof. dr. L.W. Nauta, Dr. Bart Streumer

programme Researchmaster Philosophy

phase bachelor

period semester II b

credits 5 EC

language English

remarks 5 ECTS: Parts A and B together

69. SCIENTIFIC REPRESENTATION

code FI164SR

objectives Students gain insight in how the natural, social and human sciences the humanities represent, elucidate and reconstruct the world, and learn to reflect on the representational methods of a scientific or scholarly discipline of choice.

contents This course provides an understanding of the idea that we can

represent the world by constructing theories, models, stories, and so on. We closely read and discuss two important contributions to the debate over scientific representation, to wit, Michel Foucault's *The Order of Things* and Bas van Fraassen's *Scientific Representation*. These two books offer very different approaches to the same theme of representation. The course is an explicit attempt to overcome the differences between so-called analytic and continental philosophical perspectives. Students are required to apply the insights from these two sources to a scientific discipline of their own choosing.

coördinator	prof. dr. J.W. Romeijn
lecturer	prof. dr. J.W. Romeijn
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy and Society, Ma Philosophy of a Specific Discipline, Research-master Philosophy
phase	master
period	semester I a
credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none"> · Bas van Fraassen, Clarendon Press, 2008, <i>Scientific Representation</i> · Michel Foucault <i>Les Mots et les Choses</i>, Gallimard, 1966. Translated as <i>The Order of Things: an archeology of the human sciences</i>. We read part 1 of this book.
language	English
format	discussion group, lecture
	Lectures and essay discussions
assessment	essay, oral exam
	Essays and feedback / oral examination

70. SECULARIZATION: PHILOSOPHICAL DEBATES ON THE PROBLEM OF RELIGION AND MODERNITY

code	FI164SG
objectives	<ul style="list-style-type: none"> · Knowledge of the philosophical background of current debates on secularization and post-secularism; · Knowledge of paradigmatic debates on the nature of secularization and modernity in continental philosophy; · The ability to problematize historical-philosophical narratives on secularization and modernity; · The ability to analyze the role of essentially contested concepts and value judgements in these debates.
contents	In this course we will study the philosophical problem of secularization – the nature and status of (western) modernity vis-à-vis its religious 'other'. We will do so by looking at some important debates from the history of continental philosophy. Thus, we will begin with key figures such as Hegel, Nietzsche and Weber, arriving finally at the contemporary 'post-secularism' discourse. Our focus will be on the controversial (i.e. contestable) character of each of these accounts, which is why we will especially explore the paradigmatic debates on secularity and modernity instead of focusing on such accounts

in isolation.

After having briefly discussed the historical and philosophical background (e.g., Hegel and Nietzsche), we shall investigate in depth the debate between Karl Löwith and Hans Blumenberg. This influential debate centered on the questions of the (il)legitimacy of the modern age and the nature of the modern idea progress vis-à-vis Christian eschatology.

We will then investigate two more recent accounts on secularization in the works of Marcel Gauchet and Charles Taylor. We will discover in what sense these authors can be viewed as also partaking in a philosophical dialogue with each other as well as with their predecessors.

Finally, we will use these insights to reflect on the contemporary debate on post-secularism. Not only will we explore the critique it mounts against 'secularism', we will also investigate the problems which it encounters.

Throughout we will pay attention to the normative positions in these debates and the concomitant use of "essentially contested concepts".

lecturer	S.L.V. Griffioen
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy and Society, Ma Philosophy of a Specific Discipline, Research-master Philosophy
phase	master
period	semester II a
credits	5 EC
literature	· <i>reader</i>
language	English
format	lecture, seminar
assessment	essay paper
prerequisites	Bachelor of philosophy; philosophy of a specific discipline; religious studies. Other students must contact the teacher in advance if they can be admitted to the course.

71. SOCIAL AND POLITICAL PHILOSOPHY

code	FI140SPF
objectives	<ul style="list-style-type: none"> · the ability to reason philosophically about fundamental questions in regard to politics and society · basic knowledge about the major paradigms of social and political thought in the Western tradition · the ability to examine and evaluate arguments in political theory · the ability to relate contemporary political issues to larger disputes in philosophy · the ability to autonomously formulate arguments for and against specific positions in political thought
contents	Social and political philosophy is concerned with asking philosophical questions about the role that political institutions play in our societies. In particular, it is concerned with the question

what it is that makes political rule legitimate. We will consider various answers to this question that have been proposed in the history of Western thought, such as the idea that government is a necessary condition for the happiness and virtue of citizens, that it is based on a contract or that it protects human rights and social justice. In addition, we will discuss objections to the idea of legitimate (liberal) government as they have been raised by anarchists, Marxists and feminists. These approaches will be examined both as historical phenomena and in regard to their relevance to current political issues.

lecturer	dr. U.T.R. Stahl
programme	Ba Philosophy of a Specific Discipline, Minor Philosophy
phase	bachelor
period	semester I a
credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none"> · <i>A digital reader with texts by Hobbes, Rousseau, Kant, Mill, Rawls and others</i> · Jonathan Wolff, <i>An introduction to Political Philosophy</i>, 2006 (ISBN: 019929609X), ca. € 30.00
language	English
format	lecture
assessment	homework exam Written exam, written assignments

72. SOCIAL CONTRACT THEORY

code	FI114PT
objectives	<p>Knowledge of the most important social contract theories, and of the arguments for and against these theories.</p> <p>Ability to apply these theories to public affairs.</p>
contents	<p>Many theories use the idea of a contract or agreement to justify moral or political principles of social and global justice.</p> <p>In the first part of this course, we will discuss the main contemporary social contract proposals. In the second part of this course, we will examine recent critiques of social contract theories. Such critiques have been articulated based on the idea that social contract theories necessarily exclude those who may need protection most, such as the disabled, children and animals. From a global justice perspective, social contract theories may fail since they exclude migrants who are not part of the community yet, even though they wish to join.</p> <p>In part three, we will discuss the reply by some contract theorists to these challenges and assess to what extent they can repudiate the charge that social contract theories fail to provide principles of global and social justice in heterogenous and pluralist societies.</p>
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy and Society, Ma Philosophy of a Specific Discipline, Research-master Philosophy
phase	master
period	semester II a

credits	5 EC
language	English
format	lecture, seminar seminar
assessment	Written assignments; one oral presentation; one written take-home exam
prerequisites	Introduction to Ethics and/or Political Philosophy

73. SOCIALE EN POLITIEKE FILOSOFIE 1

vakcode	FI141SPF1
doel	<ul style="list-style-type: none">· De student heeft een overzicht van de centrale thema's in de geschiedenis van het westerse filosofische denken over politiek en maatschappij, tot en met het hedendaagse denken.· De student kan argumentaties in enkele klassieke teksten analyseren.· De student kan zelf kritische vragen formuleren ten aanzien van deze teksten en de ideeën van de betreffende filosofen en kan hierover met medestudenten discussiëren
inhoud	<p>In de sociale en politieke filosofie houdt men zich bezig met fundamentele vragen over de inrichting van maatschappij en politiek. Die vragen betreffen de aard van politiek, democratie, burgerschap en rechtvaardigheid, en de plaats die macht, vrijheid, gelijkheid en rationaliteit daarin hebben. We zullen ons buigen over een reeks relevante klassieke, maar ook actuele benaderingen van die kwesties.</p> <p>Het college bespreekt de zeer verschillende visies op de genoemde begrippen door de eeuwen heen, met nadruk op de Verlichting, 19e en 20e eeuw, en het huidige tijdperk van globalisering. De belangrijkste politiek- en sociaal-filosofische stromingen komen aan bod, en we zullen zien hoe hedendaagse ideeën uit nieuwe sociale bewegingen teruggrijpen op klassieke noties, zoals die van participatieve democratie en 'the commons'. Het zal duidelijk worden hoe filosofische ideeën steeds ontwikkeld worden in de context van de grote maatschappelijke vragen van de tijd.</p>
docenten	dr. P. Boele Van Hensbroek, dr. J.A. Vega
programma	Ba Filosofie
fase	propedeuse
periode	semester II a
studielast	7.5 EC
literatuur	<ul style="list-style-type: none">· <i>Digitale reader</i>· Peperstraten, F, van, <i>Samenleving ter Discussie. Een inleiding in de sociale filosofie.</i>, Coutinho (ISBN: 97890628315629), € 33,00
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege Hoorcolleges (9–11 uur) en daaropvolgende werkcolleges (11–13 uur). Er is een aanwezigheidsverplichting van 80% voor de werkcolleges. Van studenten wordt actieve voorbereiding van

toets en inbreng in de colleges verwacht.
schriftelijk tentamen
Er zijn twee deeltentamens, in weken 5 en 9 van het 3e blok.
Het tentamen zal bestaan uit kennisvragen en essayvragen.

74. SOCIALE EN POLITIEKE FILOSOFIE 2

vakcode FI142SPF2

doel

- Elementair inzicht krijgen in belangrijke politiek- en sociaal-filosofische stromingen en thema's.
- Kunnen analyseren van verschillen en verbanden tussen deze stromingen en de daarbinnen gehanteerde begrippen.
- Leren lezen en begrijpen van hedendaagse politiek- en sociaal-filosofische teksten.
- Kunnen relateren van deze stromingen en thema's aan debatten in de publieke sfeer.

inhoud Dit college biedt een overzicht van de belangrijkste stromingen in de hedendaagse sociale en politieke filosofie. Deze filosofische disciplines houden zich bezig met theorieën over de inrichting en rechtvaardiging van de samenleving. Vragen die spelen zijn bijvoorbeeld de volgende. Wat voor vrijheids- en gelijkheidsopvattingen kennen de verschillende stromingen? Wat is sociale rechtvaardigheid? Welke visies op de relaties tussen individu en gemeenschap bestaan er en welke verplichtingen brengen die mee? Hoe verhoudt zich de hedendaagse 'politisering' van identiteiten tot rechten en rechtvaardigheid? Wat is het belang van politiek en burgerschap in onze 'lifestyle'-tijd?

Aan de orde zullen komen liberalisme, libertair denken, republicanisme, communitarisme, marxisme, multiculturalisme, erkenningstheorie, deliberatieve theorie en postmodernisme. We gaan in op specifieke discussies zoals die over liberale, deliberatieve en agonistische democratie, de relatie van markt en staat, de verhouding tussen burgerschap, nationalisme en rechtvaardigheid op wereldschaal, en de diverse vormen van multiculturalisme.

coördinator dr. J.A. Vega

docenten dr. J.A. Vega, dr. U.T.R. Stahl

programma Ba Filosofie

fase bachelor

periode semester II b

studielast 7.5 EC

literatuur

- *Digital reader with texts by Rawls, Dworkin, Nozick, Marx, Althusser, Sandel, Parekh, Arendt, Pettit, Habermas, Benhabib, Mouffe, Rancière, a.o.*
- Will Kymlicka, *Contemporary Political Philosophy. An Introduction* (second ed.). Oxford University Press 2002 (2nd edition) (ISBN: 0 19 878274 8), ca. € 40,00

taal Engels en Nederlands

vorm werkcollege, hoorcollege

Hoorcolleges en werkcolleges met actieve studenteninbreng;

toets	zelfstudie schriftelijke opdracht(en)
entree opm	Schriftelijk (huiswerk)tentamen met essayvragen Sociale en Politieke Filosofie 1 of vergelijkbare voorkennis De cursus volgt de huidige facultaire organisatie van de twee- dejaarscolleges, en bestaat uit tweemaal 3 collegeweken met telkens 2 dagen van 4 uur college (hc en wc). Elke periode van 3 weken wordt afgesloten met een leesweek en een (deel)tentamenweek.

75. SOCIALE FILOSOFIE: TAAL EN MACHT

vakcode	FI023JVE
doel	Doelstellingen: <ul style="list-style-type: none">· Een inleidend overzicht bieden van toonaangevende filosofische conceptualiseringen van de relatie tussen taal en macht.· Inzicht ontwikkelen in hun toepasbaarheid in empirische contexten van publiek debat.· Eindtermen:· Elementaire kennis hebben van belangrijke filosofische conceptualiseringen van de relatie tussen taal en macht.· In staat zijn tot heldere schriftelijke en mondelinge weergave van argumentaties en conceptualiseringen in gelezen teksten, en van de verschillen en verbanden ertussen.· Verbanden kunnen leggen tussen de behandelde filosofische kwesties en relevante publieke kwesties.
inhoud	<p>Binnen de sociale filosofie neemt de vraag wat 'macht' is een cruciale plaats in. Macht is daarbij niet alleen aan de klassieke domeinen van staat en economie gerelateerd, maar ook, en steeds centraler, aan de werking van taal. De manieren waarop macht uitgeoefend en beleefd wordt in taal zijn onderwerp van diverse vooraanstaande conceptualiseringen van macht. Dit college beoogt een inleidend overzicht te bieden van verschillende filosofische benaderingen van de relatie van taal en macht.</p> <p>Voor het bespreken van deze linguistic turn in de hedendaagse machtstheorie nemen we de interventies van J.L. Austin als startpunt. Hij haalde in de jaren vijftig het performatieve (i.p.v. constatieve) karakter van taal naar voren. Zijn werk werd inspiratiebron voor denkers van diverse pluimage, zoals Habermas, Derrida, Butler. Andere belangrijke relevante denkers zijn Foucault, Kristeva, Rorty, Said. In de colleges zullen deze uiteenlopende stromingen worden besproken: Diskurs- en discours-theorie, structuralisme/semiotiek, pragmatisme, en deconstructivisme. We zullen tevens aandacht besteden aan concrete thema's als de roman en culturele dominantie, en de relatie van vrijheid van meningsuiting en haattaal.</p>
docent programma fase	dr. J.A. Vega Ba Filosofie bachelor

periode	semester II a
studielast	5 EC
literatuur	<ul style="list-style-type: none"> · <i>A digital reader met teksten van en over Habermas, Foucault, Kristeva, Lacan, Rorty, Derrida, Said, Butler.</i> · <i>A digital reader with texts by and on Habermas, Foucault, Kristeva, Lacan, Rorty, Derrida, Said, Butler.</i>
taal	Nederlands
vorm	groepsdiscussie, hoorcollege, zelfstudie Hoorcolleges; zelfstudie en opdrachten; groepsdebat
toets	huiswerktentamen, schriftelijke opdracht(en)
entree	De colleges 'Sociale filosofie I' en 'Sociale en politieke filosofie II', dan wel vergelijkbaar onderwijs, zijn sterk aanbevolen voor kennis; bij ontbreken van deze voorkennis inschrijving in overleg met docent.

76. TERM ABROAD

code	FI0441TRAI
programme	Researchmaster Philosophy
phase	master
period	semester I
credits	30 EC
language	English

77. THEORIES OF PHILOSOPHY, POLITICS AND ECONOMICS

code	FI163PPE
objectives	The aim of this course is to familiarise Master students with some of the theoretical concepts and approaches in discussions at the intersection of philosophy, politics and economics and to learn how to apply these to a select number of public policy issues. At the end of the course, the students will show theoretical familiarity with fundamental theoretical concepts and approaches in PPE and be able to identify the most important normative dimensions when approaching a problem a question in public policy. The objective hereby is not only to teach the applications in question but also to help students develop an ability to apply these concepts and frameworks independently.
contents	The aim of this course is to familiarise students with some of the theoretical concepts and approaches in discussions at the intersection of philosophy, politics and economics and to learn how to apply these to a select number of questions of public policy and politics. Some of the theoretical discussions covered will be about justice, efficiency, rationality, fairness, freedom, legitimacy and utility. Some of the applications involve questions of markets, drug regulation, the design of democratic institutions and the use of behavioural science for public policy.
lecturer	A.T. Schmidt BA.
programme	Ba Philosophy
phase	master
period	semester II b
credits	5 EC

literature language format	<ul style="list-style-type: none"> · <i>To be announced</i> English discussion group, lecture This course is a combination of lectures and discussions. Most sessions will start with a lecture, though the bulk of each session will be a discussion. Students prepare texts in advance and prepare questions they might raise in discussions.
assessment	essay Students are examined based on one paper they write at the end of the course.
prerequisites	At least one course in ethics, social, or political philosophy

78. THESIS COURSE

code	FI133SC
objectives	After the module, students should be able: (a) to formulate a research question in philosophy, or in the philosophy of a specific discipline; (b) to delineate the research question such that it can be answered within time and word limits; (c) to independently do research under the supervision of a staff member; (d) to find and study relevant literature; (e) to write a thesis presenting the research results, following guidelines dealing with use of source material, construction, paragraphing, writing for an audience, readability, writing style, spelling, clarity and the finishing touches; (f) to explain and critically evaluate theories and positions; (g) to apply bibliographic skills; (h) and to communicate orally on the various aspects of the thesis.
contents	In groups of about 15 persons, under guidance of a student assistant, participants give each other feedback on work in progress. After the process of peer-review, which is aimed at improving the thesis in its structure, grammar and spelling, the draft will be submitted to the supervisor. This is a staff member responsible for supervising the student with regard to the content of the thesis. The various aspects of doing research and writing a thesis shall be dealt with, such as: How to develop an appropriate research question? Where to find the relevant literature? How to explain philosophical jargon? How to develop a practical planning?
coordinator lecturer	A.M. Lambers, MA dr. J.A. van Laar
programme phase	Ba Philosophy, Ba Philosophy of a Specific Discipline bachelor
period	semester I, semester II
credits	10 EC
literature	<ul style="list-style-type: none"> · Reader <i>Richtlijnen voor het schrijven van een filosofisch werkstuk</i> (Online available)
language format	English and Dutch lecture, seminar, workshop
assessment	report/presentation, written assignment(s), paper
remarks	Period: Please, note that each edition of the bachelor thesis course will be prepared in an obligatory meeting, that takes

place about two weeks after the start of the semester. In order not to miss any announcement about this meeting, it is important to enroll for the bachelor thesis course of your choice at the beginning of quarter 1 / quarter 3. The main writing process takes place in the second and fourth quarter.

79. TRANSCENDENTALE FILOSOFIE: KANT EN HUSSERL

vakcode	FI163CM
doel	De student is bekend met twee van de belangrijkste transcendentale denkers uit de westerse geschiedenis en de problemen die in hun filosofieën centraal staan. De student is in staat moeilijke teksten van Kant en Husserl kritisch te lezen en te evalueren. De student kan beide transcendentalsystemen vergelijken en zowel overeenkomsten als fundamentele verschillen duiden.
inhoud	In 1781 inaugureert Kant met zijn eerste Kritiek de transcendentale filosofie: een nieuwe manier van filosoferen die één van de belangrijkste transities in het westerse denken markeert. Na de romantische beweging en neo-Kantiaanse filosofieën van de 19e eeuw wordt Kants project in de vroege 20e eeuw door Husserl omgezet in transcendentale fenomenologie. In dit college richten we ons op een systematische vergelijking van de transcendentalsystemen van Kant en Husserl en duiden we enkele van de overeenkomsten en verschillen tussen deze twee invloedrijke denkers.
lecturer	C. van Mazijk, MA
programma	Ba Filosofie
fase	bachelor
periode	semester II a
studielast	5 EC
literatuur	· <i>Reader (beschikbaar op nestor)</i>
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	essay Twee deelessays

80. TUTORIAL 1

vakcode	FI114TUT1
inhoud	De onderwerpen van de tutorials liggen vast: stafleden bieden voor de diverse wetenschapsgebieden vaste onderwerpen en literatuurlijsten aan. Tutorials worden waar mogelijk uitgevoerd bij een ander staflid dan de scriptiebegeleider. Voor de tutorial, die wordt afgesloten met een paper, geldt een vast aantal van 5 begeleidingsuren. Kijk voor een lijst met tutorial begeleiders in de studiegids p. 84.
programma	Ma Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	bachelor
periode	hele jaar
studielast	5 EC
taal	Nederlands

81. TUTORIAL 2

vakcode	FI114TUT2
inhoud	De onderwerpen van de tutorials liggen vast: stafleden bieden voor de diverse wetenschapsgebieden vaste onderwerpen en literatuurlijsten aan. Tutorials worden waar mogelijk uitgevoerd bij een ander staflid dan de scriptiebegeleider. Voor de tutorial, die wordt afgesloten met een paper, geldt een vast aantal van 5 begeleidingsuren. Kijk voor een lijst met mogelijke tutorial begeleiders in de studiegids op p. 84.
programma	Ma Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	bachelor
periode	hele jaar
studielast	5 EC
taal	Nederlands

82. WITTGENSTEIN ON THE BAREST ESSENTIALS: LOGIC, LANGUAGE, AND MATHEMATICS

code	FI144CD
objectives	The course presents an overview of Wittgenstein's ideas on logic, language, and mathematics, covering the early Wittgenstein (Tractatus) as well as the later Wittgenstein (Philosophical Investigations and Remarks on the Foundations of Mathematics). As his ideas on these topics permeate his thinking in general, at the end of the course students will have become well acquainted with Wittgenstein's philosophy as a whole.
contents	"He doesn't want to prove this or that, but to find out how things really are." (Russell on Wittgenstein) Wittgenstein's approach to philosophy consists in asking very basic, fundamental questions, and this holds in particular of his approach to logic, language, and mathematics: not to offer technical proofs but rather to raise basic questions such as "what is a proof?", "what is counting?", "what makes a proposition meaningful/true?" For Wittgenstein, to understand the complex cases, we first need to understand the basics of the simple cases -- which turn out to be everything but simple or straightforward. The goal of the course will not be exclusively historical/exegetical; arguably, Wittgenstein asked all the right questions about logic, language, and mathematics, and thus a discussion of his texts should prompt further philosophical reflection.
lecturer	prof. dr. C. Dutilh Novaes
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy and Society, Ma Philosophy of a Specific Discipline, Research-master Philosophy
phase	master
period	semester II a
credits	5 EC
literature	<ul style="list-style-type: none">· <i>Remarks on the Foundations of Mathematic</i>· <i>Tractatus Logico-Philosophicus</i>

	· (Material will be made available on Nestor)
language	English
format	discussion group, seminar
	Close reading, text discussion and seminars
assessment	essay, report/presentation
	Seminar presentation (33%), mid- term essay (33%), final essay (33%) (both essays are short, circa 1.500 words)
remarks	We will do close reading of selections of the Tractatus and the Remarks, and will discuss selected texts by Wittgenstein scholars in seminar form.

83. YOUR LIFE IS A BET. A PHILOSOPHICAL INTRODUCTION TO BAYESIAN EPISTEMOLOGY.

code	FI163BB
objectives	In this course we are going to learn <ul style="list-style-type: none"> · what Bayesian epistemology is, · what the relation between probabilities, beliefs and bets is, · how Bayesian epistemology can contribute to the solution of philosophical problems, · which problems Bayesian epistemology faces.
contents	<p>Bayesian epistemology is a thriving research program that is becoming more and more popular among contemporary epistemologists.</p> <p>While traditional epistemology often thinks of belief as a yes or no affair – you either believe something, or you don't – Bayesian epistemology takes beliefs to come in degrees. This is very plausible. I, for example, believe more strongly (to a higher degree) that $1+1=2$ than that there is beer in my fridge.</p> <p>Bayesian epistemology also claims that these degrees of belief should behave like probabilities and that they should change in specific ways when we receive new evidence. During this course we will try to figure out why this should be the case and what this has to do with betting, with grue emeralds, ravens and sleeping beauties.</p> <p>In order to understand Bayesian epistemology properly, we will need to acquaint ourselves with some basic probability theory. Fortunately, the amount of probability theory we will need is very small and everything will be introduced in detail during the lecture. Thus no prior knowledge of probability theory is required.</p> <p>We will use Darren Bradley's brand new "A Critical Introduction to Formal Epistemology" as textbook for this course and might read some additional articles depending on the interests of the course participants.</p>
lecturer	G.B. Bewersdorf PhD.
programme	Ba Philosophy
phase	bachelor
period	semester I a
credits	5 EC
literature	· Darren Bradley, <i>A Critical Introduction to Formal Epistemol-</i>

ogy (2015, Bloomsbury) (ISBN: 978-1-78093-714-4)
language English
format lecture, seminar
Lecture and Seminar

84 “I HAVE TO DO THIS...” – THEORIES OF PRACTICAL NECESSITY**code** FI164PN**objectives**

- Acquire solid and extensive knowledge off different theories of practical necessity.
- Ability to discuss and compare entirely different philosophical approaches to the phenomenon of practical necessity.
- Ability to relate classical philosophical positions to current debates in moral philosophy.

contents

When we try to explain important decisions, we sometimes claim their necessity: We say things like I have to do this, I do not have a choice or we quote Martin Luther’s Here I stand. I can do no other. We refer to necessities of love (It had to be you) or to a necessitating force of reason. Different conceptions of practical necessity or incapacity are discussed in recent debates in fields of ethics, moral philosophy, and moral psychology. For instance, Kantian inspired philosophy (e.g., Christine Korsgaard) underlines the absolute and objective necessity of moral law, while opposing positions defend the specific authority of personal necessities or incapacities, which are implied in structures of character (e.g., Bernard Williams) or in volitional structures of personality (e.g., Harry G. Frankfurt). Different notions of existential necessity (Sartre Jaspers), of tragic, aesthetic, narrative, or historical necessity play an important role in philosophical and sociocultural interpretations of human life.

What does practical necessity mean, in how far is it really ‘necessary’ – and for whom? We will compare different approaches to the phenomenon of practical necessity and discuss its relevance for human self-understanding. What does it mean for the responsibility, autonomy, and authenticity of a person, if she is necessitated by such necessities?

programme Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy and Society**phase** master**period** semester II b**credits** 140 EC**literature** · *t.b.a.***language** English**format** lecture, seminar*t.b.a.***assessment** to be announced*t.b.a.***prerequisites** Previous knowledge in Kantian and Aristotelian moral philosophy, in theories of authenticity, and autonomy is useful.

19.2 Studieonderdelen verzorgd door andere faculteiten

De volgende studieonderdelen vallen onder verantwoordelijkheid van een andere faculteit. Deze onderdelen kunnen echter wel als keuzevak dan wel als verplichte onderdelen worden opgenomen in de studieprogramma's van studenten van de faculteit Wijsbegeerte. Per vak staat aangegeven in welk studieprogramma de cursus kan of moet worden opgenomen.

90. ADVANCED LOGIC

vakcode	KIB.VL03
faculteit	Wiskunde en Natuurwetenschappen
doel	Leren kennen van logische technieken met AI-toepassingen.
inhoud	Behandeld worden: bewijzen met inductie, meerwaardige logica, modale logica, tijdslogica, niet monotone redeneervormen.
docent	prof. dr. L.C. Verbrugge
programma	Ba Filosofie, BSc Kunstmatige Intelligentie, BSc Wiskunde: General Mathematics
fase	bachelor
periode	semester II b
studielast	5 EC
literatuur	<ul style="list-style-type: none"> · G. Priest, <i>An Introduction to Non-classical Logic</i> (ISBN: 978-0-521-67026-5), ca. € 27,00 · B. Kooi and R. Verbrugge, <i>Induction Study Guide</i> · J. Barwise and J. Etchemendy, <i>Language, Proof and Logic</i> (ISBN: 1575866323), ca. € 61,00 · <i>Reader Advanced Logic</i>, ca. € 1,00
taal	Engels
vorm	hoorcolleges, werkcolleges
toets	huiswerk, opdrachten, schriftelijk tentamen
entree	Inleiding logica

91. BASISKENNIS PEDAGOGISCH-DIDACTISCH HANDELEN IN HET VO

vakcode	ULOM1005AL
faculteit	Gedrags- en Maatschappijwetenschappen
doel	<p>Het verwerven van basiskennis over:</p> <ul style="list-style-type: none"> • algemene didactiek en classroom management • de voor het schoolvak meest elementaire vakdidactische principes en de wijze waarop deze kunnen worden toegepast <p>kennis maken met de voor het schoolvak meest gangbare werkvormen, methodes en leermiddelen/media.</p>
inhoud	<p>De colleges en opdrachten staan in het teken van de kennis-making met (vak)didactisch handelen en dienen ter voorbereiding op en ondersteuning van het onderdeel Masterstage 1 leraar [schoolvak].</p> <p>Bij dit onderdeel krijg je basiskennis over algemene didactiek en vakdidactiek. Belangrijke onderwerpen zijn: orde houden (classroom management), realiseren van een veilig leerklimaat, ontwerpen en uitvoeren van standaardlessen en uitvoeren van een reeks aaneengesloten lessen. Verder maak je kennis met</p>

	de meest gangbare werkvormen, methodes, bronnen en leer-middelen/media.
coördinator	dr. M.G. Witterholt
docent	various instructors
programma	Educatieve Master Filosofie
fase	Master
periode	semester II
studielast	5 EC
literatuur	<ul style="list-style-type: none">· Wiertzema, K. (1996), <i>Doelmatig communiceren. Hoofdstuk 5, de roos van Leary (opgenomen als pdf in Nestorcourse)</i>· Ebbens, S. en Ettekoven, S. 2013, 3e druk, <i>Effectief Leren, Basisboek. Groningen: Noordhoff Uitgevers B.V., 3e druk</i> (ISBN: 9789001815448)· Uffen, I. (2015), <i>In gesprek gaan als leraar - een basis (hand-out) (opgenomen als pdf in Nestorcourse)</i>· P. Teitler, 2013 (2e druk) Bussum: Coutinho, <i>Lessen in orde. Handboek voor de onderwijspraktijk.</i> (ISBN: 9789046903544)· <i>Literature on subject-specific didactics.</i>
taal	Nederlands
vorm	Hoor- en werkcolleges
entree	Toegelaten tot de Educatieve Master (Filosofie)
opm	<ol style="list-style-type: none">1. Start gelijktijdig met Masterstage 1 Leraar Filosofie2. Voor de colleges geldt een aanwezigheidsplicht van minimaal 80%. Indien hieraan niet wordt voldaan volgt een aanvullende opdracht.3. De colleges zijn in principe gepland op dinsdagochtend tussen 9-13 uur voor alle talen, geschiedenis, filosofie, aardrijkskunde en maatschappijleer en op de woensdagmiddag tussen 13.00-17.00 uur voor alle bètavakken en economie4. Uiterste intekendatum: 15 januari 2016

92. FUNDERENDE STAGE IN HET EERSTEGRAADS GEBIED VAN HET VO FILOSOFIE (Masterstage 2)

vakcode	ULOM1215FI
faculteit	Gedrags- en Maatschappijwetenschappen
doel	Tijdens Masterstage 2 geef je zelfstandig les. Je wordt hierbij volgens het beoordelingsformulier beoordeeld op de volgende vijf kwaliteiten: <ol style="list-style-type: none">1. Communicatie2. Pedagogisch klimaat3. Lesorganisatie4. Uitleg en instructie5. Zelfanalyse Van bovenstaande kwaliteiten wordt meer van je gevraagd dan tijdens Masterstage 1. Op het beoordelingsformulier kun je alle indicatoren vinden waarop je beoordeeld wordt door je tutor. De indicatoren met een ster dienen voldoende te zijn. Beoordelingscriteria staan omschreven op Ocasys en in de studiehandleiding.

inhoud	<p>Je loopt die stage op een school voor voortgezet onderwijs in Noord Nederland, waarbij je in principe de verantwoordelijkheid hebt voor “eigen” klassen. Het is de bedoeling dat je na afloop van Masterstage 2 de belangrijkste beginselen van het lesgeven beheerst. De stageplaats regel je niet zelf, dit doet de lerarenopleiding voor je. Je vakcoach is slechts sporadisch aanwezig in de lessen die je geeft. Je vakdidacticus bezoekt tenminste een les.</p> <p>Tijdens de stage verricht je tenminste de volgende activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In Masterstage 2 en 3 samen tenminste 120 lessen geven waarvan tenminste 60 in de bovenbouw van havo/vwo; - 10 lessen gericht observeren; - Deelnemen aan intervisiebijeenkomsten onder leiding van schoolopleider op school of mentor op de RUG; - Deelnemen aan sectie-, team- en rapportvergaderingen; - Overleggen met vakcoach; - Contact onderhouden met ouders; - Bijhouden van je bekwaamheidsdossier.
coördinator	drs. H.C. Diederiks
programma	Educatieve Master Filosofie, Ma Filosofie en Educatie
fase	Educatieve Master
periode	semester I
studielast	15 EC
literatuur	<ul style="list-style-type: none"> · Ebbens, S. en Ettekoven S. 2013. (3e druk). Groningen: Noordhoff Uitgevers., <i>Effectie Leren. Basisboek</i>. (ISBN: 9789001815448) · Teitler, P. 2013 (2e druk). Bussum: Coutinho., <i>Lessen in orde. Handboek voor de onderwijspraktijk</i>. (ISBN: 9789046903544)
taal	Nederlands
entree	<p>Aan het tentamen van Masterstage 2 leraar filosofie kan worden deelgenomen na afronding van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Masterstage 1 leraar filosofie • Basiscursus Lerarenopleiding • Eventueel door de Faculteit als voorwaardelijk aangemerkte onderdelen.

93. MULTI-AGENT SYSTEMS

vakcode	KIM.MAS03
faculteit	Wiskunde en Natuurwetenschappen
doel	Kennismaking met epistemische logica en het ontwikkelen van vaardigheid in het toepassen ervan op gedistribueerde systemen en multi-agent systemen.
inhoud	Epistemische Logica is de logica van kennis: hoe redeneer je over wat jijzelf en anderen weten? Deze logica blijkt cruciaal bij het beschrijven van onderhandelingen in de economie, van parallelle processoren in de informatica, en van multi-agent systemen in de Kunstmatige Intelligentie. Verder is de epistemische logica ook technisch interessant: ze kent een mooie semantiek. In dit college komen aan de orde: axiomatische sys-

	temen en Kripke-semantiek voor kennis van meerdere actoren (agents); toepassing op gedistribueerde systemen; algemene kennis (common knowledge) en gedistribueerde kennis; uitbreiding van de epistemische logica met modale operatoren voor geloven, wensen en intenties.
co-ordinator docent programma	prof. dr. L.C. Verbrugge prof. dr. L.C. Verbrugge Ma Filosofie, Ma Filosofie en Educatie, Ma Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied, MSc Artificial Intelligence (General Mandatory Course Units), MSc Computing Science (Intelligent Systems and Visual Computing - guided choice courses), MSc Computing Science (Software Engineering and Distributed Systems - guided choice courses), MSc Human-Machine Communication (Optional Course Units), Research-master Philosophy
fase	master
periode	semester II a
studielast	5 EC
literatuur	<ul style="list-style-type: none">· J.-J. Ch. Meyer en W. van der Hoek, <i>Epistemic Logic for AI and Computer Science</i>, Cambridge Tracts in Computer Science No. 41, Cambridge University Press, paperback editie 2004 (ISBN: 0521602807), € 56,00· Rineke Verbrugge, <i>Study guides Epistemic Logic</i>, downloadable from Nestor
taal	Engels
vorm	hoorcolleges
toets	mondelijke presentatie Wekelijkse opdrachten, een referaat en een implementatie-opdracht.
94. ONDERWIJSKUNDE VO	
vakcode	ULOM1505
faculteit	Gedrags- en Maatschappijwetenschappen
doel	<ol style="list-style-type: none">1. Je bent op de hoogte van wetenschappelijk onderzoek naar het onderwijs, leren, lesgeven, pedagogiek en de manier waarop het onderwijs is georganiseerd en wordt vernieuwd.2. Je bent in staat om het eigen professioneel handelen als docent te verantwoorden vanuit onderzoeksliteratuur3. Je kunt je eigen lesgeven analyseren met behulp van gestandaardiseerde lesobservaties (ICALT) en verbeteren met behulp van een verbeterplan op basis van onderzoeksliteratuur en overleg met vakcoach en tutor.4. Je bent bewust van de invloed van non-verbaal gedrag en houding op de interactie met leerlingen.5. Je bent in staat om non-verbaal gedrag en houding effectief in te zetten bij je lesgeven.
inhoud	Dit onderdeel bestaat uit interactieve hoorcolleges en een handelingsdeel (trainingscolleges). De colleges staan in het teken van het onderbouwd en doorzocht professioneel handelen dat eigen is aan goede docenten. Er is het afgelopen decennium veel onderzoek gedaan naar

	<p>onderwijs, leren, lesgeven, pedagogisch handelen en de effectiviteit van het pedagogisch-didactisch handelen van leraren. Aan de hand van een aantal basale kernvragen wordt hierop ingegaan, zoals 'Waarom hebben we onderwijs', 'Wat is een goede docent?', 'Wat is lesgeven en leren?' en 'Welke rol speelt een docent in het leerproces van leerlingen?' Ook wordt ingegaan op gedrags- en leerproblemen, het Nederlandse onderwijssysteem en de werkcondities van docenten. Onderliggend aan al deze vragen ligt de vraag 'Wat werkt in het onderwijs en waarom het werkt'. Deze colleges en bijbehorende opdrachten hebben als doel om een gezamenlijke professionele taal te ontwikkelen om over onderwijs in gesprek te zijn. Daarnaast is er een handelingsdeel, bestaande uit werk- fo trainingscolleges, samengevat onder het thema 'Communicatie in de klas', waarbij studenten worden getraind in non-verbaal gedrag en houding in de klas.</p>
docenten	prof. dr. K. van Veen, drs. D.W. Maandag
programma	Educatieve Master Filosofie
fase	Master
periode	semester I b
studielast	5 EC
literatuur	<ul style="list-style-type: none"> · <i>Overige literatuur wordt op Nestor geplaatst.</i> · John Hattie, <i>Visible learning</i> (ISBN: 0415690153), € 35,00
taal	Nederlands
vorm	Hoor- en werkcolleges
	Interactieve hoorcolleges en trainingscolleges
entree	<ul style="list-style-type: none"> • Masterstage 1 leraar [schoolvak] • Basis cursus Lerarenopleiding [schoolvak] • Door de Faculteit als voorwaardelijk aangemerkte onderdelen <p>Deze voorwaarden gelden niet voor de Master LVHO</p>
opm	<p>Coördinator is drs. Anna Verkade</p> <p>Docent handelingsdeel (Communicatie in de klas) is Henrike Cuperus</p>

95. ONDERZOEK MASTER LERARENOPLEIDING

vakcode	ULOM1710AL
faculteit	Gedrags- en Maatschappijwetenschappen
doel	<p>Na afronding van het vak Onderzoek master Lerarenopleiding is de student in staat om:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. een haalbaar onderzoeksvoorstel te schrijven binnen de context van het onderwijs b. een theoretische en/of empirische onderbouwing van de onderzoeksvragen te geven c. gegevens te verzamelen om de onderzoeksvra(a)g(en) te beantwoorden d. de verzamelde gegevens te analyseren op een wijze welke past bij het type gegevens e. duidelijke conclusies te formuleren op basis van de bevindingen

	f. de relevantie aan te geven van de bevindingen voor zowel de theorie als de praktijk
	g. schriftelijk te rapporteren over het onderzoek in de vorm van een wetenschappelijk artikel
	h. de bevindingen uit het onderzoek mondeling te presenteren aan collega's/vakgenoten
	i. vragen van derden over het onderzoek te beantwoorden
inhoud	In het onderdeel onderzoek Master Lerarenopleiding worden onderwerpen en/of problemen onderzocht en geanalyseerd, die gerelateerd zijn aan de onderwijspraktijk en de vakdidactiek. Studenten participeren in vakdidactisch of onderwijskundig onderzoek van de lerarenopleiding. Er zijn verschillende soorten van wetenschappelijk onderzoek mogelijk, namelijk een uitgebreide literatuurstudie/meta-analyse of empirisch onderzoek, bijvoorbeeld in experimenteel/ontwerpgericht onderzoek. Ook is het mogelijk om een comparatieve studie te doen naar het onderwijs in verschillende landen. Het onderzoek wordt bij voorkeur uitgevoerd in groepsverband.
coördinator	dr. E.P.W.A. Jansen
programma	Educatieve Master Filosofie
fase	Master
periode	semester II
studielast	10 EC
literatuur	<i>Aanbevolen literatuur wordt via Nestor bekend gemaakt.</i>
taal	Nederlands
vorm	divers Introductiecollege, werkgroepen, workshops, practica, begeleidingsbijeenkomsten
entree	Aan het tentamen van Onderzoek Master Lerarenopleiding kan worden deelgenomen na afronding van: <ul style="list-style-type: none"> • Vakdidactiek 1 [schoolvak] • Vakdidactiek 2 [schoolvak]

96. ORIËNTERENDE STAGE IN HET VO FILOSOFIE (Masterstage 1)

vakcode	ULOM1105FI
faculteit	Gedrags- en Maatschappijwetenschappen
doel	Aan het eind van Masterstage 1 heb je een gefundeerd antwoord op de volgende vragen: <ol style="list-style-type: none"> 1. Vind ik het onderwijs iets voor mij? 2. Vinden anderen dat ik iets ben voor het onderwijs? 3. Wijst de beoordeling uit dat ik zelfstandig les kan gaan geven? De indicatoren met een ster dienen voldoende te zijn: <p>Communicatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> -*is enthousiast -*gebruikt stem en lichaam effectief -*is vriendelijk in de omgang met leerlingen <p>Pedagogisch klimaat:</p> <ul style="list-style-type: none"> -*zorgt voor ontspannen werksfeer

- *ondersteunt het zelfvertrouwen van leerlingen
- *toont affiniteit met de leefwereld van leerlingen
- geeft leerlingen ruimte en aandacht
- corrigeert ongewenst gedrag van individuele leerlingen
- straft leerlingen gepast
- beloont gewenst gedrag
- zorgt voor wederzijds respect
- signaleert en benoemt groepsprocessen
- stimuleert leerlingen tot sociaal verantwoordelijk gedrag

Lesorganisatie:

- *heeft benodigd lesmateriaal paraat
- *zorgt voor een ordelijk verloop van de les
- *De les heeft een duidelijke start.
- *De les heeft een duidelijk einde.
- gebruikt de tijd efficiënt
- controleert of leerlingen opdrachten goed uitvoeren
- gaat functioneel met huiswerk om
- maakt efficiënt gebruik van digitale leermiddelen

Zelfanalyse:

- *staat open voor feedback
- *vraagt gerichte feedback

inhoud

Masterstage 1 loop je op een school voor voortgezet onderwijs in Noord-Nederland. De stage heeft een oriënterende en een voorbereidende functie. Je wordt in staat gesteld je te oriënteren op het beroep, de leerlingen, het onderwijs en het schoolvak. Daardoor heb je na afloop een realistisch antwoord op de vragen 'Vind ik dat het onderwijs iets voor mij is?' en 'Vinden anderen dat ik geschikt ben?' Aan het eind van de stage wordt vastgesteld in welke mate je in staat bent om zelfstandig les te geven.

De stageplaats regel je niet zelf, dit door de lerarenopleiding voor je. Je vakcoach is aanwezig bij het merendeel van de lessen die je geeft. Tenminste een les wordt bezocht door iemand van de opleiding.

Tijdens Masterstage 1 verricht je tenminste de volgende activiteiten:

- 20 lessen geven, waaronder een serie van zes aaneengesloten lessen;
- 10 lessen observeren met het lesobservatieformulier;
- voor- en nabespreken van je lessen met je vakcoach;
- bijhouden van je bekwaamheidsdossier

coördinator
programma
fase
periode
studielast
literatuur
taal
entree

drs. H.C. Diederiks

Educatieve Master Filosofie, Ma Filosofie en Educatie

Master

semester II

5 EC

• Zie *Basiscursus ULOM1005AL, nummer 91*

Nederlands

Toegelaten tot de Educatieve Master van de RUG of Master LVHO

opm Start gelijktijdig met Basis cursus Master Lerarenopleiding. Masterstage 1 en Basis cursus Lerarenopleiding zijn niet toegankelijk voor studenten die de Educatieve Minor met goed gevolg hebben afgerond. Beide cursussen tezamen worden vervangen door het onderdeel ‘Verdieping voor Minoren’(ULOM1810). Voor meer informatie: Annemarie Arends - a.m.f.a.arends@rug.nl

97. PROFESSIONELE ETHIEK

vakcode THB3-GVPE
faculteit Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschap
doel
inhoud Wordt nader via Ocasys bekend gemaakt.
coördinator dr. J.K. Muthert
docenten dr. M.E.G.M. Rol, e.a. (Dit wordt nader bekend gemaakt.)
programma Ba Wijsbegeerte, Minor GV / RW, Minor GV / TH, PreMa GV
fase bachelor
periode semester I
studielast 5 EC (voor wijsbegeerte)
literatuur
taal Nederlands
vorm begeleid onderzoek, diverse spelvormen en presentaties, excursie,
toets
entree Ethiek 1 of vergelijkbare cursus
Opm. Literatuur wordt nader bekend gemaakt.

98. VAKDIDACTIEK 1 FILOSOFIE

vakcode ULOM1305FI
faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen
doel
1.je kunt de belangrijkste vakdidactische uitgangspunten voor het ontwerpen, uitvoeren en evalueren van het onderwijs in jouw schoolvak herkennen en benoemen;
2.je hebt een overzicht van de belangrijkste werkvormen, methoden en leermiddelen binnen het schoolvak;
3.je kunt werkvormen, lesmethodes en/of leermiddelen analyseren en evalueren vanuit vakdidactisch perspectief;
4.je kunt voor het vak gangbare toetsingsvormen en beoordelingsmodellen analyseren en evalueren.
inhoud De colleges en opdrachten staan in het teken van vakdidactisch handelen en analyse, en appelleren vooral aan de eigen ervaringen op school. Vakdidactiek I is een vervolg van de basis cursus. Je leert hoe je de belangrijkste vakdidactische principes kunt toepassen in je lespraktijk en hoe je je lessen, toetsen en leermiddelen kunt analyseren en evalueren. Daartoe neem je deel aan (werk)colleges met studenten van hetzelfde schoolvak of met vergelijkbare schoolvakken, bestudeer je literatuur en voer je opdrachten uit.
docent drs. E.A. le Coultre
programma Educatieve Master Filosofie, Ma Filosofie en Educatie

fase	
periode	semester I a
studielast	5 EC
literatuur	<ul style="list-style-type: none"> • Ebbens, S. en Ettekoven S. 2013. 3e druk, <i>Effectief Leren. Basisboek. Groningen, Noordhoff Uitgevers B.V., 3e druk Hoofdstukken 3, 4 en 5 (Deel 2)</i> • <i>Subject-specific didactic literature</i>
taal	Nederlands
entree	<ul style="list-style-type: none"> • Masterstage 1 leraar filosofie • Basiscursus Lerarenopleiding • Eventueel door de Faculteit als voorwaardelijk aangemerkte onderdelen <p>Deze entreevoorwaarde geldt niet voor Master LVHO.</p>
opm	Voor de colleges geldt een aanwezigheidsplicht van minimaal 80%. Indien hieraan niet wordt voldaan volgt een aanvullende opdracht.

99. VAKDIDACTIEK 2 FILOSOFIE

vakcode	ULOM1405FI
faculteit	Gedrags- en Maatschappijwetenschappen
doel	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je hebt kennis van vakdidactische en algemeen didactische uitgangspunten voor het ontwerpen, uitvoeren en evalueren van het onderwijs binnen verschillende domeinen van je vak en je kunt deze toepassen; 2. Je kunt leerprocessen binnen verschillende domeinen analyseren en structureren; 3. Je kunt niveauverschillen tussen leerlingen herkennen en benoemen; 4. Je kunt lessen voor de belangrijkste domeinen van het schoolvak ontwerpen en verantwoorden; 5. Je kunt voor het schoolvak relevante toetsingsvormen en beoordelingsmodellen ontwerpen en verantwoorden.
inhoud	De colleges en opdrachten staan in het teken van het ontwerpen en theoretisch verantwoorden van onderwijs binnen verschillende domeinen van het schoolvak. Dit onderdeel bouwt voort op Vakdidactiek 1 en de Basiscursus Master Lerarenopleiding. Je leert hoe je je vakdidactische kennis kunt toepassen bij het ontwerpen van lessen(series) en toetsen. Je leert hoe leerlingen je vak leren, wat (sommige) leerlingen moeilijk vinden aan je vak en hoe je daarmee rekening kunt houden. Daarnaast stelt dit onderdeel je in staat om je vakdidactische keuzes theoretisch te onderbouwen.
docent	drs. E.A. le Coultre
programma	Educatieve Master Filosofie, Ma Filosofie en Educatie
fase	Educatieve Master
periode	semester I b en semester II a
studielast	5 EC
literatuur	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Zie Vakdidactiek 1</i>
taal	Nederlands
vorm	Hoor- en werkcolleges

entree	Hoor- en/of werkcolleges, eventueel deelname aan workshops, conferenties, een werkweek etc. <ul style="list-style-type: none">• Masterstage 1 leraar filosofie• Basiscursus Lerarenopleiding• Vakdidactiek 1 Filosofie• Eventueel door de Faculteit als voorwaardelijk aangemerkte onderdelen
opm	Voor de colleges geldt een aanwezigheidsplicht van minimaal 80%. Indien hieraan niet wordt voldaan volgt een aanvullende opdracht.

100. VERDIEPENDE STAGE IN HET EERSTEGRAADS GEBIED VAN HET VO FILOSOFIE (Masterstage 3)

vakcode	ULOM1610FI
faculteit	Gedrags- en Maatschappijwetenschappen
doel	<p>Aan het eind van Masterstage 3 ben je startbekwaam om als eerstegraads docent te functioneren. Je dient hiervoor onderstaande kwaliteiten in voldoende mate aantoonbaar te bezitten:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Communicatie2. Pedagogisch klimaat3. Lesorganisatie4. Uitleg en instructie5. Intensieve en activerende les6. Zelfanalyse. <p>Van bovenstaande kwaliteiten wordt meer van je gevraagd dan tijdens Masterstage 2. Op het beoordelingsformulier kun je alle indicatoren vinden waarop je beoordeeld wordt door je tutor. Daarnaast worden op het beoordelingsformulier ook de volgende kwaliteiten ingevuld: leerstrategieën aanleren, afstemmen van instructie en uitleg op verschillen en samenwerking met de omgeving.</p> <p>De indicatoren met een ster dienen voldoende te zijn. Beoordelingscriteria worden in detail beschreven op Ocasys en in de studiehandleiding.</p>
inhoud	<p>Masterstage 3 loop je in de regel op dezelfde school als Masterstage 2. Je bouwt voort op je ervaringen tijdens Masterstage 2 en wordt in de gelegenheid gesteld om meer te gaan experimenteren met werkvormen en door jezelf ontwikkelde leermiddelen. Je zult ontdekken dat je bepaalde voorkeuren hebt voor de wijze waarop je les geeft en je ontwikkelt een eigen stijl van lesgeven.</p> <p>Vakdidactiek 2 ondersteunt je bij de ontwikkeling van je visie op de pedagogische en maatschappelijke functie van je vak. Daarnaast word je geïnformeerd over de macrostructuur van het schoolvak, over belangrijke discussies in het schoolvak en over de actuele maatschappelijke en wetenschappelijke ontwikkelingen op het vakgebied.</p> <p>Tijdens dit deel van de stage verricht je tenminste de volgende activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none">• (gezamenlijk met Masterstage 2) zelfstandig geven van ten-

minste 120 lessen van 50 minuten waarvan tenminste 60 lessen in de bovenbouw van havo/vwo;

- 10 lessen gericht observeren;
- deelnemen aan sectie-, team- en rapportvergaderingen;
- overleggen met vakcoach;
- contact onderhouden met ouders;
- deelnemen aan intervisiebijeenkomsten onder leiding van schoolopleider op school of mentor op de RUG;
- deelnemen aan landelijke lio-dag;
- bijhouden van je bekwaamheidsdossier.

coördinator
programma
fase
periode
studielast
literatuur

drs. H.C. Diederiks
Educatieve Master Filosofie
Master
semester II
10 EC

- Ebbens, S. en Ettekoven S. 2013 (3e druk). Groningen: Noordhoff Uitgevers., *Effectief Leren. Basisboek*. (ISBN: 9789001815448)
- Teitler, P. 2013, (2e druk). Bussum: Coutinho., *Lessen in orde. Handboek voor de onderwijspraktijk*. (ISBN: 9789046903544)

taal
entree

Nederlands
Aan het tentamen van Masterstage 3 leraar filosofie kan worden deelgenomen na afronding van Masterstage 2 leraar filosofie.